

[Jytte Hilden]

Jeg vil godt præcisere, hvad det var, jeg sagde. Jeg sagde, at det, vi burde være optaget af, det er – som mit partis formand, hr. Svend Auken, ved utallige lejligheder har sagt – at få lagt et skatteloft over ganske almindelige menneskers risiko for at blive ramt af samspilsløsninger, et skatteloft, der svarer til, hvad man har, når man har kæmpeindtægter ved siden af. Jeg forsøgte at afsløre det hykleri, der foregår, når man fra regeringsbænkene har ondt af, at en millionær skal have gratis anvist varig hjemmehjælp, samtidig med at man letter formueskatterne med 600 mio. kr.

Det er det hykleri, jeg forsøger at afsløre, og det er de proportioner, jeg synes det er fantastisk vigtigt at forholde sig til.

Socialministeren ved, som socialministeren jo også blev belært om før frokost i dette Ting, at vi altid vil være at finde, når det drejer sig om forhandlinger om fornuftige forslag, der ligger klart i forlængelse af de beslutninger, som vi har været med til at tage i dette Folketing. Det var præcis også det, mit partis ordfører i denne sag gav udtryk for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslaget til teksten og teksten, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Jeg skal foreløbig forbigå den under punkt 8 på dagsordenen opførte sag.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

9) Fortsættelse af tredje behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1989.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 4/10 88. Første behandling 13/10 88. Betænkning 26/10 88. Anden behandling 22/11 88. Tillægsbetænkning 23/11 88. Bilags-hæfte 1, 2 og 3 til tillægsbetænkningen. 1. del af tredje behandling (forhandling og afstemning om ændringsforslagene) 14/12 88).

Lovforslaget som helhed sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Auken (S):

Hvordan kan det dog gå til, spørger mange mennesker i dag nok sig selv, at vi nu får en finanslov, der ikke gør noget ved det danske samfunds hovedproblemer, arbejdsløsheden og gælden, og som er uretfærdig over for den brede befolkning – en finanslov, der indfører nye bureaukratiske systemer af kontrol og registre, og som kun betyder forbedringer for mennesker med de allerstørste formuer?

Hvorfor får vi ikke en finanslov, som et stort flertal kan stemme for, og som Danmark kan være bekendt? Svaret er ligetil. Regeringspartierne kunne ikke enes om at forhandle med Socialdemokratiet om en finanslovaftale, hvor man gav væsentlige indrømmelser til socialdemokratiske synspunkter, så resultatet kunne blive en finanslov med perspektiv og retfærdighed. Det er forklaringen.

Regeringen havde hverken viljen eller evnen til at forhandle hen over midten. Derfor blev resultatet så ringe. Det gik ligesom i sangen om Larsen: Det sku' være så godt, og så blev det bare skidt.

Vi har på grund af regeringens finanslovaftale med Fremskridtspartiet og de tidligere regeringspartier fået en finanslov, der er uretfærdig, uoverskuelig og ustabil. Uretfærdig, uoverskuelig og ustabil.

Finansloven 1989 er uretfærdig, fordi den skærer ned over for nogle af samfundets aller-dårligst stillede, fordi den ikke lever op til løfterne til pensionisterne, f.eks. vedrørende hjemmehjælp, og fordi den lægger skat på sygdom gennem egenbetaling for medicin for de syge, den medicin, der i forvejen er en meget stor belastning.

De penge, man sparer ved at skære ned på tilskuddet til medicin, udskyde hjemmehjælp

[Svend Auken]

osv., skal ikke bruges til at standse det danske samfunds gældsstiftelse, men de skal gå til gradvis at afskaffe skatten på de store formuer og til at finansiere skattefiduser, som der f.eks. i form af skattebegunstigede anparter alene her før årsskiftet er blevet solgt for 8 mia. kr. af.

Samtidig har man afvist at gøre noget for familier med børn, til trods for at de fleste erkender, at der er kæmpeproblemer f.eks. for unge familier med børn i daginstitutioner. Socialdemokratiets ønske om at hjælpe børnefamilierne er pure blevet afvist, ja, man har oven i købet forringet vilkårene og endda ganske dramatisk for mange unge børnefamilier med den finanslov, der nu vedtages.

Ingen har ventet sig noget af Fremskridtspartiet, når det gælder børnefamiliernes vilkår eller de arbejdsløse, eller noget positivt over for dem, der lever af samfundets hjælp. Men mange havde måske troet, at man kunne stole på Fremskridtspartiet, når det gjaldt om at vedstå løfterne til pensionisterne og til de syge om ikke at øge udgifterne til livsvigtig medicin. Men som bekendt løb Fremskridtspartiet fra alle sine løfter på disse punkter.

For Fremskridtspartiet som for de øvrige finanslovsparter var hensynet til at lette formueskatten det altafgørende, som om det var mennesker med millionformuer, der var de mest trængte i det danske samfund.

Det eneste lyspunkt, vi kan se i dag, er, at det lykkedes Socialdemokratiet i aftale med regeringen at forhindre nedskæringer for de arbejdsløse på knap 2 mia. kr., samtidig med at vi fandt fornuftige budgetforbedringer i stedet. Alle arbejdsministerens alvorlige nedskæringsforslag over for de arbejdsløse blev som følge af aftalen med Socialdemokratiet taget af bordet, og de kan ikke genfremsættes hverken i 1989 eller i 1990. Derved blev en katastrofe for de arbejdsløse afværget.

Tænk, hvis man også på andre områder havde villet forhandle med Socialdemokratiet. Så havde Danmark i dag fået en finanslov, som vi alle kunne være stolte af. Men det ville man ikke. Man foretrak bevidst sorte fingeraftryk fra Fremskridtspartiet frem for at give indrømmelser til Socialdemokratiet.

Det grimme af disse sorte fingeraftryk er uden tvivl det ubehagelige løfte om at sælge overskudsgivende statsvirksomheder for 3 mia. kr. i de nærmeste år. Nu vil man altså klare pro-

blemerne i det danske samfund gennem et ideologisk bestemt udsalg af samfundets formue. Det skaber utryghed hos de ansatte, det er kortsigtet, det sker uden seriøse overvejelser, og det sker uden planlægning. Det sker alene for at tilfredsstille de mest ideologiske kredse på den alleryderste højrefløj i det danske samfund.

Men finansloven 1989 er ikke kun uretfærdig. Den er også uoverskuelig. Man ved ikke, hvilke virksomheder der skal sælges til private spekulanter. Man ved heller ikke konkret, hvordan der skal skæres i den øvrige offentlige sektor. Der er stadig udmøntede eller kun overfladisk bestemte budgetreguleringskonti for et milliardbeløb.

Hvad værre er, så holdes regeringens opreklamerede afbureaukratiseringsredegørelse bevidst tilbage fra Folketinget, inden der træffes afgørelse om finansloven. Hverken vi eller de tusindvis af offentligt ansatte, man ønsker at afskedige, eller offentligheden ved, hvor de mange arbejdspladser skal nedlægges.

Mange af beslutningerne virker bureaukratiske og hovedløse. Lad mig nævne et eksempel på begge dele. Forslaget om at spare knap 800 mio. kr. i medicintilskud skal ske ved, at syge mennesker for fremtiden skal registreres, skal have udleveret trækkort, skal underkastes kontrolforanstaltninger, skal optages i nye elektroniske registre, hvor hver eneste receptpligtig medicinudlevering, de har fået, skal registreres, så der rigtig kan følges med i, hvordan de lever, og så det rigtig kan sikres, at nu bliver der sparet dér, hvor det borgerlige flertal mener at der skal spares.

Det system bliver givetvis både dyrt og ineffektivt. De eneste, der vil få glæde af dette groteske bureaukrati på syge mennesker, bliver de private forsikringselskaber. Jeg vil godt komme med den spådom, at vi her står over for en af de største administrative skandaler, og jeg vil udtrykke det håb, at så snart flertallet herinde ændrer sig, så er det en af de første ting, der vil blive fjernet.

Forslagene er også hovedløse. Tag eksemplet med seminarierne. For at spare mindre end 30 mio. kr. eller ca. en tyvendedel af, hvad lempelsen af formueskatten koster bare det første år, lukker man i flæng nogle af vores bedste uddannelsesinstitutioner – børnehaver- og lærerseminarier.

[Svend Auken]

Men finansloven er ikke kun uretfærdig og uoverskuelig, den er også ustabil. Flertallet bag de enkelte poster er skrøbeligt, og regeringen har ikke engang krævet, at Fremskridtspartiet som finanslovsforligsparti skal stemme for den finanslov, der er resultatet af forliget.

Finansloven bliver nu vedtaget af et mindretal i Folketinget, og dens tilblivelse er præget af konfrontationspolitik og tvangsprægede ideologiske meldinger mod selve velfærdssamfundets idé.

Finansloven løser ingen reelle problemer; til gengæld skabes der nye. Danmark trænger til stabilitet, men regeringen valgte at løse sine egne problemer i stedet for samfundets; derfor kan hverken arbejdsmarkedet eller erhvervslivet regne med en stabil politisk situation i Danmark. Vi vil hoppe fra krise til krise alt efter humøret i folketingsgruppen i Fremskridtspartiet som følge af, at regeringen foretrækker at føre eventyrpolitik til højre frem for samarbejds politik hen over midten.

Socialdemokratiet er blevet bebrejdet, at vi bærer finansloven igennem. Det er noget sludder. Vi har ikke lod eller del i denne finanslov. Derimod er det sandt, at der sker et misbrug af Socialdemokratiets beslutning fra sidste juni om, at vi ikke ved at stemme imod finansloven skulle være med til at fremkalde et tredje folketingsvalg inden for 18 måneder. Vi havde valg både i september 1987 og i maj 1988; Danmark trænger ikke til flere folketingsvalg, og det meddelte vi allerede i juni.

Denne klare melding har regeringspartierne misbrugt til at lave et forlig med Fremskridtspartiet om finansloven uden at kræve, at Fremskridtspartiet skulle stemme for gennemførelsen af den samme finanslov.

Når man ser på den økonomiske udvikling i Europa i øjeblikket, så er der både gode nyheder og dårlige nyheder. De gode nyheder stammer fra vore naboer og samhandelspartnere, de dårlige nyheder stammer fra Danmark.

I det meste af den vestlige verden er der i disse år en moderat højkonjunktur. Der er fremgang i job, i produktion, i levestandard. Virksomhederne investerer og omstiller sig for at klare sig i den stadig hårdere internationale konkurrence. Der er mange steder en glædelig ånd af samarbejde og nytænkning; overalt i Europa forbereder man sig til det indre marked i 1992. Det var de gode nyheder. De vedrører landene omkring os.

Så er der de dårlige nyheder. De vedrører Danmark. Her går det med en let omskrivning af statsministerens berømte ord ufattelig skidt. Gælden, der i begyndelsen af 1982 knap oversteg 120 mia. kr., er på 6-7 borgerlige regeringsår nået op over 300 mia. kr. eller sagt på en anden måde 300.000 mio. kr.

Samtidig er arbejdsløsheden på vej op, og mange frygter for, at Danmark trods opsvinget ude over Europa vil passere 300.000 ledige i løbet af de næste år.

Som bekendt fik Danmark en chance med opsvinget i 1983. Fra sin forgænger havde firkløverregeringen arvet en god international konkurrenceevne for danske virksomheder, og der var alle tiders chance for at gøre indhug både på gæld og arbejdsløshed. Men mulighederne blev i snæver borgerlig blokpolitik spildt på gulvet, og nu sidder vi midt i suppedasen med ødelagt konkurrenceevne, arbejdsløshed og rekordgæld og med en befolkning, der burde være optændt af at udvikle sit eget velfærdssamfund og klare sig i den stadig hårdere internationale konkurrence, men som i stedet er ved at synke ned i melankoli og modløshed.

Det er tankevækkende at sammenligne det konservativt styrede Danmark med det socialdemokratisk styrede Sverige. Sverige er beviset på, at netop et veludviklet velfærdssamfund trods et højt skattetryk med en moderne industri klarer sig bedre i den internationale konkurrence end nogen anden samfundsform i vores del af verden.

Sverige og Danmark er forskellige samfund, og vi kan ikke, og vi bør ikke kopiere Sverige. F.eks. bør vi ikke kopiere det dårlige i det svenske samfund, som regeringen lægger op til, nemlig at det skal koste penge at gå til læge. Svenskerne har på grund af denne og andre ordninger et langt dårligere primært sundhedssystem, end vi har.

Men vi har ret til som danskere at stille os selv det spørgsmål: Hvorfor skal vi danskere ikke klare os lige så godt som svenskerne? Jeg tror, vi kan, hvis vi vil. Det kræver nytænkning at klare den økonomiske og sociale udfordring. Det kræver evne og vilje til samarbejde. Det kræver, at befolkningen kan se, at de nødvendige ofre er retfærdige, og at de virker.

Der er ingen smutveje ud af det danske samfunds økonomiske morads. Alle midler må tages i anvendelse. I Socialdemokratiet taler vi

[Svend Auken]

således om de 100 værktøjers politik. Alt må forsøges, når det gælder om at redde Danmark fra at blive en andenrangsnation, der bogstavelig talt har pantsat sin handlefrihed til udlandet.

Således lagde vi i sidste måned et omfattende program frem for de kommende års erhvervsudvikling. Handlingsprogrammet var ikke blot et resultat af indre socialdemokratiske debatter, det var i lige så høj grad præget af vore mange kontakter med ansatte og ledere i dansk erhvervsliv og vores omfattende dialog med alle dele af det aktive Danmark.

Vi vil fortsætte og styrke denne dialog. Selv om andre langt ind i regeringen desværre er mere optaget af at grave politiske grøfter og rejse ideologiske vejrmøller, må det være den socialdemokratiske bevægelses vigtigste opgave at være det kit i samfundsbygningen, der forhindrer, at alting smuldrer.

Efterhånden må det være klart for alle undtagen de mest forbenede, at den nuværende regering ikke magter opgaven. Vi socialdemokrater hævder ikke, at vi har alle svarene. Vi er tværtimod optaget af at lytte og ændrer gerne vores forslag under indtryk af argumenter fra andre. Vi er trofaste over for vore egne ideer om retfærdighed og et godt velfærdssamfund, men vi er åbne over for nytænkning og midlerne, der kan føre til målet.

For os er kruntappen for de kommende års udvikling kombinationen af forbedring af konkurrenceevnen og social retfærdighed. Når danske virksomheder mister markedsandele både ude og hjemme, så må vi alle undgælde i form af stigende gæld, arbejdsløshed og skatter. Det er det, vi oplever i øjeblikket under den nuværende regering. Det oplever vi jo trods internationalt opsving.

Socialdemokraterne ønsker en forbedret konkurrenceevne gennem den samtidige anvendelse af mange midler, dvs. øget indsats for forskning og teknologi, bedre uddannelse, større tryghed og indflydelse for de ansatte. Der er brug for strukturudvikling i de enkelte brancher, på tværs af brancherne og på tværs af de skel, der skiller den offentlige og den private sektor.

Vi har fremsat en lang række erhvervspolitiske forslag. Fælles for dem er, at de ikke nævneværdigt belaster de offentlige budgetter på kort sigt, men at de på lang sigt frigør og mobili-

serer de uudnyttede kræfter, der findes i dansk erhvervsliv.

Vi går ind for en forhandlet indkomstpolitik omfattende alle former for indkomst og med særligt hensyn til de lavest lønnede. Vi bør i de kommende år kunne overbevise folk om, at produktiviteten skal stige, mens realindkomsten skal holdes i ro. Det bliver ikke nogen nem opgave. Derfor er det vigtigt, at mennesker kan se, at der er perspektiv i politikken, og at den er retfærdig.

I begge henseender, både med hensyn til perspektiv og retfærdighed, er det naturligvis tåbeligt at gennemføre en afvikling af formueskatten. Hvordan tror man egentlig at det opleves på arbejdsmarkedet her op til de kommende midtvejsforhandlinger, at den nuværende regering siger til lønmodtagerne: Nul lønstigninger, samtidig med at man vil bruge op imod 1-2 mia. kr. på årsbasis på at lette skatten for millionærerne herhjemme? Eller hvordan tror man det virker på de offentligt ansatte, at deres arbejdspladser i vid udstrækning enten skal nedlægges - det kaldes det af tidens dumsmarte udtryk for afbureaukratisering - eller skal sælges til spekulanter for at takkes det aleryderste højre i regeringspartierne og i Fremskridtspartiet? Eller hvordan tror man at mange familier føler det, når medicinudgiften, der i forvejen kan være en alvorlig belastning, nu skal stige med mange hundrede kroner om året og indtægterne herfra skal bruges til skattefiduser? Eller hvordan mon det virker på dem, der skal leve af samfundets bistand? Hvordan mon de reagerer, når der på deres smalle budgetter skal spares flere hundrede millioner kroner, samtidig med at de bedst stillede får forbedret deres vilkår?

Jeg kan vanskeligt se, hvordan midtvejsforhandlingerne kan blive klaret. Opgaven er i forvejen svær. Men den nuværende regering har lagt nye sten i vejen for en fredelig løsning. Samtidig har man ved den ukloge konfrontationspolitik over for Socialdemokratiet lagt gift for tanken om et bredt samarbejde til foråret. Vi håber imidlertid, at det trods alle disse dumheder og kortsigtede, uretfærdige løsninger må lykkes at få tingene til at gå op til marts.

Som sagt har Socialdemokratiet lagt sin politik frem. Man ved, hvor vi står i relation til samfundets hovedproblemer, som er den manglende vækst i produktionen og den manglende ret-

[Svend Auken]

færdighed i samfundet. Vores metode er samarbejdets, og det er vi naturligvis også rede til at bruge i Folketinget trods kæmpeskuffelsen med finansloven. Men vi tror efterhånden ikke på, at regeringen har viljen eller evnen.

Finansloven sidste år, 1988, var præget af Socialdemokratiets fingeraftryk; den gik i den rigtige retning. På samme tid gjorde vi noget godt for at forbedre konkurrenceevnen og ydede en retfærdighedshandling over for pensionister, efterløns- og dagpengemodtagere. Finansloven, som vi nu skal vedtage for 1989, er derimod præget af Fremskridtspartiet. Den trækker Danmark skævt og løser ingen problemer. Socialdemokratiet kan ikke tage medansvar for finansloven 1989.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det gælder hr. Svend Aukens bemærkninger om, at der på finansloven kun er forbedringer for de få med de største formuer. Jeg er glad for, at hr. Svend Auken erkender, at det kun er de få, der har store formuer i Danmark, for hvor mange flere skal være skatteflygtninge fra Danmark, hvor mange flere skal flygte til udlandet, hr. Svend Auken? Sidste år var det 24.000 danskere, der valgte at flygte til udlandet. Jeg vil godt gætte på, at der var ikke ret mange bistandsmodtagere blandt de 24.000; tværtimod var der driftige erhvervsfolk, hvis indsats nu ikke kommer til at gavne Danmark længere. Hr. Svend Auken, hvor mange arbejdspladser skal nedlægges, fordi vi har en erhvervsskadelig formueskat? Det må Socialdemokratiet kunne svare på.

Hr. Svend Auken pustede sig også vældigt op og fortalte, at der intet positivt var fra Fremskridtspartiet, men at Fremskridtspartiet jo lod hånt om børnefamilierne, lod hånt om de dårligst stillede. Til oplysning var et af Fremskridtspartiets udgangspunkter for forhandlingerne ønsket om at få forhøjet den skattefrie bundgrænse, der jo netop er til gavn for de dårligst stillede. Men her var det et veto fra Socialdemokratiet, et veto, der hedder skattereformen, som forhindrede, at noget sådant kunne forhandles under finanslovforhandlingerne.

Så var der spørgsmålet om, hvorvidt Fremskridtspartiet var løbet fra alle sine løfter, når vi nu var parat til alligevel, som det hedder, at spare på de syge. Forholdet er jo det, at det ikke

var Fremskridtspartiets livret at skulle være med til at indføre 800 kr.s bundgrænse, men det var jo noget, vi forhandlede os frem til; regeringens udspil var væsentlig dårligere. Sådant er det politiske liv, det ved Socialdemokratiet, og det burde hr. Svend Auken også vide. Det politiske liv går ud på, at man forhandler sig frem til nogle aftaler, og vi er i Fremskridtspartiet tilfreds med vores aftale.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg har vanskeligt ved at finde superlativer til at udtrykke min enighed med hr. Svend Auken, for hr. Svend Auken har jo ret, når han siger, at Sverige har et langt dårligere primært sundhedssystem, end vi har.

Ja, hvorfor har de egentlig det, hr. Svend Auken? Det har de såmænd, fordi Sverige har et gennemsocialiseret primært sundhedsvæsen. Det socialdemokratiske forslag om at gennemføre noget lignende her i landet har et flertal i dette Folketing heldigvis afvist.

Så formår hr. Svend Auken at svinge sig op til ufattelige højder, når han taler om disse administrative skandaler, der nu skal til at indføres, når syge mennesker for fremtiden skal registreres. Hvordan mon hr. Svend Auken har forestillet sig at kronisk syge, at bistandsklienter, at pensionister med medicinkort i dag får deres sociale kompensationer uden registrering? Det er dog det vitterligste vås.

Hr. Svend Auken er svært fornærmet over seminarienedlæggelserne. Jeg vil gerne spørge hr. Svend Auken, om disse seminarier, som et flertal i dette Folketing har nedlagt, nu skal genoprettes, såfremt Socialdemokratiet får mulighed for at finde et flertal for det.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Behnke stiller det meget rimelige spørgsmål, hvorfor der er 24.000 mennesker, der på ét år har forladt dette konservative paradys for at rejse til andre lande, først og fremmest til Sverige, og hr. Behnke spørger: Kan det ikke være alle de millionærer, som vi nu redder ved at lette deres formueskat? Jeg er nødt til at bedrøve hr. Behnke med, at det kun er nogle få snese, der er rejst af den grund, og dem tror jeg såmænd ikke engang man holder på med den let-

[Svend Auken]

telse, der nu sker af formueskatten. Der er så meget andet, spekulanter ikke bryder sig om i det danske samfund.

Nej, hovedforklaringen på, at mange mennesker er rejst inden for det sidste år, er, at der er fremgang i beskæftigelsen uden for Danmarks grænser, først og fremmest i Sverige, og da dygtige danske arbejdere og funktionærer ikke kan få arbejde i deres eget land, er de tvunget til at søge arbejde i andre lande. Det er sørgeligt, at vi nu må indrette arbejdsformidlingen på at skaffe folk arbejde i Malmøområdet, i stedet for at vi havde virksomheder, også gerne svenske virksomheder, i Danmark, som vi kunne tilbyde folk arbejde på.

Når jeg nu taler om Sverige, så er der også eksempler på, at vi ikke skal kopiere Sverige. Jeg tog det eksempel frem, fordi statsministeren den ene gang efter den anden har sagt: Hvis vi opkræver betaling for at gå til læge her i Danmark – det er jo en af statsministerens mest interessante afbureaukratiseringsideer – så vil vi få et lige så godt primært sundhedssystem, som de har i Sverige. Sandheden er – og det er fru Kirsten Lee og jeg enige om – at vores system er langt bedre, og derfor siger Socialdemokratiet, selv om det måske lyder lidt konservativt: Hvorfor ødelægge noget, som fungerer ganske udmærket, nemlig det vederlagsfri primære sundhedssystem?

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det er også i første række til fru Kirsten Lee, som jeg forstod talte om, at vi skulle gå ind for et særligt socialiseret sundhedsvæsen her i landet. Det må jo være de tværfaglige sundhedscentre, som Socialdemokratiet har peget på, som fru Kirsten Lee opfatter som en socialisering af vores sundhedsvæsen. Tværfaglige sundhedscentre er faktisk noget, man etablerer over store dele af landet i øjeblikket med mange forskellige personalegrupper tilknyttet. Vi har foreslået det som forsøg, og jeg synes, det er trist, at De Radikale og fru Kirsten Lee vil forhindre, at der foretages forsøg i den primære sundhedssektor på at gøre tingene noget bedre for patienterne.

Til det med registreringen vil jeg gerne sige, at regeringen jo taler meget om afbureaukratisering, og derfor er jeg også spændt på, om der i afbureaukratiseringsplanen, som man åben-

bart ikke tør offentliggøre før i morgen, også er denne særlige selvrisikoorndning på medicinudgifterne, som jo i hvert fald vil indebære en enorm administration, en enorm bureaukratisering, kontrol og nye overvågningssystemer.

Det bliver sådan, at sygesikringen løbende skal indtaste samtlige receptkopier på edb med angivelse af borgerens CPR-nr. Når så den enkelte borger når et forbrug af medicin på 800 kr. – det kan man jo tælle sammen fra recepterne – skal han have udskrevet et tilskudskort, som han så skal medbringe på apoteket.

Man anslår, at det vil give en administrationsudgift på 20 mio. kr. Det vil betyde, at hver indtastning kun skulle koste 20 øre, så mange millioner indtastninger vil det system, man forestiller sig fra regeringens side, rent faktisk betyde. Det vil blive vanvittigt dyrt, og det vil være generende for borgerne. Det er helt urealistisk at tro, at der ikke skulle være mere end 20 mio. kr. i omkostninger.

Henning Andersen (KF):

Jeg har lyttet meget interesseret til hr. Svend Aukens tale. Jeg lyttede til de betragtninger, hr. Svend Auken havde om udlandet og om Sverige. Jeg sad og kom til at tænke på min barnheds by. Jeg er født og opvokset i Skagen. Der er det ved Skagen, at der er det specielle lys – og det ved medlemmerne her i salen – som jo har inspireret kunstnerne igennem årtier. Jeg sad og tænkte på, hvad en skagbo ville sige, når han havde hørt på den tale, hr. Svend Auken har afleveret her i finanslovdebatten. De er jo af få ord deroppe. Jeg tror, han ville have sagt: »Det var så det. Og hvad så?«

Det er jo hr. Svend Aukens og Socialdemokratiets problem, at de har ingen løsning. Der var én sætning, som jeg er enig med hr. Svend Auken i: der er ingen smutveje ud af dansk samfundsøkonomis problemer, sagde hr. Svend Auken, og det er rigtigt. Men det største problem er, føler jeg, at Socialdemokratiet har udviklet sig til at være det mest reaktionære parti i Folketinget. Alt skal være, som det var; intet må ændres.

Jeg skal i dag ikke sige så meget om selve finanslovaftalens hovedelementer. De blev rimelig grundigt drøftet og belyst under den debat, vi havde i går. Her tænker jeg først og fremmest på aftalerne på dagpengeområdet, det sociale område og sundhedsområdet. Men jeg har alli-

[Henning Andersen]

gével et par bemærkninger til enkelte punkter, som ganske vist blev berørt under gårsdagens debat, men som jeg finder grund til at fremhæve.

Det blev i går sagt – jeg mener også, at finansministeren var inde på det – at de ændringer, som finansloven indebærer på kontanthjælpsområdet og hjemmehjælpsområdet, er blevet bakket op i mange kommuner. Det tager jeg som et udtryk for, at der også i den kommunale sektor er stor forståelse for, at det er vigtigt for borgerne og for samfundsøkonomien, at vi får taget alvorligt fat om hele den offentlige udgiftspolitik.

Der er nu sammenlignet med tidligere helt anderledes forståelse for, at offentlige besparelser er nødvendige, og at det ikke er ligegyldigt, hvordan besparelserne gennemføres. Besparelser efter det, man populært har kaldt grønthøstermetoden, kan være nødvendige, ingen tvivl om det. Med udtrykket henvises der til procentbesparelser på de enkelte udgiftsområder. Sådanne besparelser kan som nævnt være nødvendige, men erfaringerne viser, at mange og hyppige besparelser af den art ikke sjældent rammer forkert. Det kan være en temmelig u hensigtsmæssig måde at spare på.

Grunden til, at den slags besparelser hidtil har været de hyppigst forekommende, er jo, at politikere i både stat, amt og kommune i reglen har stået uden et godt og solidt prioriteringsgrundlag. Undertiden er forsøg på udgifts- og opgaveprioriteringer blevet yderligere vanskeliggjort af den offentlige debat, der har været om disse besparelser. Debatten har ofte været temmelig unuanceret, ikke mindst fordi man i medierne har været lidt for flink til at formidle spæromstandernes, herunder forskellige interessegrupperes, kritik og protest, men har været meget lidt tilbøjelig til at tænke på de mange skatteborgere eller på de mange andre vigtige offentlige opgaver, som skulle tilgodeses gennem besparelser.

Mediernes adfærd i den forbindelse er måske forståelig, for protest og kritik giver store og gode overskrifter, mens hensynet til de anonyme skatteborgere vejer mindre på avisernes forsider. Men lad det være sagt med det samme: det gør det altså ikke nemmere for politikere, hvad enten de nu sidder i en kommunalbestyrelse, i et amtsråd eller i Folketinget, at foretage i øvrigt ofte velbegrundede og tiltrængte udgifts-

og opgaveprioriteringer. Det har så ført til, at man er vejet tilbage for at gøre noget ved de fundamentale problemer i den offentlige udgiftspolitik.

I den forbindelse tror jeg i øvrigt, det er vigtigt at holde sig for øje, at de offentlige serviceydelser ikke prioriteres lige højt af alle borgere eller af alle borgergrupper, om man vil. Nogle serviceydelser finder et flertal i befolkningen måske er et gode, men det er ikke sikkert, at de ville sætte dette gode i så høj en kurs, hvis de kendte de reelle omkostninger, som er forbundet med at opretholde de pågældende serviceydelser.

Det er den problematik, som man er begyndt at vise større opmærksomhed i den kommunale sektor. Man er blevet klar over, at der er nogle tunge udgiftsområder, som måske ville være knap så tunge, hvis borgerne fik et klart og præcist indblik i, hvor meget de skal betale til disse områder over skatten. En af de måder, hvorpå man kan give borgerne indblik i sammenhængen mellem skat og pris på offentlig service, er jo en form for egenbetaling eller brugerbetaling.

Selve det princip kommer vi til at drøfte videre i det kommende år, bl.a. i tilknytning til diskussionen om større brugerindflydelse på offentlige institutioner, selvforvaltning osv.

Jeg skal ikke sige mere om hele denne problemstilling her. Jeg synes blot, det var værd at understrege, at en række af de tanker, som regeringspartierne arbejder med i denne tid, møder stor forståelse i den kommunale sektor, hvor såvel politikere som de offentligt ansatte er klar over, at der må gøres noget, hvis man skal have styr på de offentlige udgifter, og hvis man i øvrigt – hvilket heller ikke er helt uvæsentligt – skal have sammensat de offentlige serviceydelser på en måde, så de i højere grad er brugerbestemte og modsvarer de skiftende behov, som borgerne har.

Dernæst vil jeg vende mig til en anden problemstilling, som også skal ses i sammenhæng med den offentlige udgiftspolitik. Jeg var i går inde på det forhold, at vi herhjemme beklageligvis har haft en noget skæv erhvervsudvikling. Vægten i erhvervsudviklingen har i 1960'erne og 1970'erne i for høj grad været lagt på at udbygge den offentlige servicesektor på den private produktionssektors bekostning. Det er klart, at vi i de kommende år under udformnin-

[Henning Andersen]

gen af den økonomiske politik må tillægge tre forhold særlig stor betydning: For det første den offentlige udgiftspolitik. For det andet lønudviklingen. Derom indeholdt vismandsrapporten jo nogle barske og advarende betragtninger. Endelig for det tredje behovet for større og mere langsigtet opsparing. Jeg skal ikke her tage hul på en debat om pensionsspørgsmål og lønudvikling. Den må vi have til gode til et senere tidspunkt.

Men jeg vil gerne fremhæve et par ting i forbindelse med udgiftspolitikken og skattetrykket, som har en vis betydning for lønudviklingen og opsparingstilbøjeligheden i samfundet. Det er måske sat lidt på spidsen, men alligevel: Stigende offentlige udgifter og stigende skatter tilskynder altså ikke lønmotagerne til at holde igen med lønkrav, og de tilskynder heller ikke borgerne til at spare op. Ved at nedbringe de offentlige udgifter og skabe grundlag for skattelettelse bidrager vi positivt til bestræbelserne på at dæmpe lønudviklingen og øge lysten til at spare op.

Jeg noterede mig, at hr. Lykketoft fra Socialdemokratiet i en af sine korte bemærkninger under gårsdagens debat var inde på interessante betragtninger om behovet for en gennemgribende drøftelse af mulighederne for at omlægge vores samlede skatte- og afgiftssystem, ligesom han var inde på spørgsmålet om, hvilke veje vi kan gå for at nedbringe marginalskatterne m.v. Jeg må sige, at jeg finder denne tilkendegivelse fra hr. Lykketofts side meget interessant, og jeg ser i høj grad frem til en perspektivrig debat med bl.a. Socialdemokratiet om hele den problemstilling i den kommende tid.

Fra Det Konservative Folkepartis side har vi tilkendegivet, at hensynet til såvel betalingsbalanceudviklingen som til beskæftigelsen er aldeles afgørende for, i hvilken rækkefølge skattelettelse bliver givet. Vi har peget på behovet for strategiske skattelettelse til erhvervslivet. Konkrete initiativer i den retning er naturligvis nedsættelse af formueskatten og lempelsen af generationsskiftebeskatningen.

Rækkefølgen i de initiativer, vi tager, er som sagt ikke ligegyldig, og det materiale, som regeringens økonomer netop har offentliggjort, viser med al ønskelig tydelighed, at tiden langtfra er inde til forhastede lempelser i finanspolitikken. Der er helt afgjort behov for, at de mål, som Det Konservative Folkeparti og de øvrige

regeringspartier har opstillet for den økonomiske politik for så vidt angår opsparing, lønudvikling og offentlig udgiftspolitik, opfyldes og efterleves.

Vi må ikke tabe målet af syne. Vi må ikke give op over for den store opgave, som omstillingen af den offentlige sektor udgør. Det er en opgave, som kun kan løstes i et samarbejde mellem politikerne, de offentligt ansatte og brugerne af den offentlige sektor.

Men lad os ikke fortvivle. Omstillingen af den offentlige sektor, som udgør et så centralt element i vore bestræbelser på at styrke den danske samfundsøkonomi, vil nok indebære nogle svære overgangsproblemer for os alle sammen, offentligt ansatte, brugere af det offentlige servicesystem og såmænd også for politikere, men når omstillingen er gennemført, vil den helt givet vise sig at indebære store fordele for alle parter, herunder for de offentligt ansatte, som vil få et større personligt ansvar, men også større handlefrihed i deres arbejde.

Vi må i den forbindelse ikke glemme, at omstillingsprocessen vil have et både samfundsøkonomisk og socialt meget gunstigt resultat, for omstillingen vil give os økonomisk råderum til at forbedre erhvervslivets konkurrenceevne og nedbringe såvel ledigheden som underskuddet på betalingsbalancen.

Denne finanslov er præget af nytænkning og fremdrift. Den er både nutids- og fremtidspræget. Den skaber sikkerhed for, at Danmark bliver et endnu bedre land at leve i, og det siger så sandelig ikke så lidt.

Jes Lunde (SF):

Jeg kan lige så godt udløse spændingen med det samme: SF stemmer imod denne sorte finanslov. Den løser ikke arbejdsløshedsproblemet. Den indeholder en kynisk linje over for de dårligst stillede, og den er ideologisk helt forkert. Danmark er inde i en politisk udvikling i øjeblikket, hvor det er opbrudstider, og hvor det er fantastisk vigtigt, hvilken politisk vej vi vælger.

Jeg vil i dag tage udgangspunkt i spørgsmålet om, hvilket menneskesyn der præger den finanslov, der om nogle timer skal til endelig afstemning her i Folketinget. Der kan ikke herske megen tvivl om, at de vinde, der blæser kraftigst for tiden, er de kolde højrevinde, hvor den enkelte skal være sig selv nærmest. Det er også det

[Jes Lunde]

indtryk, man får, når man går finansloven igennem for at se, i hvilken retning regeringen ønsker at ændre det danske samfund.

De borgerlige partier har åbenbart det menneskesyn, at den stærkeste skal have ret, og at de svagestes behov for livsudfoldelse må vige, for at de stærke kan få det bedre. Det kommer til udtryk, når man lemper formueskatten, samtidig med at der er voksende social nød. Formueskatten betales alene af dem, der har en formue på over 1,4 mio. kr. Et flertal mener nu, at disse mennesker trænger til en håndsrækning, så de kan få det bedre. Men det må stå krystalklart, at det er dem, der i forvejen har succes, dem, der befinder sig på solsiden i samfundet, der tildeles flere penge.

Hvis nogen har en anden opfattelse af virkeligheden, er det simpelt hen udtryk for et afgrundsdybt ukendskab til levevilkårene i Danmark. Jeg påstår ikke, at vi har fattigdom sammenlignet med menneskene i den tredje verden, men jeg fastslår, at flertallet i Folketinget er på vej til en værre skævdeling af levevilkårene i Danmark end dem, vi allerede kender. For der findes jo mennesker, der skal slide sig halvt op i arbejdslivet som kassedamer, som syersker, som arbejdsmænd for 120.000 kr. om året, mens andre får det dobbelte, det femdobbelte, ja det ti- og tyvedobbelte. Men hvem vil regeringen hjælpe? De sidste, dem med den i forvejen gode indkomst og det trygge og velordnede liv. De, der er allervanskeligst stillede, som står uden for arbejdsmarkedet, skal tværtimod have deres vilkår forringet.

Vi ved, hvor katastrofalt det er for de fleste at blive fyret og sendt ud i arbejdsløshed. Indkomstnedgangen er markant. Det typiske er, at man taber en tredjedel af den hidtidige indkomst. Hvor mange af folketingsmedlemmerne har indrettet sig, så de er parat til den ændring fra den ene dag til den anden uden at kny? Der-til kommer tabet af fællesskab, når man ikke længere har arbejdskammerater, tabet af placering og rolle i samfundet og for mange tabet af muligheden for at gøre nytte, for at udrette noget positivt for sine medmennesker.

Det er noget vigtigt og fantastisk dejligt ved mennesker, at vi har lysten til at glæde hinanden, lysten til at give og lysten til at sætte os konstruktive spor. Derfor gør man vold på mennesker, der tvinges til at stå uden for samfundet, der tvinges til at være passive. Det dre-

jer sig også om værdighed. Det er uværdigt at være tvunget til forsørgelse. Vi skal kunne møde hinanden i øjenhøjde og være jævnbyrdige. Det forudsætter lige rettigheder og lige pligter.

Derfor er det vigtigt at sige nej til en politik, der deler os op i et A-hold, et B-hold og måske endda et C-hold. Vi må stå fast på vore demokratiske traditioner, hvorefter vi betragter hinanden som ligeværdige. Den ligeværdighed, vi tager som en selvfølge på valgdagen, må også gælde i samfundet som helhed og i de økonomiske beslutninger, hvis demokratiet skal give mening.

Efter seks borgerlige regeringsår er det ikke desto mindre uforandret sådan, at vi har en tårnhøj arbejdsløshed. Den var omkring 250.000, da de borgerlige kom til, den er det samme i dag, og intet tyder på, at problemet er på vej til at blive løst, snarere tværtimod. I denne situation lægger den borgerlige regering mere vægt på at få gennemført besparelser på de arbejdsløses bekostning, når der forhandles finanslov, end på at opstille en plan for afskaffelse af arbejdsløsheden. Det kan man da kalde en markant politisk prioritering. Det er klassepolitik og omvendt Robin Hood-politik, så det forslår.

Her op til jul bliver vi mindet om, at der fortsat er social nød i Danmark. Frelsens Hær kan berette, at de oplever et behov for hjælp som aldrig før, og at der mange steder er tale om en fordobling af antallet af mennesker, der henvender sig for at få hjælp til julen. I denne situation er regeringen mest optaget af at beskære kontanthjælpen, mens det er os andre, der skal slås for anstændige levevilkår. Regeringen træder på de svageste, for at den bedst stillede del af befolkningen kan leve endnu bedre.

Den tyske filosof Immanuel Kant skrev allerede i slutningen af syttenhundredetallet, at intet menneske må være middel for et andet menneskes mål, at alle mennesker er lige i den betydning, at de er mål i sig selv og kun mål og aldrig midler for hinanden. Det borgerlige flertal forsynder sig mod disse ord i sin praktiske politik.

Jeg tror gerne, at et flertal af de borgerlige vælgere og politikere betragter sig selv som humanister, men spørgsmålet er, om det er en falsk humanisme, der kun går ud på, at man ikke har lyst til at se fattige mennesker ligge på gaden, eller om det er en sand humanisme med vilje til at behandle hinanden som ligeværdige.

[Jes Lunde]

Hvis jeg skal opregne de centrale værdier, vi, når vi går bag om alt andet, har i vores kultur-arv, må det være næstekærlighed, uselvskhed og troen på menneskets frihed og værdighed. De værdier mærker vi for lidt til herinde i Folketinget. I vores samfund kan det nogle gange være lidt svært for de grundlæggende værdier at holde stand. Selvtillid, egoisme og fordømmelse af anderledes tænkende kan vinde frem, når krisen kradser, og når vi i hverdagen oplever et konkurrencesamfund, hvor det gælder om at komme hurtigst fra start.

Det kapitalistiske samfund er vel i den forstand i stigende grad i konflikt med mange menneskers etik. Vi fastholder måske nok de grundlæggende værdier – på trods af forskelle har vi en høj grad af fælles forestillinger om godt og ondt – men alligevel tillader vi, at vort samfund er sådan indrettet, at det fremelsker de negative sider i os.

Hvornår holder vi op med det? Hvornår begynder vi at ændre samfundet i en retning, der skaber bedre overensstemmelse med de værdier, vi officielt bekender os til, og de værdier, der reelt former spillereglerne for, hvordan man klarer sig i samfundet? Tilsyneladende er det alene op til de socialistiske medlemmer af Folketinget at arbejde for dette.

For os står begrebet solidaritet som noget aldeles centralt. Solidaritet betyder, at de stærkeste skuldre bærer de største byrder. Det betyder i fordelingspolitikken, at de bedst stillede må acceptere at betale deres skat som en nødvendig forudsætning for at sikre de dårligst stillede et rimeligt liv. Konkret betyder det, at det er urimeligt at lade kursgevinster på aktier og andre kapitalgevinster være skattefrie i vidt omfang, samtidig med at skatteskruen kan opleves nok så stram for folk med lave indkomster.

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke kun taler om, at millionæren skal betale noget mere i skat. SF's solidaritet gælder i alle lag af samfundet. Det betyder for eksempel, at de lavest lønnede må sikres først, når der forhandles overenskomst, uanset om det sker på bekostning af mere velstillede lønmodtagere.

Solidaritet betyder, at vi i samfundet er fælles om at løse en række opgaver, både det at skabe et ordentligt sikkerhedsnet for hinanden, hvis vi bliver syge eller på anden måde får uforudsete problemer, og det at investere i vores fælles fremtid. Konkret betyder det, at vi, der har en

uddannelse og et arbejde, naturligvis må betale for uddannelse af den kommende slægt. I denne sammenhæng er det uansvarligt, at nogle vælger at løbe fra regningen.

Skatteflugt er ved at blive en helt mondæn og stueren sport for velhavere. Jeg kan ikke se noget som helst rimeligt og heltmodigt i, at man lader andre skatteydere betale en uddannelse for sig, lader andre skatteydere betale uddannelsen af den arbejdskraft, man har anvendt, de veje, der var nødvendige osv., og måske oven i købet lader andre skatteydere betale for pensionen og plejehjemsopholdet for ens forældre i deres alderdom, medens man selv skummer fløden og bringer sin i høj grad samfundsskabte fortjeneste i sikkerhed uden for landets grænser. Jeg har intet imod, at mennesker rejser ud i verden for at få andre erfaringer, men jeg angriber den systematiske og planlagte flugt fra den fælles regning. Det er asocialt, så det fløjter. Vi kan naturligvis til en vis grad skærpe reglerne for, hvor meget kapital man må trække ud af landet; men ellers nægter vi at lade os påvirke af, at der er folk, der løber fra regningen.

Vi mener uforandret, at det er en samfundsopgave at finansiere uddannelserne, ældreforsorgen osv. Skattenægterne skal ikke have held til at vælte problemerne over på de svageste. SF betragter den velstand, vi har i de nordiske lande trods få naturgivne ressourcer, som et resultat af en solidarisk politik. Det er ikke en socialistisk politik, for vores samfund lader sandelig stadig meget tilbage at ønske i retning af lighed, lige udfoldelsesmuligheder, gennemført demokrati osv., men en solidarisk politik i den forstand, at befolkningerne i de nordiske lande har været villige til at yde mere til fællesskabet, end man gjorde i de fleste lande omkring os.

Det er et resultat af arbejderbevægelsens og andre folkelige bevægelser arbejde, at vi er nået så vidt. Det har skabt grundlaget for en højere grad af social og økonomisk tryghed end i andre lande. Det har skabt grundlaget for et højt alment og fagligt uddannelsesniveau og en velfungerende infrastruktur: veje, transportmuligheder, telefon osv. Alt dette har igen været den helt afgørende forudsætning for skabelsen af en vareproduktion i den private sektor. Vores kultur har samtidig været afgørende for, at den var internationalt konkurrencedygtig. Vi har skabt en god cirkel, hvor den ene sektor har skabt betingelserne for forbedringer af den anden.

[Jes Lunde]

Derfor er vi i SF helt uenig med dem, der i dag fører sig frem med at karakterisere den offentlige sektor som en gøgeunge. Der er tværtimod tale om, at den private og den offentlige sektor er ligeværdige parter i udviklingen af vores fælles samfund.

Det betyder ikke, at man ikke skal se kritisk på de offentlige udgifter. De skal naturligvis underkastes en løbende revision, så vi er sikre på at få det rigtige for pengene. Vi kan givet finde eksempler på bureaukrati, som kan undværes, f.eks. ved at decentralisere beslutninger og budgetansvar, så der bliver en højere grad af selvforvaltning i den offentlige sektor, men vi har en grundlæggende positiv indstilling til den offentlige sektor og de opgaver, den løser.

Den kritiske opmærksomhed over for den offentlige sektor må følges op af en lige så kritisk vurdering af den private, for her synes vi der er mange eksempler på urimelig ressourceanvendelse. Tag bare det store antal bankfilialer, vi skal påtvinges i vores bymidter, medens opgaverne kunne klares med langt færre ressourcer, hvis postvæsenet fik lov til at drive bankvirksomhed.

Derfor er vi i SF klart uenige i regeringens privatiseringsfelttog, der hviler langt mere på ideologi end på fornuft.

Vi har ikke noget specielt ønske om, at en større del af produktionen skal foregå i offentligt regi. Det er kun vigtigt for os på de områder, hvor vi ønsker at stille modtagerne af ydelserne lige. Det gælder f.eks. hospitaldrift, sundhedsvæsenet i øvrigt, uddannelserne, ældreforsorgen osv., hvor vi afviser brugerbetaling.

På andre områder må produktionen foregå på den måde, der er mest rationel for løsningen af opgaven. Vi peger i den forbindelse på en demokratisering af produktionen som vores løsning.

Vi savner fuldstændig saglige argumenter fra regeringen vedrørende de områder, man vil privatisere. Der er ikke tale om, at Statens Bilinspektion, Postgiroen og alle de andre eksempler, der har været nævnt, drives for dårligt. Nej, det er rent ideologiske grunde, der skal bære en privatisering igennem, og det må vi tage afstand fra. Det er dårlig forvaltning af offentlige midler.

Det er tydeligt, at regeringen henter sin inspiration til brugerbetaling, privatisering osv. i det store udland, hvor Thatcher og Reagan har

gennemført konservative revolutioner. Må det være tilladt ud over de voldsomme negative sociale konsekvenser at pege på, at de to lande efterhånden er på vej ud i meget svære økonomiske problemer. Thatcher- og Reaganrevolutionen, eller rettere -kontrarevolutionen, er allerede ved at blegne med tårnhøje underskud på betalingsbalancen og voksende arbejdsløshed. Derimod står andre lande, der har fastholdt den solidariske vej, sig langt bedre. Se blot på Sverige.

Der er gode nationaløkonomiske grunde til at afvise de borgerlige løsninger på krisen, men endnu vigtigere er det at inddrage de menneskelige. Vi må besinde os på, hvad det er, vi prioriterer i samfundets udvikling.

SF arbejder for løsninger, der er præget af solidaritet: En vilje til at løfte i flok, en vilje til at sikre de svageste blandt os et godt liv, en vilje til at prioritere fælles investeringer i uddannelse og et ordentligt miljø, en vilje til at bringe bedre overensstemmelse mellem vore fælles værdier og den måde, vi behandler hinanden på i dagligdagen, en vilje til at prioritere børnene og vores fælles fremtid. Jeg kan henvise til de mange konkrete forslag, SF har fremsat.

Jeg vil gerne med formandens tilladelse slutte af med et digt af Otto Gelsted fra hans Emigrantdigte:

»Eet kan i al fald siges:
 gaar børnene til grunde,
 da har vi likvideret
 alt vi har drømt og skabt.
 Søger du anden redning?
 Du finder den ingenlunde.
 Børnene er vor fremtid,
 med dem er alting tabt.«

Skrumsager Skau (V):

Efter afstemningerne om ændringsforslagene til finansloven står vi nu med et forslag, der er et godt kompromis, og hvor mange – også modstridende – interesser har måttet bøje sig mod hinanden.

Det bærer det selvfølgelig også præg af, og der er flere ting, Venstre gerne havde været foruden. Dog er det glædeligt at kunne konstatere, at finansloven, som den nu ligger, opfylder en række af de intentioner, som den nye KVR-regering siden juni har lagt frem for at forbedre Danmarks økonomiske situation og Danmarks muligheder og selvfølgelig også den danske be-

[Skrumsager Skau]

folknings muligheder. Men vi er langtfra færdige.

Det udgiftspolitiske måltal på 208,5 mia. kr. er blevet overholdt, og det betyder, at vi igen er tilbage på den udgiftspolitiske linie, som den tidligere firkloverregering havde som mål, men som blev sprængt i december 1987, og som tillige har efterladt nogle betydelige negative spor i 1988-budgettet og også i 1989-budgettet. Det fremgår klart af finansredegørelsen.

Det, vi nu er ved at få vedtaget, og som skal til endelig afstemning senere i dag, indeholder en række system- og holdningsændringer, som ud over at have en hæmmende effekt, når det gælder udgifterne på 1989-budgettet, vil få endnu større effekt i nedadgående retning på de skattefinansierede udgifter i 1990 og fremover. Det er positivt.

Finansloven lægger op til, at det igen vil kunne betale sig at tage et arbejde, at det vil kunne betale sig at tjene penge både for lønmodtagere og for erhvervsdrivende, at det vil kunne betale sig at spare op – vi mangler i Danmark i høj grad opsparing – at det er en større fordel at blive i Danmark for de initiativrige og for de kapitalstærke, at overforbruget bliver reduceret, for vores forbrug i Danmark er betydelig større end vores nuværende produktionsevne og kapacitet, og selvfølgelig også, at ungdommen får bedre muligheder.

I de kommende år skulle vi gerne videre ad denne vej. Vi har nu fået skibet løs af grunden. Det er igen blevet søsat. Skibet er vandtæt, og der er vind. Vi har hejst det første sejl. Det vil øge troen på Danmark. Jeg vil gerne en ekstra gang takke de partier, som har gjort det muligt.

Men der er flere sejle, der kan og skal sættes for at bringe Danmark rigtig flot. Vi er langtfra ude af problemerne. Skibet er tungt lastet. Tænk på statsgælden, tænk på udlandsgælden, som kun kan fjernes ved at øge produktionen og ved at mindske forbruget. Tænk på, at hver femte i den erhvervsaktive alder imellem 18 og 67 år er uden arbejde og under offentlig, skattefinansieret forsorg, hvad statsministeren understregede i åbningstalen den 4. oktober 1988.

Folketingets flertal – måske skiftende flertal – vil kunne sætte flere sejle. Ja, vi skal faktisk have sat mange flere sejle, for at vi kan få fuld valuta ud af EF's indre marked og den positive vind, som hr. Svend Auken omtalte, der for øjeblikket blæser fra udlandet. Der er nok, der kan true os.

Det kræver konkurrencedygtighed på en række områder, bl.a. på uddannelsesområdet, på kapitalområdet, på skatteområdet – her tænker jeg på de offentlige omkostninger, det offentlige udgiftsniveau – på lønområdet, altså indkomstpolitikken. Det er det, der skal sætte gang i investeringer og beskæftigelsen og dermed øge den økonomiske og sociale velfærd.

Erhvervslivet har ikke brug for nogle forkromede og bureaukratiske støtteordninger. Nej, der er behov for at få forbedret konkurrenceevnen. Det gælder også for landbruget, det gælder også for fiskeriet, og det gælder også for alle andre mindre erhvervsdrivende.

Med finansloven gør vi igen en ekstra indsats på uddannelsesområdet. Det er positivt.

Gennem fastkurspolitikken og den liberalisering, der er gennemført på kapitalområdet, er kapitalen blevet billigere, og den kan blive endnu billigere. De reduktioner, vi nu gennemfører af formueskatten, vil forhåbentlig medføre, at kapitalen forbliver her i landet.

Derudover må vi igennem en fortsat stram udgiftspolitik samt ved afbureaukratisering, modernisering og privatisering sikre en generelt lavere beskatning af vore virksomheder og også af enkeltindivider, personer.

Der er ideer nok at tage af i vismandsrapporten, i finansredegørelsen og budgetoversigt 5, for slet ikke at nævne regeringens afbureaukratiseringskatalog, som offentliggøres i morgen.

Men der er ét vigtigt sejl, som Folketinget og regeringen kun har begrænset indflydelse på, og det er lønområdet, altså indkomstpolitikken. Jeg er glad for, at hr. Svend Auken også lagde afgørende vægt på indkomstpolitikken for alle, for at vi derigennem kan sikre øget beskæftigelse. Det er ganske afgørende, at det er den måde, vi skal reducere antallet af arbejdsløse på. Vi har sørgelige, ja gentagne erfaringer fra tidligere, senest lønforhandlingerne i 1987, der vidner om, at stigninger i de nominelle lønninger betyder en tilsvarende stigning i arbejdsløsheden, men samtidig at lavere eller ingen nominelle lønstigninger betyder, at flere og flere kan gå fra arbejdsløshed, fra arbejdsløshedsunderstøttelse, til fuldt arbejde og dermed en fuld dagløn.

Derfor bærer arbejdsmarkedets partier – her tænker jeg på dem alle – et kæmpemæssigt ansvar for at få gang i beskæftigelsen. Jeg må på det kraftigste opfordre til – i solidaritetens

[Skrumsager Skau]

navn, som hr. Jes Lunde sagde – at tage dette ansvar ganske alvorligt. Derved kan vi nedbringe det antal personer imellem 18 og 67 år, der i dag får løn af det offentlige.

Arbejdsmarkedets parter kan kun i fællesskab og sammen med regeringen i trepartsforhandlingerne sikre, at dette sejl på vores fælles skib bliver sat og vindfyldt. Vi kan ikke bare blafre derudad og tænke: Nå ja, det går jo nok. Det gør det nemlig ikke. Der kræves hård disciplin om bord for at sikre os mod flængede sejl og for at sikre, at vi er manøvreedygtige i både med- og modvind.

Der er med denne finanslov skabt et godt grundlag for det videre arbejde i Folketinget med de gamle regeringspartier: Kristeligt Folkeparti og CD, og med Socialdemokratiet og også med Fremskridtspartiet.

Dog synes jeg, det er beskæmmende at måtte erfare, at Socialdemokratiet, som i mange år har haft ansvaret for finansloven, hvilket stadig væk mærkes tydeligt, undlader at stemme ved den endelige vedtagelse af finansloven. På mange punkter er vi faktisk enige om målet, som det også fremgik af hr. Svend Aukens ordførertale, men de mulige midler er der andre opfattelser af. Der skiller vandene. Derfor kunne det måske være en fordel, hvis Socialdemokratiet, som vi nu har set under disse forhandlinger om finansloven, forbliver i kabyssen og lader være med at stå i vejen, når vi andre er i gang med at sætte sejl.

Ligeledes vil jeg opfordre Fremskridtspartiet til at genoverveje deres stemmeafgivelse, for denne finanslov bærer på nogle punkter præg af det arbejde, Fremskridtspartiet har gjort i de seneste måneder. Derfor stem for! Det vil blive betragtet som et ansvarligt skridt. Som jeg tidligere har nævnt, fordufter problemerne ikke med denne finanslov. Vi er kun kommet godt i gang med løsningerne, og der er ingen plads til slinger i valsen.

Venstre går fortrøstningsfuldt ind i det nye år, og vi er parate til at fortsætte den linie, som den finanslov, vi nu står over for at vedtage, er et udtryk for, men der skal et langt og sejt træk til. Venstre stemmer for finanslovforslaget.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det er tankevækkende at høre Venstres ordfører stå og tale om, at nu er der ved at komme

vind i sejlene – eller hvad det nu var for nogle fine billeder – nu er Fremskridtspartiet kommet med for alvor. Jeg synes, det er meget tankevækkende, at det åbenbart er hr. Skrumsager Skaus opfattelse af de rigtige sammenhænge i dansk politik.

Jeg må indrømme, at jeg ser helt anderledes på det. Jeg ser sådan på det, at en regering, der på den ene side påstår, at den har tænkt sig at løse de grundlæggende problemer i Danmark, og på den anden side gør sig afhængig af at hoppe rundt fra tue til tue sammen med hr. Glistrup, ikke er ved at få vind i sejlene. Det er en regering, der er ved at gå på grund. Det er det billede, der tegner sig for mig.

Det, der bragte mig herop, var hr. Skrumsager Skaus endnu en gang fremsatte påstand om, at der var nogle ubehagelige økonomiske virkninger af, at Socialdemokratiet sidste år sørgede for, at mange hundrede tusinder på folkepension og efterløn, mange hundrede tusinder, som var berørt af sygdom og arbejdsløshed, fik en højst nødtørftig regulering af deres ydelser. Det synspunkt synes jeg Venstre skal gøre noget mere reklame for. Det vil interessere mange mennesker, at Venstre har den opfattelse.

Vi kan bare konstatere, at det fingeraftryk, vi fik lov at sætte, og som vi er stolte af, i sine økonomiske konsekvenser ikke var mere vidtrækkende end den formueskattelettelse til nogle få tusinde personer, som højreflertallet her i salen nu insisterer på at gennemføre.

Jeg synes, befolkningen må være interesseret i Venstres analyse af, hvad økonomisk uansvarlighed er.

Så vil jeg i øvrigt sige, at jeg synes, det er ejendommeligt at høre en ordfører for et regeringsparti stå op her og tale om – hvad der er rigtigt – at det skal kunne betale sig at spare op, når man ser regeringen sammen med højreflertallet i Folketinget foreslå ændringer i lovgivningen, der betyder, at det, vi har lavet for pensionisterne for, at det skulle være bedre at have sparet noget op ved siden af, med hensyn til hjemmehjælp, med hensyn til medicin, bliver udhulet for dem, der ikke har medicinkort.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Jeg bemærkede, at hr. Skrumsager Skau talte om det tungt lastede skib. Det må være den gældsbyrde, regeringen har lagt på landet i de

[J. K. Hansen]

senere år, der har gjort det særlig tungt. Den vil nu hr. Skrumsager Skau med sit parti være med til at gøre lettere, bl.a. ved at sælge ud af statens aktiver.

Nu ved hr. Skrumsager Skau sikkert lidt mere om det, end vi andre gør, for det holder man meget tæt ind til kroppen i disse dage, men jeg har da erfaret, at blandt de statslige aktiver, der skal indbringe et beløb på omkring 2 mia. kr. i 1989, er der nogle, der giver et ret pænt overskud.

Nu er Venstre jo stadig væk et parti, som har landbrugere hos sig – går jeg da ud fra – og det er egentlig fantastisk, at en landmand vil sælge den højestydende ko. Man kan også sige, at hr. Hansen sælger sit hus, og så lægger han indtægten af dette salg til sin årsindtægt. Det er faktisk det, regeringen gør i øjeblikket.

Det har stået i pressen, at hr. Skrumsager Skau og andre vil sælge f.eks. Det Danske Luftfartsselskabs aktier, som jo i dag giver et pænt overskud, og som giver indflydelse i det store luftfartsselskab SAS, og den indflydelse, vi har igennem DDL, giver også mange arbejdspladser i den store lufthavn, der hedder Københavns Lufthavn.

Jeg har også hørt, at man oven i købet vil sælge Københavns Lufthavn. Det må jo så blive til udenlandske opkøbere – hvis den lufthavn i øvrigt er noget værd, når SAS trækker sig ud af den.

Det kunne da være rart at få en bekræftelse på, om det er sådanne aktiver, man agter at sælge.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Hr. Lykketoft ville have en forklaring på vores holdning til budgetoverskridelserne sidste år. Det er rigtigt, at vi stemte for det dengang. Men vi havde en indstilling til dem, som var af en lidt anden art, for vi følte, at det var bedre at forbedre vores konkurrenceevne og få folk i beskæftigelse end at forhøje arbejdsløshedsdagpengene.

Vi mener, det er bedre at sikre øget beskæftigelse gennem indkomstpolitikken, som hr. Svend Auken gjorde en del ud af i sin ordførertale, end at bruge midlerne passivt til at forhøje dagpengene med. Nej, det er aktivt, midlerne skal anvendes, altså til at forbedre vores konkurrenceevne, således at vi kan producere og

eksportere os ud af de økonomiske problemer, vi har.

Hvad hjælper en forhøjelse af de nominelle beløb, når det medfører øget inflation i vores samfund, således at det bliver endnu dyrere, når man skal hen til bageren at købe sit brød?

Til hr. J. K. Hansen vedrørende salg af aktiver: Jeg føler, at det er en god idé, det er et led i vores privatisering. Nu kan jeg forstå på hr. J. K. Hansen, at han ikke er så meget i kontakt med landbruget eller med kapitalverdenen. Det er således, at hvis man sælger sin bedste ko eller et godt aktiv, som giver et overskud, så får man en kapitaliseret værdi af aktivet, altså en endnu højere værdi af den bedste ko end af den dårligste ko. Det kan man så bruge til at nedbringe sin gæld med.

Det er rigtigt, hvad man tidligere har sagt, at vi både har en stor statsgæld og en stor udlandsgæld. Derfor er det meget vigtigt, at vi får ændret disse forhold. Vi føler også, at når man privatiserer, så får man det til at køre bedre end i offentligt regi. Det gælder ikke generelt, men i nogle tilfælde vil det være bedre.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Som ganske almindelig tilhører til hr. Skrumsager Skaus ordførertale fornemmer man, at nu er det historiske vingesus endelig kommet over den borgerlige regering. Efter seks års forløb er det lykkedes med en finanslov, der bliver vedtaget af et mindretal, at sørge for, at det – igen efter seks års forløb formentlig – kan betale sig at tage arbejde, kan betale sig at spare op. Det er lykkedes at reducere overforbruget. Ungdommen får bedre muligheder, og initiativerne for de kapitalstærke og initiativrige er blevet bedre. Og så forkynder hr. Skrumsager Skau, at nu er det første sejl hejst.

Må jeg godt spørge hr. Skrumsager Skau: Er det virkelig det på den ene side, at kontanthjælpen er sænket, og på den anden side, at formueskatten er lempet, der skaber denne paradisiske tilstand her i landet?

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg synes, det kunne være godt, hvis hr. Skrumsager Skau var en lille smule mere præcis i sin analyse. Kan vi ikke godt få at vide, med

[Lykketoft]

hvor mange procent vi efter hr. Skrumsager Skaus mening skulle nedsætte folkepensionen, nedsætte dagpengene, for at landets økonomi efter hr. Skrumsager Skaus mening kunne komme i en god gænge?

Vi er her ved en meget åbenbar og meget grundlæggende meningsuoverensstemmelse i Folketinget. Der er partier fra det yderste højre inklusive hr. Skrumsager Skau, som har den opfattelse, at man kun kan gøre det bedre for nationen ved at gøre fordelingen af goderne skævere.

Vi er nogle stykker, der mener, at det forhold sig omvendt, og at det har været et særkende for det danske samfunds udvikling gennem et par generationer til et godt samfund, at man kan forene en fornuftig udvikling, konkurrenceevne og økonomisk vækst med social rimelighed. Det, vi synes er så rystende ved denne finanslov, er, at det er et meget målbevidst skridt væk fra den linie, som de borgerlige partier har tilrettelagt i fællesskab.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Jeg skal komme med den indrømmelse over for hr. Skrumsager Skau, at mit begreb om landbrug muligvis kan ligge på et lille sted. Men jeg fatter da så meget af det økonomiske foredrag, hr. Skrumsager Skau forsøgte at give os her, at jeg har en vis forståelse for, at det går så dårligt i dansk landbrug, nemlig fordi man hele tiden sælger den højestydende ko. Men lad os forlade køerne lidt.

Det, det drejer sig om, er, at staten, regeringen, vil skaffe sig en indtægt i 1989 på omkring 2 mia. kr., som skal gå ind i årsindtægten, altså i den daglige husholdning, simpelt hen for at få et pænere resultat på finansloven. Derfor vil man gå ud og sælge nogle aktiver, der i dag giver en årlig forrentning på 15-17 pct., og samtidig vil man sælge den indflydelse, man har med hensyn til at bevare en række arbejdspladser i dette land. Det er altså den måde, man vil drive økonomisk politik på.

Det kan da ikke være nogen hemmelighed for hr. Skrumsager Skau, at hvis man udbyder gode aktier til sag, så vil der også være nogle udenlandske købere, der stiller sig i kø for at få dem, og at disse udenlandske købere så vil make det selskab, hvor de henter deres provenu. Og det er penge, som altså ikke bliver i landet.

Jeg forstår ikke den politik, hr. Skrumsager Skau lægger op til, men det er måske også derfor, det går så galt for hr. Skrumsager Skaus parti.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Til hr. Leif Hermann: Det, vi laver med finansloven for 1989, giver muligheder for, at vi kan sejle bedre, end vi har gjort tidligere. Jeg vil gerne gå tilbage til situationen i 1982 og op til 1986, hvor den økonomiske politik, regeringen førte dengang og også fik arbejdsmarkedets parter til at føre, medførte, at vi fik 200.000 flere i arbejde i den private sektor. Det er positivt. Det vil vi gerne have mulighed for at gøre igen. Finansloven gør noget for det.

Så er der hr. Lykketoft, der talte om folkepensionisterne, dagpengene osv. Vi står i en situation med et underskud på statsbudgettet for 1988 på 11 mia. kr., som skatteyderne skulle have betalt, og som vi skulle have indkrævet for at have balance. Det beløber sig til 2.000 kr. pr. borger fra spæd til olding i det danske samfund. Det er den gæld, vi overfører til næste år og næste år igen, sandsynligvis til vore børn.

Vi vil gerne have det i balance, og vi mener, at vi gik for langt, dengang vores budgetrammer blev brudt. Det må vi slæbe med i nogle år endnu, desværre. Det havde jeg gerne været foruden.

Til hr. J. K. Hansen vedrørende salg af statslige aktiver: Det er ikke meningen, at midlerne skal bruges til forbrug. Det er meningen, midlerne skal bruges til afdrag.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Det er til hr. Leif Hermann, der åbenbart bebrejder regeringspartierne, at der ikke er et flertal, der vil stemme for finanslovsforslaget. Jeg synes, man skal være opmærksom på, at i går, da vi stemte om ændringsforslagene, var der flertal for flere af dem. Man kan da ikke bebrejde de partier, som stemmer for finanslovsforslaget, at der ikke er et flertal. Man kan bebrejde Socialdemokratiet og eventuelt Fremskridtspartiet, at de har valgt ikke at stå bag den samlede finanslov. Kritikken må altså rettes en anden vej end den, man forsøger at rette den.

[Kent Kirk]

Jeg synes også, man kan være lidt bekymret, når Socialdemokratiet siger, at de føler sig misbrugt i hele dette forløb. Både hr. Svend Auken og hr. Lykketoft har været inde på det. Jeg synes ikke, vi har misbrugt nogen som helst. Vi har forhandlet til alle sider, og vi kunne under afstemningen i går se, at det var på kryds og tværs, man vedtog forskellige ændringsforslag.

For første gang har vi oplevet, at faktisk alle Folketingets partier har fået en chance for at øve indflydelse på det endelige resultat. Man kan så beklage, at man ikke er parat til at stemme for det endelige resultat, når det kommer til stykket.

Til hr. J. K. Hansen vedrørende privatiseringen. Jeg synes, det er værd at bemærke, at der i øjeblikket sker nogle kraftige ændringer i hele erhvervslivet i Europa. Vi ser en liberaliseringsbølge, og den hilser vi velkommen. Derfor er det selvfølgelig også vigtigt, at man tager de aktiviteter, hvor staten har været involveret tidligere, op til nyvurdering. Hvis vi f.eks. tager luftfarten, er det jo oplagt, at luftfartsselskaberne skal have friere hænder til at disponere. De skal have lov til at investere i USA og i andre europæiske lande, og man kan vel stille det spørgsmål til hr. J. K. Hansen, om det er rigtigt, at det skal være for skatteydernes penge. Er det ikke bedre, at det sker for den risikovillige kapital, der trods alt er til rådighed her i landet, og som både påtager sig risikoen for at tabe penge og for at vinde penge ved de investeringer, der skal foretages? Er det virkelig rigtigt, at det skal være danske skatteydere, der skal investere i amerikanske luftfartsselskaber fremover?

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Så vil jeg da stille hr. Kent Kirk dette spørgsmål: Hvornår har danske skatteydere foretaget en sådan investering i Det Skandinaviske Luftfartsselskabs engagement, hvor DDL er moderselskab, og hvor der er et svensk og et norsk moderselskab? Hvor er den manglende frihed, som hr. Kent Kirk efterlyser? Det vil jeg godt have svar på her.

Hvis man sælger DDL's aktier, er jeg helt sikker på, at både det svenske og det norske moderselskab og for den sags skyld også den svenske og norske stat er rede til at købe disse aktier. Så kan de nemlig flytte en række aktiviteter fra Danmark, som jeg bestemt tror de har

ønsker om at flytte, til deres eget land. Danmark mister fuldstændig indflydelsen og derved mange arbejdspladser i den store lufthavn.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hr. Henning Rasmussen for en kort bemærkning, og nu nærmer vi os snart tidspunktet, hvor vi stopper de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg synes, det mest interessante, hr. Kent Kirk sagde, var, at vi rent faktisk overvejer at sælge aktier i Det Danske Luftfartsselskab. Dermed har hr. J. K. Hansen jo aldeles ret i, at Danmark mister indflydelsen på et selskab, der herefter er til fri disposition for den højestbydende. (*Indsigelse*). Hvis ikke det er rigtigt, at man overvejer det, hvorfor spørger hr. Kent Kirk så, hvorfor man ikke skal have lov til det, for det gør man jo i andre lande. Hvorfor overhovedet bringe det ind i diskussionen i dag og forsvare det, hvis ikke det er hensigten?

Så vil jeg gerne sige til hr. Skrumsager Skau, som kritiserer voldsomt, at folkepensionister, arbejdsløse, dagpengemodtagere og syge mennesker fik et løft i finansloven 1988, at dette løft kostede netto 1,8 mia. kr. Det er mindre end en niendedel af det underskud, der forventes på finansloven for 1988. Er det værdigt for Venstre at kritisere, at de gamle, de syge og de arbejdsløse fik et beløb, der svarer til en niendedel af et underskud, der skyldes helt andre ting, først og fremmest at dansk erhvervsliv har det skidt, at der er færre i arbejde, at arbejdsløshedsudgifterne derfor stiger, at kontanthjælpsudgifterne derfor stiger og statens indtægter svigter? Kan Venstre egentlig rigtig være det bekendt, hr. Skrumsager Skau?

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg vil gerne svare hr. Henning Rasmussen først. Der er indgået en aftale om privatisering. 2 mia. kr. for næste finansår og derefter – så vidt jeg husker – 1 mia. kr. Der er ikke aftalt noget som helst om i hvilken udstrækning, og hvilke selskaber der er omfattet af det. Mit ønske var at gøre hr. J. K. Hansen opmærksom på, at der er en liberaliseringsbølge i gang, som gør, at vi som ansvarlige politikere er nødt til hele tiden

[Kent Kirk]

at vurdere, om det er rigtigt, at staten har et arrangement i den ene eller anden form for selskab, der producerer serviceydelser direkte til private borgere. Jeg tog det punkt med og henviste til den udvikling, der i øjeblikket er inden for luftfarten. Jeg vil gerne sige til hr. J. K. Hansen, at det er en kendsgerning, at bl.a. SAS har investeret – så vidt jeg husker – i Texas Air, og at man også har haft overvejelser om at investere i flere europæiske luftfartsselskaber. Det er meget naturligt, så længe man arbejder for en liberalisering af luftfarten, at man forsøger at placere sig stærkt i det fremtidige lufttrafikpolitiske billede. Derfor synes jeg, det er helt i orden, at man har frihed til at kunne gøre det. Spørgsmålet er bare, om tiden er kommet til, at man skal overveje, om det er skattekysterne, der skal være med i de investeringer, de risici og de eventuelle gevinster, der kan indhentes her.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg har nu tre tilbage, der har bedt om korte bemærkninger, og det bliver de tre, der får korte bemærkninger i denne omgang. Først er det hr. Henning Rasmussen.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Kent Kirk: Af hvilken årsag går han ved denne lejlighed ind i et langt forsvar for, at man eventuelt sælger aktier i DDL, hvis det overhovedet ikke er noget, man har tænkt på at ville gøre? Hvorfor gør han det? Hvorfor bruger han argumentet om de danske skatteydere, der skal risikere deres penge i USA? Hr. J. K. Hansen har ganske ret i det, han sagde for et øjeblik siden: Det er ikke de danske skatteydere, der betaler det. Det er penge, SAS har tjent.

Tilbage er stadig væk det ganske væsentlige spørgsmål: Hvis den danske stat slipper majoriteten i luftfartsselskabet, hvor går så bestemmelsesretten over SAS og deres beflyvning af Københavns Lufthavn i Kastrup hen? Hvad sker der så med Københavns Lufthavn i Kastrup? Det vil overvejende være udlændinge, der er interesseret i at købe de aktier, og ikke danskere.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Det skal blive den sidste bemærkning fra min side, fordi jeg helt klart føler, at vi hverken fra hr. Skrumsager Skau eller fra hr. Kent Kirk får et klart svar på, hvad det er, man vil. Jeg tror ikke, de selv rigtig er klar over, hvad de vil, selv om de nu her i dette efterår har spillet ud i den retning, som jeg har peget på her.

Jeg kan ikke se nogen steder, at det er skattekysterne, der i de seneste år har brugt penge på SAS' investeringer, tværtimod er garantikapitalen oven i købet taget helt ud af billedet, den eksisterer ikke engang mere.

Nu så jeg desværre, at statsministeren gik – for ellers ville jeg have stillet ham spørgsmålet, fordi jeg ser, at ej heller trafik- og kommunikationsministeren er til stede. Det er da ellers en god skik, når vi debatterer finanslov, at ressortministrene også er til stede. Det er de, kan jeg se, ikke alle sammen. Jeg vil så bede finansministeren eller en af de andre ministre om at bringe det budskab videre til trafik- og kommunikationsministeren, således at vi kan få et helt klart svar i dag, for vi har ikke kunnet få det. Det er godt nok, at man siger, det kommer i morgen, men det er i dag, vi har finanslovdebat. Vi vil altså godt have et helt klart svar på i dag, hvad det er, regeringen vil med at sælge disse statslige aktiver?

Undskyld, nu ser jeg, at trafik- og kommunikationsministeren kom tilbage, men jeg får næppe lov af formanden til at gentage mit spørgsmål, så nu må man bringe det videre. Det kan da også være, at ministeren har hørt det ude i kulissen.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hr. Skrumsager Skau for en afsluttende kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Kort til hr. Henning Rasmussen: Det er min opfattelse – den er måske heller ikke særlig ny – at Socialdemokratiet generelt mener, at offentlige midler er noget, man tager af. I de offentlige kasser er der altid nok af penge, man kan øse ud til højre og venstre. Det er ikke Venstres opfattelse. Venstres opfattelse er, at det er skatteydernes indbetalte kroner. Det er skatteyderne, som skal betale hver eneste krone, som det offentlige giver ud.

[Skrunsager Skau]

Jeg påpegede i min ordførertale, at det, jeg var ked af, var, at vi ikke sidste år kunne overholde vores måltal. Det har forårsaget, at vi nu står med en ubalance på vores statsbudget på 11 mia. kr.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi går tilbage til ordførerrækken. Hr. Behnke.

Behnke (FP):

Den finanslov, som Folketinget vil vedtage senere på dagen, bliver den sidste i dette årti, og derfor bør den også blive den sidste, hvor Folketingets partier accepterer, at Danmark fortsætter sin nedtur økonomisk og som samfund.

Det er ikke advarsler, det har skortet på. Økonomer fra indland og udland har i flere år råbt vagt i gevær om den danske økonomi. Ikke mindst har nedklassificeringen af Danmark, når det gælder kreditværdighed, været et alvorligt fingerpeg om, at nu må Folketinget tage sig sammen og få styr på dansk økonomi. Der opnås kun styr på dansk økonomi, hvis der er politisk vilje til at gøre noget ved problemerne. I den forbindelse lever efter vores mening alt for mange politikere i en indsnævret tro på den socialdemokratiske samfundsmodel, alt for mange tror, at landets problemer løses ved at gøre den offentlige sektor større.

De sidste 25 års økonomiske nedtur beviser, at den socialdemokratiske samfundsmodel har spillet fallit, og at andre ting skal til for at rette Danmark op igen.

Det er selvfølgelig let at være julemandspolitiker og fortsætte med uddeling af gaver i en mild strøm, men den milde gavestrøm kommer imidlertid kun ét sted fra, fra skatteydernes lommer. Den danske skatteyder magter ikke at betale mere. Flere og flere bukker under for det konstant tyngende skatteåg.

Sommeren 1988 blev hed på ét område, nemlig skattedebatten. Ikke siden 1973 har vi oplevet et så massivt pres fra den danske befolkning for at få stoppet skatteskruen. Det er altså et fingerpeg, som alle politikere bør lægge sig på sinde.

Finansloven for 1989 giver ikke meget håb, for den danske befolkning vil stadig væk blive beskattet ud over alle grænser, eftersom alene formueskatten lempes.

En lempelse af formueskatten er selvfølgelig en god ting, og vi regner da også med, at erhvervslivet bliver styrket, når formueskatten lempes. Vi håber på, at den stigende udvandring af danske skatteflygtninge stoppes. Men vi tror bare ikke, at formueskattelemplerne er nok. Der skal væsentlig mere til.

Regeringen bliver derfor i det nye år nødt til at gøre op med Socialdemokratiet. Det spørgsmål melder sig efter formueskattedebatten her i Tinget i tirsdags, om regeringen vil lade sin skattepolitik være underlagt hr. Lykketofts for-godtbefindende, eller om man ikke i 1989 vil udvise så meget politisk mod, at man simpelt hen sprænger skattereformen og sammen med bl.a. Fremskridtspartiet tager hul på harmoniseringen af de danske skatter og afgifter, den harmonisering, som vi jo skal have taget fat på inden 1992. Jo længere regeringen udskyder harmoniseringen, jo værre bliver smerten den dag, den skal gennemføres.

Når skatterne således skal og bør nedsættes i løbet af det nye år, betyder det selvsagt, at det offentlige får færre indtægter. Vi er selvfølgelig parat til at aflaste statsfinanserne med brugerbetaling på en række områder. Her har Fremskridtspartiet Kulturministeriet som højeste prioritet. Men vi er selvfølgelig også parat til at diskutere brugerbetaling på en række andre områder, hvis vel at mærke anledningen er, at det sker i forbindelse med skattelettelse. De huller i finansloven til dækning af skattelettelse, som opstår, kan også udlignes igen gennem kraftige offentlige besparelser, en fremgangsmåde, som Fremskridtspartiet bestemt er tilhænger af.

Når jeg siger besparelser, skal der mere til end et stop for at købe cigarer til ministerierne. Jeg har i øvrigt bemærket, at udenrigsministeren har startet en frivillig donationsordning, og den støtter jeg selvfølgelig og vil derfor allerede i dag give udenrigsministeren det første bidrag til hans private indsamling.

Der er ikke noget at sige til, at Danmark har det skidt, for alle disse mange offentligt ansatte har kun ét sted at hente deres løn og deres omkostninger, og det er igennem Folketingets brandskatning af produktionssektoren.

Som Frank Dahlgard skrev i Berlingske Tidende den 30. juni på side 10, er der i Danmark 120 offentligt ansatte for hver 100 ansatte i landbrug og industri. Landbrug og industri er

[Behnke]

faktisk et relevant sammenligningsgrundlag, eftersom det netop er i produktionserhvervene, samfundskagen bygges. Til sammenligning har vore EF-partnere, vore konkurrenter, langt mindre. England har f.eks. kun 78 ansatte pr. 100, Vesttyskland har 40 pr. 100 eller kun en tredjedel af Danmark. I bund er Irland med kun 9 offentligt ansatte pr. 100 ansatte i industri og landbrug.

Rådgiveren bag Margaret Thatcher, dr. Mason Pears, udtaler da også i Politiken fra den 18. september 1988 på side 7:

»Danmark har 3 år til at modernisere samfundet, rationalisere den offentlige sektor og få gang i eksporten. Lykkes det ikke, inden EF's indre marked for alvor træder i kraft, så ender landet som museum for statssocialisme og Europas syge mand.«

Det var alvorsord fra en kvalificeret udlænding. Folketinget bør lytte, for det er ikke bare en tom spådom.

Sagen er jo den, at mens vi i Danmark fortsat tøffer rundt og diskuterer, om vi overhovedet bør være i EF, drøner de andre EF-lande for fuld kraft derudad. De tror på det indre marked, og de ønsker at udnytte det indre marked optimalt.

Et eksempel på, hvor sløve vi er, viste sig for et par måneder siden, hvor Markedsudvalget mod Fremskridtspartiets stemme gav regeringen lov til at bakke op om EF's Marshallplan for det sydlige EF. Selv om der er et navnesammenfald, har det ikke noget at gøre med hr. Ny-rup Rasmussens plan.

EF's plan betyder nemlig, at der skal anvendes over 800 mia. kr. i det sydlige EF i de kommende år, altså tre gange så meget som den finanslov, vi har til behandling i dag. Alligevel var der ikke en eneste avis, der skrev om det. Der var ikke en eneste, der holdt en stor politisk tale. Intet – på nær en doven accept af, at sådan skal det jo nok være. Det betyder, at det danske erhvervsliv slet ikke er tilstrækkeligt med til at sikre, at dele af de penge kommer tilbage til Danmark som ordrer, selv om vi er med til at betale gildet.

Vi bruger vor tid og regeringens penge på Kvindemuseet i Århus og afholdsforeninger og bøsser og lesbiske og kan ikke forstå, når finansministeren siger, som han sagde i går, at vi i alt for høj grad ligger under for konjunkturerne, og at de går Danmark imod. Det er virkelig

blevet sådan, at Danmark er Europas syge mand, en syg mand, som er forgældet til op over begge ører. Vi skylder 50.000 kr. væk pr. indbygger. Det er til orientering verdensrekord. Selv ikke ulandet Brasilien skylder så meget væk pr. indbygger. Det er flovt.

Vi skylder mere end dobbelt så meget væk som vores årlige industrieksport, og vi betaler så meget i renter, at næsten hele vores landbrugseksport forsvinder bare til rentebetaling. Alt imens fyldes Slotspladsen med demonstranter, hver gang man vil spare nogle tusinde kroner.

Jeg har egentlig ofte undret mig over, hvorfor Slotspladsen ikke er blevet fyldt med protesterende borgere, når skatterne er steget. Det skyldes det samme fænomen, som gør, at danskere aldrig oplever en revolution. Det er man simpelt hen for dovne til.

Der er ellers god grund til at gøre oprør mod de politikere, som konstant stjæler pengene op af borgernes lommer for at give dem ud på kunstigt opdagede formål, som ville falde med et brag, hvis folk blev spurgt. Men det går jo stille og roligt hver dag. Finanslov efter finanslov afsætter stadig flere penge, og den, som tier, samtykker.

Sammenligner man finansloven for 1978 med 1988-finansloven, vil man erkende, at på bare 10 år er der sket en udvikling fra 96 til 215 mia. kr., og det er vel næppe noget at prale af.

Den glidende udvikling sker på mange områder, ja faktisk på alle områder i den offentlige sektor. Tager man som eksempel, hvor det hele begynder for os mennesker, ved fødslen, skriver Frank Dahlgaard i Berlingske Tidende den 29. maj 1988 side 17, at 600 jordemødre i 1968 kunne klare 70.000–80.000 fødsler om året. I dag skal der 1.000 jordemødre til at klare 50.000–60.000. Udviklingen glider, og skatterne stiger.

Ser man på afstemningerne i går om ændringsforslagene og den endelige afstemning i dag, vil man se, at udviklingen fortsætter, hvor hundreder af interesseorganisationer og foreninger fortsat er på finansloven, og hvem betaler, det gør naboen, når man skal til madlavning for finere mænd eller til koncert med Totalpetroleum i Musikhuset i Århus.

Et andet område, som også er beskæmmende, er flygtningeområdet. I går afsatte et flertal i Tinget dels nye millionbeløb til flygtninge, dels

[Behnke]

10 mio. kr. til en oplysningskampagne. Der er selvfølgelig sammenhæng i bevillingerne, for man ved udmærket godt, at befolkningen er imod, at der smides flere penge ud til flygtninge. Man er voldsomt utilfreds med, at danske familier skal holde igen og betale endnu mere i skat, og samtidig kan flygtningene frådse.

Befolkningen vil derfor snart nå grænsen for, hvad man vil finde sig i, og så skal folk jo bankes på plads. Man iværksætter en stor oplysningskampagne, en propagandakampagne for 10 mio. kr., der skal sørge for at informere folk om, hvor forfærdeligt flygtningene har det. Så er man sikker på – eller det forventer man i det mindste – at modstanden mod flygtningenes frådserier ophører.

Vi fik i går klarhed over, at det ikke er det offentlige, som skal stå for den kampagne, men derimod interesseorganisationer. Jeg kunne i den forbindelse tænke mig at spørge, hvor mange af de 10 mio. kr. flygtningemodstanderne får til deres oplysningskampagne om flygtningesituationen. Det mest demokratiske ville vel være, at de fik halvdelen af de 10 mio. kr.

Det bliver ikke ved med at gå. Vi skal have taget hul på en løsning af problemerne, jo før jo bedre. Det perspektiv for 1989, der tegnes i Finansredegørelsen, er bestemt ikke noget at råbe hurra for. Vi vil fortsat have stor gæld, vi vil fortsat have underskud på betalingsbalancen, og det endda oven i købet til trods for, at netop betalingsbalancen er blevet erklæret som hovedfejden for regeringen.

Man opfandt kartoffelkuren for at hjælpe på betalingsbalancen, men uden resultat, og som Provinsbankens cheføkonom, Niels Skovvart, kunne meddele i mandags, er det slet ikke lykkedes. Statsministeren havde ellers fundet de store gloser frem, da han den 28. august 1988 i et interview i Ekstra Bladet meddelte på side 17:

»Renteafgiften var meget gennemtænkt og har virket efter sin hensigt. Den har bidraget til, at forbruget er faldet, og lånefinansieringen er klart på vej ned.«

Provinsbanken har nu dokumenteret, at når det gælder betalingsbalancen, er der ikke noget at glæde sig over, for den lavere forbrugsmulighed hos befolkningen gør, at man nu køber billigere udenlandske produkter frem for de dyre danske varer.

I øvrigt en interessant ting, for det beviser, at ADAM's analyse af Fremskridtspartiets politik er forkert. ADAM påstår, at en øget købekraft hos befolkningen vil smadre betalingsbalancen, men jævnfør Provinsbankens undersøgelser er det altså ikke tilfældet, tværtimod betyder en øget forbrugsmulighed især et øget dansk forbrug.

For at blive lidt ved statsministerens glæde over kartoffelkuren udtalte Thorlund Jepsen i Berlingske Tidende:

»Pisken vil slet ikke fremme opsparingen på længere sigt og derfor heller ikke mindske forbruget.«

Thorlund Jepsen har fuldstændig ret. Man skal ikke, for at bruge regeringens udtryk, adfærdsregulere befolkningen med pisken, men derimod bruge guleroden. Vil man stimulere opsparingen, skal man præmiere folk.

Regeringen tror på lav vækst og puritansk opsparing, men det er altså falsk. Det er også falsk, når finansministeren i forelæggelsesteksten for Finansredegørelsen for 1989 på side 4 skriver:

»Den samlede private og offentlige opsparing skal simpelt hen være større end de samlede investeringer, før der er overskud på betalingsbalancen.«

Den danske borger skal ikke foretage inaktiv opsparing, men derimod sætte pengene i aktiv erhvervsinvestering, for kun derved får vi flere arbejdspladser, og kun derved skabes der større produktion.

Finansministeren har ret, når det gælder den offentlige sektor og de offentlige investeringer. Vi skal selvfølgelig have bragt dem kraftigt ned. Vi skal ophøre med at bygge flere store offentligt finansierede prestigeprojekter, og vi skal afhænde alle de offentlige institutioner, som ikke behøver at ligge i offentligt regi; ikke kun fordi det letter det offentlige for det finansieringspres, som store områder som f.eks. DSB og P&T udgør, men også fordi opgaverne nu engang løses mere rationelt, når de personer, som træffer beslutningerne, også er de personer, der bærer det økonomiske ansvar.

Det er ingen sag at være embedsmand og sige ja til det ene og til det andet, når det er skatteyderne, som må betale, og det er skatteyderne, som må bære det økonomiske ansvar.

Som sagt er det også et væsentligt argument at lempe det finanspres, som institutionerne

[Behnke]

udgør på de offentlige finanser. Sagen er den, at Danmark er ved at lide rentedøden, og det gælder desværre også den offentlige sektor.

Med en renteudgift brutto på omkring 50 mia. kr. i 1988 er grænsen simpelt hen nået for, hvor stor en del af vores skatter og afgifter vi kan forsvare at hælde ud på noget så unyttigt som renter.

Her kommer privatiseringen ind på banen og løser på én gang flere problemer. Vi kan nedskrive statsgælden med hver krone, vi privatiserer for, og samtidig kan vi nedsætte skatterne med 10 øre, som spares på rentekontoen. Privatisering er derfor en god ting, og vi er stolte over for alvor at have fået sat gang i den med det finansforlig, vi indgik i fredags.

Det næste problem, som landets økonomi skal takle, er midtvejsforhandlingerne i foråret. Vi er som sagt i går utilfreds med regeringen. Vi er utilfreds med, at den ikke vil strække sig længere end til at håbe, at arbejdsmarkedets parter vil opføre sig pænt og vise tilbageholdenhed. Al erfaring viser, at sådan går det ikke. Derfor kunne vi passende have haft en samlet finanspakke til afstemning i dag, sådan at også midtvejsforhandlingerne var løst, når vi går på juleferie.

Regeringen håber og tror, at Dansk Arbejdsgiverforening og LO vil opføre sig pænt, og alt imens må vi andre se til og håbe på, at det ikke går alt for skævt.

Men at der er lagt op til, at det skal gå skævt, fremgår af Finansredegørelsen, eftersom regeringen regner med, at arbejdsmarkedspensionen bliver et af resultaterne til foråret.

Det har ellers ikke skortet på advarsler fra førende danske økonomer. Selv Bent Rold Andersen fraråder i dag i B.T., at man indfører nye arbejdsmarkedspensioner.

Alle økonomer, der har udtalt sig om dem, siger samstemmende: Lad være med at lave en ny arbejdsmarkedspension. Det bliver alt for belastende for dansk økonomi. Vi kan ikke holde til at have så kæmpemæssige trecifrede milliardbeløb bundet i halv- og helsocialistiske fagforeningsfonde. Pengene skal være i fri bevægelighed, dermed giver de de største afkast, giver den største produktion og giver flest arbejdspladser og gavner Danmark mest.

Vi vil derfor allerede nu advare imod, at der indføres en arbejdsmarkedspension som resultat af midtvejsforhandlingerne. I stedet vil vi

anbefale, som vi har gentaget så mange gange, at man indfører en ordentlig folkepension.

Jeg vil meddele, at Fremskridtspartiet stemmer imod finansloven i dag, og det gør vi med oprejst pande. Finansloven er ikke så dårlig i dag, som den var i august måned; men den er langt fra god nok til, at Fremskridtspartiet vil lægge stemmer til.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det første, der kalder mig op, er hr. Behnkes forklaring på, hvad Fremskridtspartiet nu forstår ved, at der også, når man laver brugerbetaling på et område, skal følge skattelettelser med.

Det må da i hvert fald være interessant for den almindelige dansker at konstatere, at de skattelettelser, Fremskridtspartiet tænker på, er formueskattelettelser. Andre skattelettelser ligner der vist ikke i det finanslovsforslag, der i øvrigt er fremsat, og som vi nu har til behandling.

Derudover lagde jeg også mærke til, at hr. Behnke ikke omtalte f.eks. hele medicinområdet med et ord. Jeg synes nu ikke, Fremskridtspartiets falskneri på det område skal stå uomtalt.

Under åbningsdebatten den 6. oktober fremsatte fru Pia Kjærsgaard på Fremskridtspartiets vegne en dagsorden, hvori der bl.a. står, og jeg citerer fra Folketingets forhandlinger 1988-89, spalte 205:

»... men afviser alle tanker om patientafgifter ved lægebesøg og hospitalsindlæggelse, der skyldes sygdom eller ulykke, og om fordyrelse af de syges medicinudgifter. Derfor pålægger Folketinget regeringen at se bort fra alle forslag herom i det videre arbejde med finansloven for 1989«.

Så sent som under behandlingen af et senere lovforslag, nr. L 80 om medicintilskudsregler, bekræftede fru Pia Kjærsgaard her fra talerstolen, at man ikke ville være med til at lave begrænsninger i medicintilskuddene og altså vælge yderligere udgifter over på patienterne.

Jeg synes, det er fantastisk, at man så her ved finanslovens vedtagelse kan gå med til en fordyrelse på 30 pct. i medicinudgifterne for den almindelige gennemsnitsdansker. Det er det, der ligger i den særlige selvrisikomodel, som man har aftalt med regeringen. Jeg synes, det er et utroligt vælgerbedrag, som også bør fremhæves her i dag.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Der er få opløftende ting under denne finanslovdebat, men jeg synes, der er to ting i forhold til Fremskridtspartiet, man har lov til at glæde sig over, nemlig at vi for det første har fået afdækket med størst mulig tydelighed, at det er mundsvejr, når Fremskridtspartiet taler om, at de ikke ønsker bureaukrati. Man er gået med til en bureaukratisk ordning i forbindelse med medicintilskuddet, som vel næppe nogen havde forestillet sig at selv de største bureaukrater ville bevæge sig ind i.

For det andet, at det, Fremskridtspartiet mener, når de taler om skattelettelser, er skattelettelser til statsministerens små, stakkels millioner. Andre interesserer ikke Fremskridtspartiet: bare man får en luns til dem, der har mest, er det fint. Fremskridtspartiet har altså tilsluttet sig statsministerens filosofi fra åbningstalen om, at fordelingspolitikken er drevet for vidt. De, der har mindst, har efter statsministerens og Fremskridtspartiets opfattelse for meget, og de, der har mest, har for lidt. Det er den linie, som er lagt ved hjælp af Fremskridtspartiet. Alt det, Fremskridtspartiet hidtil har forsøgt at tegne som et billede af, at de trods alt havde en vis social samvittighed, har vi med tydelighed fået afdækket ved dette finanslovsforslag kun er mundsvejr.

Det er trist, men det er trods alt noget, vi kan forholde os til. Det kommer ikke bag på de fleste af os, men det må også være klart for befolkningen nu, hvordan det forholder sig.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det var jo venteligt, at Fremskridtspartiets ordfører ville skyde en del af skylden for dårligheden i den danske økonomi på flygtningeområdet – som hr. Behnke så taktfuldt sagde: flygtninge, der frådser.

Nu er det jo et gammelt trick, som den hedengangne Walter Ulbricht – statschefen i DDR – har brugt tidligere. Når der skete noget galt i DDR, kom det fra Vesttyskland. Når der skete noget galt i Ungarn i 1956, kom det fra USA osv. Når der sker noget galt i Danmark i 1988, er det selvfølgelig flygtningenes skyld. Det har hr. Behnke vel lært af de nævnte lande.

Dernæst klager hr. Behnke over, at nogle har bedt om at få bedre informationer ud til befolkningen om flygtningenes vilkår. Ja, det er jo bl.a. for at få aflivet det sludder, hr. Behnke siger om flygtninge, der frådser. Er det de tamlere, hvis familiesammenføringssager er nedprioriteret, der frådser? Er det de libanesere, der nu i lang tid ikke ved, om de er købt eller solgt, der frådser? Er det kontanthjælpen, som de flygtninge får, der er fråds? Er det buskortet? Er det cyklen? Er det det, der er frådseri?

Jeg tror, hr. Behnke er klar over, at der er behov for en gevaldig oplysningsvirksomhed for at få klarlagt dels antallet af flygtninge her i landet, dels deres faktiske vilkår her i landet. Jeg tror ikke på, at en oplysningskampagne hjælper på hr. Behnke, men jeg har en tiltro til, at det hjælper på de alt for mange, der tror som hr. Behnke.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil gerne fortsætte med at uddybe forskellen på hr. Behnkes og SF's holdning.

Vi synes, at noget af det bedste, der skete med dette finanslovsforslag, som vi i øvrigt er meget blandet indstillet over for, var, at man fik flere penge til FN-flygtninge, at man fik penge til en oplysningskampagne, som hr. Leif Hermann sagde bl.a. skal modvirke noget af alt det vrøvl, Fremskridtspartiet går og siger, og at man derudover – hvad hr. Behnke glemte – fik 300.000 kr. til Kulturministeriets indvandreraktiviteter, aktiviteter, som indvandrerne selv er med til at udforme, igangsætte og gennemføre.

Men det, jeg egentlig ville sige med dette her, var, at der jo ikke er og ikke har været tale om, at det var interesseorganisationerne – forstået som fagbevægelsen – der skulle køre denne oplysningskampagne. Jeg har i hvert fald understreget, at hvis SF alene skulle tilrettelægge den – hvad vi jo ikke skal, men i samarbejde med de andre partier, der gik ind for den – skulle arbejdet løftes ud af Folketingets regi. Det skulle være en organisation, som stod for de folkelige bevægelser, for de folkelige interesser her i Danmark, som tog imod pengene og fordelte dem blandt de ansøgere, der ville igangsætte nogle af de aktiviteter, man kunne igangsætte under kampagnen.

Det kunne f.eks. være Dansk Folkeoplysnings Samråd, som repræsenterer højskolerne,

[Ingerlise Koefoed]

idrætten, de folkelige oplysningsforbund og bibliotekerne. Det var én mulighed. Det vigtigste er, at det ikke er fagbevægelsen, og at det ikke er Folketinget, men de folkelige organisationer, der skal stå for dette.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Det, der kalder mig op, er hr. Behnkes udtalelser om flygtningepolitikken. Jeg mindes adskillige flygtningedebatter her i Folketinget, hvor Fremskridtspartiet har understreget, at man så sandelig var positiv over for det, man kaldte de ægte flygtninge, og hvad var det? – det var FN-flygtningene – men at man derimod sagde nej til spontanflygtninge. Jamen hvorfor er Fremskridtspartiet så imod nu, hvor vi forhøjer kvoten fra 250 til 500 for FN-flygtninge, som Fremskridtspartiet tidligere har omtalt så positivt? Er det dybest set, fordi det tidligere var en undskyldning, man kom med, da man sagde, man var positiv over for FN-kvoteflygtningene, og Fremskridtspartiets egentlige holdning afsløres nu, hvor man skal tage stilling til det, nemlig at flygtninge, ligegyldig hvor meget de er forfulgt, er Fremskridtspartiet imod?

Der blev også sagt, at flygtningene frårdsede. Jamen har Fremskridtspartiet ikke bemærket, at vi på kontanthjælpsområdet har vedtaget nogle lofter, som gælder både danskere og flygtninge, ud fra den betragtning at det skal kunne betale sig at gå i arbejde?

Hvad angår de midler, der er sat af til oplysning, er det, vi har lagt vægt på fra Kristeligt Folkepartis side, at vi får et ægte møde mellem danskere og flygtninge, og at vi også får økonomisk mulighed for at afholde en lang række møder, således at mange af de myter, der verserer, kan blive aflivet og meget af den mistænkeliggørelse og angst, som findes, kan forsvinde, når man virkelig lærer hinanden at kende. Men det er klart, at man ikke kan arrangere en række folkelige lokale møder, uden at det koster noget. Derfor er det værdifuldt, at vi har økonomisk mulighed for at sætte det i værk. Men der er ikke tale om statsoplysning, og der er ikke tale om, at interesseorganisationer skal have penge. Det, vi tror på, er et ægte møde mennesker imellem.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er altså groft at høre, at Socialdemokratiet nu taler om vælgerbedrag – et parti, som i den grad har kørt landet i sænk, taler om vælgerbedrag!

I den forbindelse vil jeg spørge hr. Torben Lund, der tilsyneladende på nuværende tidspunkt er så begejstret for det dagsordensforslag, Fremskridtspartiet stillede ved åbningsdebatten, hvorfor i alverden Socialdemokratiet så ikke kunne tilslutte sig det dengang.

Det er jo sådan, at Fremskridtspartiet har indgået et forlig om en mindre del af dette finanslovsforslag, og naturligvis overholder vi vores del af forliget – har allerede gjort det. Man må fra Socialdemokratiets side erkende, at det er blevet bedre, fordi der er indført en bundgrænse på 800 kr., hvad der ikke var i starten. Jeg siger ikke, at Fremskridtspartiet er begejstret for den del af forliget, vi gik ind på, men naturligvis går vi ind for det, når vi har lavet et forlig med regeringen.

At vi så på andre områder har fået noget af vores politik igennem, kan vi jo kun være tilfredse med, og det er vi også i Fremskridtspartiet. Det gælder, at vi har fået indført nogle skattelettelser via formueskatten, og at afgiften på dunkepetroleum er fjernet. Jeg tror egentlig, Socialdemokratiet har et stort ansvar for, at vi ikke kan hæve den skattefrie bundgrænse, for Socialdemokratiet har jo indgået et skattereformforlig med regeringspartierne, hvorefter man ikke kan hæve den skattefrie bundgrænse. Det argument har vi hørt. Jeg vil gerne have, det bliver modsagt, hvis det ikke forholder sig på den måde.

I øvrigt mener jeg, at debatten i de sidste 14 dage har været præget af sure Socialdemokrater; aldrig nogen sinde har jeg oplevet så mange sure mennesker som hos Socialdemokratiet. Det drejer sig om sparekasseforliget; det drejer sig om seminarieforliget; det drejer sig om landbrugsforliget, og nu drejer det sig altså også om finanslovsforslaget. Der er sure Socialdemokrater hele vejen igennem, fordi Fremskridtspartiet har fået den indflydelse, vi er berettiget til. Men det er ikke vores problem. Jeg har ikke spor imod, at Socialdemokraterne er sure, og jeg er tilfreds med, at Fremskridtspartiet har indgået et forlig vedrørende en del af finanslovsforslaget, hvorved vi undgik Socialde-

[Pia Kjærsgaard]

mokratiets sorte fingeraftryk, sådan som vi så det på sidste års finanslov.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Der var et par spørgsmål dels fra hr. Leif Hermann, dels fra fru Ingerlise Koefoed og dels fra hr. Kofod-Svendsen, alle angående den del af mit indlæg, der vedrørte flygtningene.

Når jeg siger, at vi mener, flygtningene frådser, så mener vi, at flygtningene frådser. Vi mener, der er blevet udbetalt uforskammet høje bistandsbeløb til flygtninge. Vi imødeser selvfølgelig, at der bliver lagt et loft over det nu. Men indtil videre har en lang række flygtninge altså kunnet udnytte reglerne. Dagbladene har været fyldt med ærlig talt ikke særlig flatterende beretninger om, hvordan flygtninge har kunnet få endog overordentlig store beløb udbetalt fra det offentlige, bl.a. fordi de er sluppet for at skulle betale skat af deres indtægter.

Den 10 millioner kroners kampagne, som blev sat ind i finanslovsforslaget i går, er vi udmærket godt klar over skal bruges til at udbetale til flygtningevennerne, så man kan fortælle befolkningen, hvordan flygtninge virkelig er, hvor forfærdeligt de har det i Danmark, og at det virkelig er nødvendigt, at vi får endnu flere flygtninge til Danmark.

Men vi hopper bare ikke på den. Vi er klar over, at den danske befolkning ikke er interesseret i flere flygtninge. Vi er klar over, at den danske befolkning klart er modstandere af den danske flygtningepolitik, og det har bl.a. Jacques Blum, der ikke er en af Fremskridtspartiets bedste venner, dokumenteret, idet han i en undersøgelse har bevist, at 62 pct. af den danske befolkning er interesseret i at få sat en stopper for den danske flygtningepolitik.

Endelig er der spørgsmålet om, hvorfor Fremskridtspartiet ikke kunne støtte flere FN-flygtninge. Det havde vi meget gerne gjort, hvis det var sket, samtidig med at antallet af spontanflygtninge var sat ned, men det, man har gjort ved at forhøje antallet af FN-flygtninge, er jo blot at forhøje den samlede flygtningekvote for Danmark. Det er vi ikke interesseret i, slet ikke når man ser det i lyset af, hvor mange familiesammenføringer der foregår i disse år, hvor mange illegale flygtninge vi får til Danmark.

Vi er ikke tilfreds med dansk flygtningepolitik, og det kan ikke komme som en overraskel-

se, hverken for SF eller for Kristeligt Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det var meget karakteristisk, at fru Pia Kjærsgaard i sit heftige indlæg slet ikke beskæftigede sig med det, jeg omtalte med hensyn til vælgerbedraget, nemlig at man rent faktisk nu medvirker til at fordyre medicinudgifterne for gennemsnitsdanskeren med 30 pct. Der var ikke nogen benægtelse af vælgerbedraget.

Endvidere spurgte fru Pia Kjærsgaard mig, hvorfor vi ikke stemte for Fremskridtspartiets dagsorden. Jamen havde der kun stået dette her i dagsordenen, kan det godt være, vi kunne have stemt for Fremskridtspartiets dagsordensforslag – det kunne vi nok. Der stod faktisk præcis det samme i den socialdemokratiske dagsorden den pågældende dag. Men når vi ikke kunne komme overens, er det, fordi der stod noget forskelligt i indledningen af de to dagsordener, hvor fru Pia Kjærsgaard og Fremskridtspartiet – ikke overraskende – har et angreb på den offentlige sektor, hvor man siger, at det er den offentlige sektor, der er skyld i, at vi har problemer her i landet. Det er den sædvanlige travet, og det stemmer vi selvfølgelig ikke for fra socialdemokratisk side. Det var forklaringen på, at vi ikke kunne komme overens om dagsordener den pågældende dag.

Må jeg endelig til fru Pia Kjærsgaard sige, at vi ikke er sure i Socialdemokratiet, men vi er faktisk meget bekymrede over det, der er ved at ske, nemlig at regeringen har valgt Fremskridtspartiet i forbindelse med denne finanslovs vedtagelse. Jeg synes, det præger resultatet i en meget uheldig retning.

Det uheldige herved bliver yderligere illustreret derigennem, at regeringen senere på dagen må stå i en situation, som er helt enestående, nemlig at man nok får vedtaget et finanslovsforslag, men at ikke engang halvdelen af Folketingets medlemmer vil stemme for dette forslag – ja ikke engang forligspartierne vil stå bag det.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Nej, som hr. Torben Lund sagde, vi er sandelig ikke sure eller vrede, vi synes bare, det er synd for danskerne – især de svage af dem – at

[Lykketoft]

Fremskridtspartiet har fået nogen form for politisk indflydelse. Vi mener ikke, det bidrager til at løse et eneste af de store problemer, vi har i dansk økonomi, som kun kan løses, hvis der kan formidles et bredt samarbejde ikke alene herinde, men også med de store interesseorganisationer ude i samfundet.

Vi betragter Fremskridtspartiet som en entydig negativ og destruktiv størrelse i dansk politik, og vi mener, det er synd for en regering og dens handlekraft, hvis den gør sig afhængig af et parti og af mennesker med det syn på andre mennesker, som f.eks. hr. Behnke har givet udtryk for heroppefra for lidt siden.

Endvidere vil jeg gerne sige bare for en ordens skyld, at når Fremskridtspartiet nu efter at have ført kampagne i 15 år om, at det, der er vigtigt i skattesystemet, er at sænke den personlige indkomstskat og sænke den fra bunden af, kaster sig ud i at støtte skattelettelser til nogle få tusinde af de allermest velhavende formueejere her i landet, så skal man i hvert fald ikke gøre det med den begrundelse, at man ikke havde andre muligheder. For hvis man havde brugt de samme penge til at forhøje personfradraget, var der ikke nogen, der ville have sagt, at det var brud på nogen tankegang i noget skatteforlig.

Den undskyldning skal hr. Behnke ikke betjene sig af. Han kan mene, det er godt, at de store formueejere får op til flere hundrede tusinde kroner i skattelettelser, mens resten af befolkningen skal slæbe videre med de høje skatter og afgifter – det er et synspunkt – men så skal han vedkende sig det, han skal ikke prøve at tørre det af på Socialdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det kan vel godt gå an at sige velkommen tilbage til fru Pia Kjærsgaard. Selv om hun ikke virkede særlig glad over at være her, er det da i hvert fald godt at se, at hun er tilbage.

Men jeg må sige til fru Pia Kjærsgaard, at jeg synes, det er en interessant udtalelse, at de socialdemokratiske fingeraftryk var sorte. Det var lettelse til pensionisterne. Jeg forstår, at Fremskridtspartiet har forsøgt at bilde pensionisterne ind, at det var fremskridtspolitik at give flere penge til pensionisterne, men sandheden er, at Fremskridtspolitik altså er lettelse til de største formueejere, de 1½ pct. danskere, der ejer cirka en tredjedel af samtlige formuer her i kon-

geriget. Det er fremskridtspolitik, hvorimod beskudne forbedringer til pensionisterne, som koster omtrent det samme som Fremskridtspartiets lettelse til de største formueejere, er sorte fingeraftryk. Jeg håber, budskabet går rent ind i de små hjem.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Fremskridtspartiet fører en politik, som vi på mange måder er uenige i. Det er Fremskridtspartiets ret, men det er uværdigt, at Fremskridtspartiet bliver ved med at medvirke til mytedannelse og løgne angående flygtningene. Hr. Behnke taler nu om flygtningefrånseri via bistandsloven. Jeg synes, det er værd at præcisere også over for hr. Behnke, at flygtninge og alle andre, der falder under den danske bistandslov, gør det på præcis ens betingelser. Der eksisterer ikke forskelle, og det skal der efter Det Radikale Venstres mening heller ikke.

Hr. Behnke beklager, at der er spontanflygtninge. Jamen selvfølgelig er der spontanflygtninge, og der skal også være plads til spontanflygtninge, så længe der er krig og ufred og forfølgelse af mennesker rundt omkring i verden. Så længe det er tilfældet, vil vi i Det Radikale Venstre i hvert fald sikre, at menneskerettighederne overholdes.

Hvad angår de illegale flygtninge, behøver hr. Behnke ikke at bekymre sig, for justitsministeren har godt fat: Der er kadrer af politibetjente nede ved grænsen ved Kruså, som sender dem tilbage til Tyskland i samme hast, som de kommer.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg kan næsten ikke nære mig for at sige til fru Kirsten Lee, at jeg slet ikke kan forestille mig hr. Bernhard Baunsgaards begejstring, dengang hr. Bernhard Baunsgaard sad herinde, over det meget politi ved grænsen. Men det var nu ikke for at sige det, at jeg gik herop.

Det viser sig nu, at hr. Behnkes flygtningefrånseri er skrumpet ind til, at hr. Behnke har set i en avis, at en flygtningefamilie af en vis størrelse har fået bistandshjælp udbetalt, som hr. Behnke mener er for meget. Fru Kirsten Lee har meget rimeligt sagt, at flygtninge skal behandles på samme måde som danske borgere,

[Leif Hermann]

og det er de også blevet efter den danske lovgivning. Jeg må derfor konkludere, at logikken i det, hr. Behnke siger, er, at det er forskelsbehandling, hr. Behnke ønsker: Flygtninge er mennesker, der skal eksistere på et andet og lavere niveau end danskere.

Dertil kommer noget andet: Jeg vil bede hr. Behnke om herfra at fortælle, hvor mange familier det drejer sig om. Da det øjensynlig er en af landets ulykker, der tales om, må det jo være noget, der tæller i regnskabet. Hvor mange familier drejer det sig om, hr. Behnke?

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det skal blive kort. Først til hr. Lykketoft om personfradraget: Det glæder mig, hvis hr. Lykketoft er parat til at se på personfradraget. Det var et af de punkter, som regeringen under finanslovforhandlingerne meddelte os var skattereformstof, og at man derfor først skulle rådspørge Socialdemokratiet. Hvis svaret fra Socialdemokratiet er ja, tegner det derfor til et glimrende samarbejde i løbet af 1989 om at få personfradraget forhøjet. Det samarbejde glæder vi os til.

Dernæst til fru Kirsten Lee angående spørgsmålet om, at flygtningene har samme betingelser som danskere i henseende til bistandsloven. Det er korrekt – det er nemlig de danske regler, der er noget galt med, det er ikke flygtningene. Jeg forstår da godt, at de benytter sig af reglerne, når de nu er der, men det er altså regler, som de færreste danskere har mulighed for at benytte sig af, bl.a. fordi en dansker har pligt til at være til rådighed for arbejdsmarkedet, mens man fortolker en flygtnings spontane studier af dansk som årsag nok til ikke at skulle være til rådighed for arbejdsmarkedet.

Dermed er jeg fremme ved hr. Leif Hermann. Der er ikke tale om blot at have set noget i en avis. Der er tale om en generel tendens til, at de flygtninge, som kommer hertil, efter vores mening – og den har vi dog trods alt en politisk frihed til at have – bliver behandlet for godt. De ca. 20.000 flygtninge, Danmark har fået, har kostet mange milliarder kroner. Alene integrationsprogrammet har kostet mange milliarder kroner, og det har kostet for mange milliarder. For det er de dårligt stillede danskere, der ikke kan få en julepakke hos Frelsens Hær og hos Børnenes Kontor, som skulle have haft penge-

ne, frem for at man forærer dem væk til fremmede mennesker, der kommer til Danmark.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Af flere forskellige årsager skal jeg nok lade være med at gå herop igen, uanset hvor meget jeg bliver provokeret, men jeg vil dog gerne svare på det sidste, der blev sagt til mig og dermed Fremskridtspartiet.

Jeg kan udmærket godt huske situationen ved åbningsdebatten. Jeg kan også godt huske den situation, Socialdemokratiet befandt sig i, da de på et tidspunkt var bange for, at Fremskridtspartiet skulle stemme for deres dagsordensforslag. Jeg ser, at hr. Svend Auken benægter det, det er da klart, men sådan tror jeg nu nok at situationen forholdt sig.

Jeg må også sige til Socialdemokratiet, at det er lang tid siden, at Socialdemokratiet bekendtgjorde, at de i hvert fald ikke ville stemme imod dette års finanslovsforslag. Det forstår vi sådan set ikke rigtig i Fremskridtspartiet; hvis man ikke kan tilslutte sig noget, bør man stemme imod. Vi kan i Fremskridtspartiet ikke tilslutte os det samlede finanslovsforslag, men vi har selvfølgelig tilsluttet os den del af det, som vi står bag, men det er jo ikke det, vi taler om i dag; det var det, der skete her i går.

Jeg må også sige til hr. Stavad, at det sorte fodaftryk – jeg har tidligere sagt i gummistøvlestørrelse – som Socialdemokratiet satte på sidste års finanslov, i allerhøjeste grad var fordyrende for skatteyderne. Men det er måske slet ikke gået op for Socialdemokratiet endnu, for sådan plejer det at være; det tænker man ikke på i Socialdemokratiet. Men det var altså stærkt fordyrende for skatteyderne.

Endelig vil jeg gentage, at Fremskridtspartiet faktisk stemte for forhøjelserne til folkepensionisterne. Det håber jeg at hr. Stavad kan huske.

Kirsten Lee (RV):

Den finanslov, som i dag bliver vedtaget, er socialt forsvarlig, og den er økonomisk ansvarlig. Det er vi godt tilfredse med i Det Radikale Venstre.

Udgiftspolitikken er nu fastlagt for det kommende år. I de år, hvor Det Radikale Venstre stod uden for regeringen, har vi altid understreget, at den stramme offentlige udgiftspolitik skulle fastholdes, og det gør vi fortsat. Vi gør

[Kirsten Lee]

det, fordi vi ønsker at få styr på betalingsbalancunderskuddet over for udlandet, fordi vi ønsker at nedbringe vores gæld, og fordi vi ønsker at skabe forøget vækst i den private sektor, således at flere kan komme i arbejde. Kun derved kan vi skabe mulighed for nye initiativer på det sociale område, på det kulturpolitiske område og på alle de andre områder, hvor vi også gerne vil bruge penge.

Vi er tilbageholdende med udgifterne. Vi håber med lempelsen i formueskatten – og jeg tør efterhånden ikke bruge ordet formueskat i denne sal længere, for jeg er godt klar over, at det samlede socialdemokratiske blodtryk stiger til uanede højder, men jeg prøver alligevel at være med til at bidrage til at løse to af de grundlæggende problemer i dansk økonomi – at hjælpe på den manglende private opsparing og det manglende initiativ med henblik på at oprette nye arbejdspladser i det private erhvervsliv. Arbejdsløsheden i Danmark er problem nr. 1; når vi lemper formueskatten, forventer vi, at industrien også beviser, at der kan skabes nogle arbejdspladser.

Finansloven er en af brikkerne i den samlede økonomiske politik. Den næste brik er overenskomstforhandlingerne til foråret. Det er bydende nødvendigt, at lønstigningerne holdes lavere end udlandets; det er ikke noget stort offer, tværtimod; det er solidaritet, for derved kan der skaffes arbejde til de arbejdsløse.

Vismændene har anbefalet, at den stramme offentlige udgiftspolitik fastholdes. Det gør vi. Det er ikke så dårligt at træffe politiske beslutninger ud fra saglige vurderinger i stedet for at træffe politiske beslutninger ud fra, hvem der råber højest i organisationer og interessegrupper, hvor formålet er at hytte eget skind i stedet for at se på, hvad der er godt for samfundet som helhed. Man kan ikke forlange respekt for helhedssynspunkter hos andre, hvis man ikke er rede til at gå imod strømmen også i sit eget parti eller vælgergrundlag, når det er nødvendigt.

Jeg er enig med fru Pia Kjærsgaard, der siger, at folketingspolitikere skal varetage landets interesser, og at de, der lægger lokalpatriotiske hensyn til grund, må holde sig til byråds- eller amtsrådspolitik. Jeg vil gerne anerkende denne enighed – det er jo temmelig sjældent, jeg er enig med fru Pia Kjærsgaard i noget som helst.

Sidste år sprængtes udgiftsloftet med 2,4 mia. kr. på grund af det socialdemokratiske fin-

geraftryk. I år har Socialdemokratiet valgt overhovedet ikke at tage noget som helst ansvar for samfundshusholdningen med det argument, at vi ikke skal have valg. Hvornår mon det store parti igen får mod og mandshjerte til at tage et medansvar for udviklingen i det danske samfund? Det kræver nødvendigvis mod at tage upopulære beslutninger; der skal mere end regnorme i rygsøjlen til at lægge ryg til den slags.

Fru Helle Degn forlangte forleden, at vi alle ved navns nævnelse skulle stemme ændringerne på seminarieområdet igennem. Det var vi klar til i Det Radikale Venstre. Mon hele den socialdemokratiske gruppe ville være parat til med klar røst og god samvittighed at sige, at de ønsker at undlade at stemme til finanslovsforslaget? Mon hele den socialdemokratiske gruppe tør demonstrere, at de ikke tør tage de beslutninger, der er nødvendige og en konsekvens også af Socialdemokratiets erkendelse af, at skatetrykket nu har nået et punkt, hvor fortsatte stigninger må bringes til ophør? Sådan har hr. Svend Auken i hvert fald udtrykt det.

Vi har noteret os, at Socialdemokratiet har tilbudt forhandlinger ud fra den forudsætning, at regeringsforslagets økonomiske rammer skulle respekteres, blot at pengene skulle skæres andre steder, end regeringen ønskede.

Socialdemokratiet har ikke lagt forslag frem om besparelser; det har blot lagt forslag frem om nye afgifter, f.eks. afgift på salg af obligationer. Det er de penge, vi tidligere har kaldt matorpenge; de begrænser nemlig ikke privatforbruget, men medvirker blot til rentestigninger. Lad mig minde om, at Socialdemokraternes kammerater i Sverige er ved at ophæve en lignende afgift præcis af de grunde, som vi har påpeget som årsag til, at vi ikke vil være med til at indføre en sådan afgift.

Når det er sagt, er der god grund til at sige, at vi i Det Radikale Venstre finder det positivt, at Socialdemokratiet og regeringen har indgået en aftale om besparelser inden for arbejdsmarkedsområdet. Det Radikale Venstre er også tilfreds med den aftale, der er indgået mellem regeringen, Fremskridtspartiet, CD og Kristeligt Folkeparti vedrørende omlægningen af medicintilskuddene. Vi har verdens højeste priser på medicinområdet, bl.a. på grund af de store offentlige tilskud. Ved omlægningen bliver den reelle pris på medicin langt mere synlig. Der-

[Kirsten Lee]

ved håber vi, at forbrugeren bliver mere prisbevidst, og at konkurrenceforholdene skærpes, således at priserne kan komme til at udvise en faldende tendens og medicin kun forbruges i absolut nødvendige mængder.

Det Radikale Venstre hilser også velkommen, at der nu afsættes 30 mio. kr. årligt til fysioterapibehandling for svært handicappede, og det er også fornuftigt, at der har kunnet findes et flertal for at udskyde den visiterede varige hjemmehjælp et halvt år.

Et stort flertal i Folketinget vedtog, at hjemmehjælpen skulle være gratis, men der indløber nu meldinger fra kommunerne, som er stærkt betænkelige ved dette forslag, fordi der forventes en alt for stærk efterspørgsel. Mennesker, der tidligere har klaret hushjælpen selv, kan nu forventes at stille krav om gratis hjemmehjælp fra kommunen, og kommunerne kan ikke øge hjemmehjælpen i det omfang, der svarer til stigningen i efterspørgslen. Kommunernes Landsforening skønner, at 60.000-70.000 pensionister kan risikere at få deres forhold forringet.

Det er et af de eksempler, der er på, at vi bør skifte standpunkt og overveje, hvordan man kan udforme en mere hensigtsmæssig samlet ordning for betaling for ydelser på ældreområdet. Man behøver ikke at holde på en beslutning, når den viser sig at være uhensigtsmæssig.

Inden for uddannelsespolitikken er Det Radikale Venstres mål en større rammestyring, decentralisering, større frihed og ansvar for den enkelte institution. Det giver bedre muligheder for at udnytte ressourcerne mest hensigtsmæssigt. Det er nødvendigt med planlægning inden for uddannelsesområdet, og den er vi i gang med.

Inden for miljøområdet får vi nu mulighed for det, vi i flere år har efterlyst, nemlig en sammenhængende prioriteret indsats. Vi har ønsket miljøafgifter for at skabe mulighed for at udvikle renere teknologi og mindske affaldsproblemerne.

Gennem den økonomiske politik gør vi os anstrengelser for at udvikle erhvervslivet, men også udvikling af kulturlivet er vigtigt for Det Radikale Venstre. Med den vanskelige økonomiske situation, vi står i, har det ikke været muligt at tilvejebringe yderligere ressourcer til kulturområdet, men vi lægger ikke skjul på, at vi i de kommende år ønsker en øget kulturel ind-

sats. Kulturministeren arbejder med en kulturpolitisk redegørelse, som fremlægges i begyndelsen af det nye år. Skal vi sikre en forstærket indsats, skal vi også finde øgede midler til en sådan.

Til SF vil jeg blot sige, at jeg har forstået, at et af partiets finanspolitiske mål er at øge skatetrykket og de offentlige udgifter. SF demonstrerede den politik til fulde ved de ændringsforslag, partiet havde stillet til finansloven. Var de alle blevet vedtaget, var skatetrykket steget, og så var vi sikre på, at de økonomiske problemer i længden ville forværres. Det, befolkningen vil lære, var endnu flere arbejdsløse.

SF har Danmarksrekord i udgiftskrævende forslag. Det er jo heller ikke så svært at holde den røde fane højt, når man aldrig økonomisk skal stå til regnskab for sine gerninger. Heldigvis sejrede flertallets fornuft dog i det store og hele over overbudspolitikken.

Vi skal også næste år og næste år igen føre en stram offentlig udgiftspolitik. Det er nødvendigt for at genvinde ligevægten på betalingsbalancen, og det er nødvendigt som et led i tilpasningen til det indre marked og de muligheder, der ligger i det. De muligheder må ikke forspildes ved en løsagtig finanspolitik. Vi skal såmænd også næste år ud at finde besparelser, og jo tidligere de kan planlægges, jo mere fornuftigt kan de gennemføres.

Yderligere besparelser bliver nødvendige, for at vi kan fastholde den offentlige udgiftspolitik. Der skal, som det er udtrykt, et langt sejt træk til, for at vi kan genvinde ligevægten på betalingsbalancen og få flere mennesker i arbejde.

Forståelsen for, at det er nødvendigt med en robust holdning til økonomien, er voksende i befolkningen, og utålmodigheden med politikere, der ikke evner at gøre noget ved det, er stor og forstælig.

Vi finder os nok i en opbrudstid i samfundet, men det er ikke en opløsningstid. Der er masser af kræfter i det danske folk, og netop i disse år gror det overalt. De fleste går ind i denne omstillingsproces og arbejder konstruktivt og kreativt. Myndigheder og andre er ved at lære, at de kun kan bruge de penge, der er til rådighed.

Vi er enige med dem, der har sagt, at regeringen er styrket med vedtagelsen af denne finanslov. Og hvad er egentlig alternativet til denne

[Kirsten Lee]

regering? I Det Radikale Venstre søger vi altid det brede samarbejde, for bredden er nødvendig for stabiliteten. Men når Socialdemokratiet ikke vil være med, finder vi løsninger andre steder.

Det Radikale Venstre har i regeringssamarbejdet været med til at fremlægge en politik. Vi har ført forhandlinger, vi har givet, og andre har givet, for at flertallene kunne findes. Det er virkeligheden for det samarbejdende folkestyre. De, der har ønsket indflydelse, har fået mulighed for at få indflydelse. Sådan vil det også være i årene fremover.

Jeg skal slutte med på Det Radikale Venstres vegne at anbefale finanslovsforslaget til vedtagelse. Det burde være en selvfølge, at ansvarlige partier står bag samfundets budget for det kommende år.

(Kort bemærkning).

Lykkeitoft (S):

Desværre er jeg ikke i stand til at give fru Kirsten Lee det tilbud, hun ville være bedst tjent med i dag, nemlig at hvis hun holder op med at fortælle myter og urigtigheder om Socialdemokratiet, skal vi nok lade være med at fortælle sandheden om De Radikale. (*Munterhed*).

Men jeg bliver nødt til at sige til fru Kirsten Lee: Det med matadorpengene er en god historie, men Socialdemokratiet har rent faktisk ikke genfremsat det forslag, men vi har tilbudt det i forhandlingerne. Hvis nogen var interesseret i det, kunne vi godt have en besked om afgift på omsætningen af værdipapirer, men de forslag, vi har stillet, er vi kommet med helt andre bidrag til finansieringen af.

Så skal jeg øvrigt også for en ordens skyld sige, at svenskerne slet ikke har foreslået afvikling af en lignende afgift. De har den fortsat, og den ødelægger ikke kapitalmarkedet i Sverige; det går faktisk helt udmærket dér.

Så var der den gamle radikale myte, som vi også har hørt tidligere i dag: De Radikales eneste rigtige forsvar for deres højreudskejelser, nemlig Socialdemokratiet, der ikke vil tage noget ansvar.

Sandheden er, at Socialdemokratiet har tilbudt at tage et ansvar, men vi har en regering – det har vi oplevet under forhandlingerne både i sommer og her i november – som åbenbart ikke indbyrdes kan enes om at gå i reelle forhandlinger med Socialdemokratiet. Det er sandheden,

og derfor ender det så tosset, som det gør nu, hvor regeringen er ved at vikle sig ind i et net af indbyrdes modstridende aftaler, som begrænser dens handlefrihed: Gode, gamle aftaler med Socialdemokratiet og nye, dårlige aftaler med Fremskridtspartiet. Det er sådan, det står til.

Så ved jeg godt, at fru Kirsten Lee synes, det er ubehageligt at tale om formueskatten, og at jeg taler for meget om den. Det forstår jeg godt, for det er jo pinligt for De Radikale at skulle medvirke til den fordelingspolitik, der kommer til udtryk gennem denne finanslov: at man finansierer op til 1 mia. kr. i lettelser i formueskatten ved at fordyre medicinen og nedsætte kontanthjælpen.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Der må være sket en fejl i postgangen. Jeg kan jo forstå, at fru Kirsten Lee ikke har fået bilag 23.34 i Finansudvalget med Budgetdepartementets konsekvensberegninger af SF's ændringsforslag, for fru Kirsten Lee talte heroppe om stigende arbejdsløshed, og resultatet er jo det modsatte. Vi har Budgetdepartementets ord for, at arbejdsløsheden kan nedbringes med 35.000–40.000 i kraft af SF's ændringsforslag, og vi er faktisk selv ganske tilfreds med, at det er den vej, det kan gå, hvis der er et flertal for de forslag, vi har stillet.

Men ellers var det, der kaldte mig herop, at jeg godt kunne tænke mig at spørge fru Kirsten Lee, hvorfor vi får den mest ideologisk højrevendte finanslov i mange år, efter at De Radikale er kommet med i regeringen. Vi får grove sociale nedskæringer, samtidig med at de allerrigeste i samfundet får en lempelse i formueskatten. Vi får de største nedskæringer på en finanslov i mange år, vi får de groveste seminarienedlæggelser, og vi får 2 mia. kr. i privatisering ved udsalg af offentlige virksomheder. Hvorfor alt dette, efter at De Radikale er kommet ind i regeringen?

Den daværende gruppeformand for Det Radikale Venstre, hr. Niels Helveg Petersen, sagde engang, at han hellere ville være tæt på spærregrænsen end på Fremskridtspartiet. Hvorfor er det så nu, vi får det mest omfattende finanslovsforlig nogen sinde med Fremskridtspartiet?

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Fru Kirsten Lee stod heroppe og beklagede så pænt, at det ikke havde været muligt at tilføre kulturlivet yderligere ressourcer. Det må jeg sige er en sandhed med en vis modifikation. Det, der er sket, er jo, at den radikale kulturpolitik nu går ud på at tage ressourcer fra kulturpolitikken. Der var jo, indtil De Radikale så begejstret gik ind i regeringen, et kulturpolitisk flertal, der havde sikret, at der ikke skulle ske nedskæringer på kulturområdet.

Det første, der skete, var, at den radikale kulturminister sagde, at når man skal spare på alt muligt andet, så skal man selvfølgelig også spare på kulturpolitikken. Som om det var sådan et eller andet naturgivet, man pludselig havde fundet ud af at man aldrig havde opdaget før.

Jeg vil godt gøre fru Kirsten Lee opmærksom på, at ikke alene har man nedskåret kulturbudgettet, men man har også fjernet de ændringer, som hr. Bernhard Baunsgaard sammen med os andre havde ønsket for at forbedre filmloven.

Dertil kommer, at man uden at kny har accepteret, at fritidsloven, som snart skal revideres, skal mangle 25 mio. kr. på statsbudgettet. Det betyder i realiteten, at når man ude i kommunerne alligevel, som man har ret til, igangsætter et kursus under fritidsloven, så kommer der en refusion fra staten. Hvad så med de 25 mio. kr.? Man kan ikke bestemme, om man skal bruge de 25 mio. kr. eller ej til refusion. Det betyder i realiteten, at hvis man overskrider budgettet vedrørende fritidsloven, skal man tage pengene fra et andet sted i kulturlivet.

Jeg vil da også godt gøre opmærksom på, at vi i dag i avisen kan læse, at kulturministeren har opgivet at kæmpe for gennemførelsen af betalt frihed til uddannelse eller voksenuddannelsesreformen, som har været en af De Radikales mærkesager.

Og så vil jeg godt spørge fru Kirsten Lee: Hvad ligger der i beklagelsen af, at man ikke har kunnet tilføre kulturlivet flere ressourcer, men tværtimod færre?

Gade (SF):

Økonomisk ansvarlighed har jo i mange år været sådan en radikal besværgelse. Det skal jeg ikke komme ind på. Men mit spørgsmål til fru Kirsten Lee tager også udgangspunkt i betragtningerne omkring ansvarlighed og EF's in-

dre marked. Vi har jo, som det er fru'en bekendt, en radikal økonomiminister, som har forhandlet om en forlængelse af rejsegodsbestemmelserne, og man har fået et resultat, der betyder, at der mangler 300 mio. kr. i kassen. Man kan ikke meddele, hvad man vil gøre for at løse det problem, og mange mener endda, at det er mere end 300 mio. kr., der mangler. Alligevel har økonomiministeren sagt: Jeg anser det for at være et overordentlig godt resultat af forhandlingerne.

Det er jo spændende at sammenholde den udtalelse med det, som Det Radikale Venstre sagde i 1987, da der blev gennemført nogle lettelser i afgifterne her i landet på grund af EF-situationen. Da stod der i betænkningen: Hvis man forestiller sig den politik fortsat – og det er lettelser i afgifterne, lovforslagene drejer sig om – undermineres dansk velfærdspolitik.

Det sagde Det Radikale Venstre i foråret 1987.

Må jeg spørge den radikale ordfører: Hvorfor er man i gang med at underminere dansk velfærdspolitik? Man må jo tro, at det er det, man er i gang med, hvis det, man sagde i 1987, står til troende. Eller hvordan vil Det Radikale Venstre forklare den måde, man argumenterer på i denne sag?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Kirsten Lees forudsigelser om det socialdemokratiske blodtryk i forbindelse med formueskatten slog jo ikke fejl, og hr. Lykketoft var da også på pletten med en bemærkelsesværdig og rosværdig pålidelighed.

Hr. Lykketoft foreslog, at man i stedet for at lempe formueskatten skulle have ført fordelingspolitik. Jeg vil gerne spørge hr. Lykketoft: Hvor meget fordelingspolitik tror han der kan føres for det beløb, som formueskatten samlet indbringer – det udgør i alt ca. ½ pct. af de samlede skattebetalinger her i Danmark? Tror hr. Lykketoft ikke, at det er nogle helt, helt andre ting, der skal til, end fjernelse af nogle af de påviseligt uheldige virkninger, som denne isolerede skatteform har, som ikke betyder ret meget i det store nationalregnskab?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

[Marianne Jelved]

Hr. Gade sagde, at Det Radikale Venstre altid havde brugt bemærkningen »økonomisk ansvarlighed.«

Jeg var lige ved at forstå hr. Gades indlæg sådan, at økonomisk ansvarlighed var en radikal mærkesag, ligesom jeg forstod fru Ingerlise Koefoeds indlæg sådan, at kulturpolitikken engang havde været en radikal mærkesag.

Se, problemet er, at der er for få, der tænker radikalt . . . (*Munterhed*). . . for Det Radikale Venstre er ikke et mærkesagsparti, og jeg gad vide, hvor mange gange det skal siges fra denne talerstol, før det forstås. Det Radikale Venstre har en helhedspolitik og et helhedssyn, og vi er ikke interesseret i prædikaterne mærkesagsparti. (*Munterhed*). Det er faktisk alvorligt. At vi i en periode har været i en situation, hvor vi har måttet benytte os af alternative flertal for at få ting igennem og dermed har fået prædikaterne mærkesagsparti, er en konstatering, vi gør.

Nu sidder vi i en anden situation, og den bruger vi til at få en helhedsorienteret politik igennem. Det er det, det handler om, og derfor er der en sammenhæng mellem økonomisk ansvarlighed og de niveauer, vi er med til lægge rundt omkring i ministerierne.

Om kulturområdet vil jeg gerne sige, at jeg tror ikke, at kultur altid er afhængig af 5 mio. kr. mere eller mindre. Kultur er noget andet, og det er det, vi bestræber os på at få igennem, bl.a. ved hjælp af en radikal kulturminister.

Og så skal jeg endelig sige om ret til orlov, som det siges at kulturministeren har opgivet: Det Radikale Venstre opgiver aldrig. (*Munterhed*).

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Desværre må man konstatere, at Det Radikale Venstre har opgivet at få gennemført det punkt i Det Radikale Venstres skattepolitiske program, som handler om formue- og arvebeskatning. Der gives ganske rigtigt, som vi har hørt det nogle gange, udtryk for kritik af formueskatten, og så står der til sidst: Det Radikale Venstre ønsker derfor formueskatten afviklet og erstattet af en stramning af arveskat og skat på kapitalvinding. Det står der søreme! Men det har vi bare ikke hørt noget om, det med, hvad det skulle erstattes af. Det er jo da et synspunkt, man kan have – og i og for sig et meget fornuftigt, rationelt synspunkt, synes jeg – at

den fordelingspolitik, vi hidtil har prøvet at varetage over formueskatten, kunne man klare på andre måder.

Det, der er pinligt, og det, der er forargeligt, er, at Det Radikale Venstre ikke har løftet en lillefinger for at håndhæve det synspunkt, at man kunne føre den fordelingspolitik på en teknisk anden måde, men er endt med at støtte og oven i købet rose formueskatteløstelser på op til flere hundrede tusinde kroner pr. hoved til nogle af de mennesker, der har de allerstørste formuer her i landet, nemlig over 20 mio. kr. pr. hoved, og finansiere dem ved dyrere medicin og lavere bistandshjælp i stedet for ved højere arveafgift og beskatning af kapitalvinding.

Det er det, der er pinligt. Det er dér, fru Marianne Jelved, at helheden i den radikale politik, som den er udtrykt af partiet selv i dets program, er gået fuldstændig fløjten, og jeg synes ærlig talt, at vi har brug for en forklaring på, hvornår det er blevet radikal fordelingspolitik at lette formueskatten og betale lettelsen over medicinen og bistandshjælpen.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg må jo beklage efter det, jeg har hørt fru Marianne Jelved sige heroppefra, at vi i SF faktisk på nogle væsentlige områder har taget fejl af Det Radikale Venstres politik.

Vi har altid ment, at Det Radikale Venstre på det økonomiske område var et meget liberalistisk parti. Vi har også altid ment, at det på det erhvervspolitiske område var rigelig reaktionært, og det har vi haft ret i. Men vi har indtil for kort tid siden haft grund til at tro, at Det Radikale Venstre på forsvarsområdet, på ulandsområdet og på kulturområdet stod for en frisindet politik. Her tog vi fejl, og det beklager jeg.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er lige en kort replik til hr. Lykketoft. Det radikale skatteprogram, som hr. Lykketoft åbenbart har sat sig godt ind i, stammer fra det herrens år 1976. Da var formueskatteprocenten 1. I mellemtiden er den blevet hævet til 2,2, og nu sætter vi den så ned igen. Skal vi så ikke begynde forfra? Nu har vi jo et nyt udgangspunkt.

De horrible skatteløstelser på flere hundrede tusinde kroner til landets rigeste, som hr. Lyk-

[Elisabeth Arnold]

ketoft gentagne gange har fremhævet, ved han jo godt er fuldstændig afhængige af, hvordan ens formue er i forhold til indkomsten. Det er ikke entydigt sådan, at folk med høje indkomster også får høje skattelettelser. Det er fuldstændig afhængigt af forholdet mellem formue og indkomst.

Formanden:

Så har jeg yderligere tre indtegnet, og det bliver de sidste i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg havde håbet at få et svar fra fru Kirsten Lee på mit spørgsmål, men jeg må så vente, til økonomiministeren tager ordet; han har jo også et vist medansvar for den mere overordnede radikale politik, og det er jo altså sådan, at han har hilst den udvikling, der nu er i gang, med et hul i statskassen på 300 mio. kr. i det kommende år og med proklamerede afgiftslettelser velkommen og sagt, at det var en fantastisk udvikling.

Men for et år siden var samme økonomiminister leder af et parti, som skrev i en betænkning, at hvis man forestillede sig den politik fortsat, som lovforslagene var udtryk for, undermineres dansk velfærdspolitik.

Jeg må spørge økonomiministeren, om han sammen med resten af regeringen er i gang med at underminere dansk velfærdspolitik, og jeg synes egentlig, at jeg har krav på et svar fra ham senere i debatten.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg lytter normalt gerne til fru Ingerlise Koefoed og synes i reglen også, at debatten får en saglig tone, når hun er på talerstolen. Men det indlæg, vi hørte før, synes jeg var yderst usagligt ud fra den betragtning, at kulturlivet og bevillingerne dertil ikke kan fredes, når alle andre områder skal skæres ned, og at man ikke nødvendigvis ud fra bevillingernes størrelse kan slutte noget om kulturlivets intensitet og frugtbarhed. Fru Ingerlise Koefoed fandt, at Det Radikale Venstre havde svigtet ikke blot kulturlivet, men også forsvarsspørgsmålet og ulandspørgsmålet.

Der var ingen form for dokumentation, til trods for at vi har haft væsentlige debatter på dette område, hvorpå fru Ingerlise Koefoed udmærket godt ved at Det Radikale Venstre har holdt fast i væsentlige synspunkter, ligesom vi har realiseret både en forsvarskommission, som nu vil kulegrave hele spørgsmålet om Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitik, og desforuden på ulandsområdet ganske væsentlige fremskridt.

Jeg synes egentlig, at dette mest viser noget om SF's situation i øjeblikket, nemlig at det er på vej til at sætte sig totalt uden for indflydelse i dansk politik.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil bare sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg skal ikke kunne sige, hvornår det radikale program er lavet, men det var det, jeg fik udleveret oppe på Det Radikale Venstres sekretariat i går aften (*Munterhed*) – det lå fremme, så man kunne tage det – og man må vel så gå ud fra, at det er partiets politik.

Og så bare den tilføjelse, at fru Elisabeth Arnold var inde på, at det jo ikke var så mærkeligt, at man fik større lettelser, jo større formuen var.

Men det, som er allermost forargeligt ved den måde, dette er skruet sammen på, er, at de 400 danskere, der får de største formueskattelettelser, er folk, der har formuer på over 20 mio. kr., og som har skattetænkt deres indkomst så langt ned, at den kun udgør en meget, meget beskedent del af deres formue. Det er folk, der har hamstret særlig store fradrag, folk, der har særlig store skattefrie indtægter, der får den maksimale skattelettelser på 100.000, 200.000, 300.000 eller 400.000 kr. om året.

Man kunne have forventet, om ikke et helt fingeraftryk, så dog en meget lille forsigtig radikal pincet i denne sammenhæng, som havde forhindret, at det kom så tosset af sted.

Det glemte De Radikale altså, men jeg kan sige, at vi har i dag stillet et ændringsforslag, der forhindrer lige præcis en sådan udskejelser, som givetvis vil blive betragtet som meget pinlig og meget stødende af det store flertal af danskerne, og jeg vil da håbe, at partierne bag formueskattelettelsen i hvert fald kan blive enige om at fjerne den stødende detalje i forslaget.

Så forstår jeg på fru Kirsten Lee, at hun mener, jeg skal have beroligende medicin for ikke

[Lykketoft]

at tale så meget om formueskatteløstelsen. Det mener jeg ikke jeg har brug for. Derimod tror jeg nok, at danskerne i almindelighed kunne have brug for noget beroligende medicin oven på det forlig, regeringen har lavet med Fremskridtspartiet; de får bare ikke råd.

Mimi Jakobsen (CD):

I CD er vi stiltfærdigt tilfredse med at kunne støtte denne finanslov, først og fremmest fordi vi mener, det giver det nødvendige signal til erhvervslivets folk, som jo immerhen er dem, der skal skaffe de arbejdspladser, vi trænger så hårdt til.

Det er et godt signal, at vi er i stand til at holde de offentlige udgifter i ro, og det ved jeg i hvert fald er et synspunkt, som mange partier har, også dem, der ikke stemmer for finansloven i dag.

Da vi så finanslovsforslaget først i september måned, var der nogle ting, der bekymrede os.

Vi var bekymrede over, at regeringen havde valgt at påføre erhvervslivet nogle meget store omkostninger på et tidspunkt, hvor man ellers talte om – og med rette – at omkostningerne skulle holdes i ro, for at konkurrenceevnen kunne forbedres. Det var måske navnlig påfaldende, at regeringen valgte den løsning, på baggrund af at man ganske få måneder forinden – under store armbevægelser, som vi gerne deltog i – havde fået lettet erhvervslivets omkostninger med et stort milliardbeløb.

Den siksakkurs brød vi os ærlig talt ikke om. Vi syntes ikke, signalet var godt.

Vi er kommet et stykke ad vejen nu. Der var nogle gevaldige portoforhøjelser, som blev reduceret. Socialdemokratiet og regeringen har i deres forlig – det skal vi ikke tage æren for, men vi hilser det med tilfredshed – fået visse lempelser ind vedrørende arbejdsgiverreglerne om dagpengene. Vi mener ikke, det er nok, men det er dog stadig væk et signal. Vi nævnte i september måned navnlig spørgsmålet om synonympræparaterne, som var et fantastisk dårligt signal til forskningen, som jo ellers plejer at have undervisningsministerens bevågenhed – også den forskning, der foregår i industrien.

Hertil kommer den forkætrede nedsættelse af formueskatten, som trods alt giver en signalvirkning til virksomhederne, og som vi håber vil have den effekt, at der vil blive oprettet arbejdspladser i den private sektor, der åbenbart

skal slæbe beskæftigelsen opad i de kommende år.

Vi var ligeledes meget bekymrede over, at regeringens få måneder efter, at en stor ældrepakke var trådt i kraft, som omfattede samspilsløsningen, der var vedtaget med et stort flertal her i Folketinget, første gang man var i nød og i bekneb for nogle penge, valgte at forringe samspilsløsningen og ændre i den. Det var et psykologisk meget dårligt signal, synes vi, at man ikke kunne have tiltro til, at det nu ville kunne betale sig at spare op, nu var der lempelser på vej for dem, der bare havde en mindre indkomst eller en mindre formue ved siden af pensionen.

Vi vendte os specielt mod ændringerne i boligsikringen, mod ændringerne i varnehjælpen og mod ændringerne i hjemmehjælpen, som vi nu har måttet indgå et forlig om, og hvor vi altså ikke helt fik vores vilje. Det må vi acceptere.

Vi sagde dengang, at vi var klar til at reducere kontanthjælpen for nogle grupper af kontanthjælpsmodtagere, forudsat at der samtidig blev vedtaget – og sat penge af til – nogle yderligere tiltag for at give mennesker mulighed for at komme ud af det system, som på mange måder er perspektivløst. Disse tiltag blev gjort. Jeg siger ikke, at de 100 mio. kr., der er afsat, ikke burde have været flere, men som jeg tillod mig at sige allerede under debatten i går, kunne vi nok have fået en bedre løsning for kontanthjælpsmodtagerne, hvis det ikke havde været, fordi CD med 9 mandater og Kristeligt Folkeparti med 4 mandater i forenede bestræbelser skulle stå over for mange mandater på den anden side.

Det ville have pyntet at have Socialdemokratiet med i denne del af aftalerne. Det havde gavnnet sagen, er jeg overbevist om. Jeg skal ikke blande mig i, hvem der ikke har villet tale med hvem, eller hvem der har haft manglende vilje til at forhandle med hvem. Det må man selv ligge og rode med.

Vi afviste den løsning på medicintilskudsområdet, som regeringen lagde frem. Vi mente, at de postulater, der kom frem om overforbrug af medicin, ikke hørte hjemme i forbindelse med, at man nedskar refusionsatsen fra 75 pct. til, jeg tror, det var 65 pct. på medicin som insulin, allergimedicin, hjertemedicin og lignende. Vi er temmelig overbevist om, at de mennesker, der tager den slags medicin, i hvert fald ikke gør det for deres fornøjelses skyld.

[Mimi Jakobsen]

Vi mener, at den model, der ligger nu, på en mere jævn måde fordeler byrderne, således at de, der har disse specielle sygdomme, ikke bliver særlig ramt, og det mener vi bestemt også må være maksimum af, hvad vi kan acceptere.

Den stilfærdige tilfredshed er vel også betinget af, at der så er nogle ting, vi må leve med. Vi ser, at regeringen i Budgetredegørelsen stadig væk flirter med skattelettelser, til trods for at man nu vedtager en finanslov, der rent faktisk øger borgernes udgifter på forskellige områder, uden at der er skattelettelser indbygget i denne finanslov. Det kan vi så acceptere, men det undrer os, at en regering, der er så opmærksom, som den er, på betalingsbalanceunderskudsproblemerne, samtidig kan blive ved med at flirte med skattelettelser i de personlige indkomster.

Hr. Behnke spurgte tidligere på dagen, hvordan det mon kunne være, at der ikke stod tusinder på Slotspladsen og demonstrerede mod skattetrykket. Hr. Behnke mente, det skyldtes dovenskab. Jeg tror, der er en helt anden forklaring, hr. Behnke. Jeg tror, forklaringen er den, som jeg hørte fra en mand, jeg talte med forleden dag, der betalte en meget høj skat. Jeg havde ventet at få den sædvanlige sang om, at det var også for galt osv., men så sagde han: Nej, ved du hvad, min kone og jeg har for det første et handicappet barn, der må leve på en institution. Det ved vi godt koster et par hundrede tusinde kroner om året. Og så har jeg i øvrigt en gammel mor på et plejehjem. Det koster vel andre 200.000 kr. om året, så jeg føler egentlig, at jeg næsten lever gratis i det danske samfund. Og det var et menneske med en høj skat.

Sandheden er jo, at de fleste af de skatteborgere, som føler sig så betyngede, faktisk får mere i offentlige ydelser i løbet af deres liv, end de betaler i skat. At der så er nogle højt lønede, der må give et ekstra bidrag, det finder også CD rimeligt.

Men at tale om skattelettelser i den personlige indkomst nu – jeg ved godt, der ikke er tale om 1989, men det bliver stillet i udsigt – det mener vi faktisk ikke hører nogen steder hjemme.

For Centrum-Demokraterne må det være et krav, at bliver der mulighed for skattelettelser – vi tvivler stærkt, må jeg sige – men skulle der blive mulighed, så må det være nogle helt målrettede skattelettelser, der går i retning af at opfylde et af to formål: det ene er at øge den priva-

te opsparing, det andet er at give en nødvendig tilpasning til vores debut i det indre marked. Det må være de to områder, vi skal satse på, hvis der overhovedet skal være tale om skattelettelser.

Hvad angår den private opsparing, kunne man måske forestille sig en nedbringelse af lejeværdien i takt med ekstraordinære afdrag på gæld i huset. Det har to formål: dels at man ville føle sig tilskyndet til denne opsparing i ejendommen, dels at det ville lette en hel del af de problemer, som vi alle hører om fra ældre mennesker, for hvem lejeværdien og den manglende gæld i huset paradoksalt nok giver økonomiske problemer.

En anden måde kunne være arbejdsmarkedspensionerne. Jeg ved godt, at økonomerne efter sigende er vildt uenige om, hvilke bidrag det vil give til den private opsparing. Det kommer naturligvis også an på, hvordan lønniveauet samtidig fastsættes.

Vi mener stadig væk, at uanset denne uenighed bør man skride til og få etableret disse arbejdsmarkedspensioner. Men vi mener også, at der ikke i den forbindelse skal være tale om, at enten én stor fond eller tre store fonde eller fem store fonde nu skal til at manøvrere rundt med dansk erhvervsliv. For at få det rette psykologiske klima omkring denne arbejdsmarkedspension tror vi, det vil være en god idé, at den enkelte lønmodtager har en meget tæt tilknytning til sine egne penge.

Vi ser gerne, at man selv bestemmer – inden for visse muligheder, naturligvis – hvordan man vil placere de penge. Afgørende er det, at man har føling med det, at man ved, at nu har jeg så og så meget, og nogle år har jeg så og så meget, og min rentetilskrivning giver mig så og så meget.

Men vi ser det som en absolut nødvendighed, at man går ind i disse konkrete ting og ikke mere bare har overvejelser omkring dem, for det bliver ikke ved med at gå. I øvrigt tror jeg også, mange vil være enige i, at en fortsat skattefinansiering af forhøjelsen af folkepensionen til det niveau, som vi alle egentlig godt kunne tænke os at den var på – ikke mindst når vi kommer i den alder – ikke er mulig i det danske samfund fremover. Der må noget mere til.

Med hensyn til tilpasningen til det indre marked og skattelettelser i forbindelse hermed tænker vi naturligvis på hele afgiftsdiskussionen, og vi tænker på erhvervsskatterne.

[Mimi Jakobsen]

Den anden ting, vi så må leve med, er den opgearning, der nu er kommet i debatten om privatisering. Vi accepterer den aftale, vi har indgået om, at man må forsøge inden for de aftalte år at finde nogle egnede emner for salg af statslige aktier, eller hvad det nu kan være. Men jeg gentager, at Centrum-Demokraterne ikke agter at medvirke til ideologisk prægede togter i den anledning. Vi vil for hvert eneste forslag sikre os, at der ligger sund fornuft og sund økonomi i det, også ud fra den betragtning, at CD ikke deler regeringens opfattelse af, at privatejede virksomheder skulle være så meget bedre drevet end offentlige virksomheder.

Jeg havde engang den glæde at deltage i en stor konference arrangeret af finansministeren og det daværende moderniseringsudvalg med nogle af vores fremmeste erhvervsfolk og nogle fra den offentlige sektor. Mit indtryk fra den konference var, at der var næsten intet, vi kunne lære i den offentlige sektor af de private. De private har præcis de samme problemer, som man har i den offentlige sektor. Denne tro på, at i den private sektor kan man bare knipse med fingrene, træffe beslutningerne og gøre sådan og sådan – vel kan man ej. Den idé med, at i det offentlige kan man ikke foretage sig noget som helst, fordi man er bundet på hænder og fødder, det passer ikke.

Vi accepterer og står ved den aftale, vi har indgået. Men vores grundlag og grundlæggende holdning er en anden. Vi tror ikke på, at der er den store forskel på den måde, den offentlige sektor i dag bliver drevet på, og den måde, private virksomheder bliver drevet på. Der er slendrian, der er effektivitet, og det er der i skønføring på en hvilken som helst arbejdsplads her i landet. Og der kan være meget langt mellem de to yderpunkter.

En anden type udtalelser fra regeringen, vi må leve med, er selvfølgelig den med, hvor ufatteligt godt det nu går, efter at man har fået smidt CD ud, og hvor meget det egentlig har betydet for alt det, der nu kan gennemføres, at man kom af med CD og Kristeligt Folkeparti. Dertil må jeg sige, efterhånden som jeg tænker over det, at glæden egentlig er helt på vores side. Sagt i den forstand, at vi mener, vi i dag beviser, at vi er i stand til at gå ind i et ordentligt og fornuftigt og tillidsfuldt samarbejde med regeringen, men vi sidder ikke hver eneste morgen og ryster af utålmodighed for at komme ind i en

regering igen. Vi trives ganske vel, som vi har det.

- Det eneste, jeg dog sidder og spørger mig selv om, er: Gad vide, hvorfor det nu er nødvendigt specielt ved denne finanslov at gøre så meget ud af, hvor stærk den er, hvor god den er. Hvad er det, der er behovet? Hvad ligger bag? Der ligger måske det bag, at man ikke har flertal for finansloven.

Når jeg læser disse ting og hører udtalelser fra visse af regeringspartierne ordførere i dag – jeg tror, det var Venstres ordfører, der var så venlig at tage det aspekt ind i billedet – så minder det mig om en annonce, jeg så, eller var det en anmeldelse, for en bil for nogle år siden. Det gjaldt en 2 CV, og den blev karakteriseret som: »2 CV'eren – det nærmeste, man kan komme på ikke at have bil«. (*Munterhed*). Jeg må indrømme, at denne finanslov, ikke i kraft af dens indhold i og for sig, men i kraft af dens manglende tilslutning her i folketings salen egentlig må være en 2 CV-finanslov: det nærmeste, man kan komme på slet ikke at have nogen finanslov. (*Munterhed*).

Så vil jeg i øvrigt sige til regeringen – for nu at tø lidt op igen – at der såmænd ikke er nogen, der skal have mere skældud end andre. Vi er godt frustreret over, at Socialdemokratiet ikke stemmer for denne finanslov; vi synes ikke, det er klogt. Det er selvfølgelig partiets eget ansvar, det må de selv ordne med deres vælgere. Vi synes ikke, det er klogt. Vi synes, man skulle være gået ind, have påvirket noget mere og have forsøgt at komme til at stemme for den.

Det politiske klima er vel ikke blevet bedre af det, og det er den anden bekymring i forbindelse med denne finanslov. For ét er finansloven, noget andet – og det ved vi alle – er det forår, vi på et eller andet tidspunkt forhåbentlig kommer ud i. For hvad bliver det for et forår?

Vi er stærkt bekymrede over, at de to store blokke her i Tinget står så stejlt. Med de udtryk, der er blevet brugt rundt omkring i debatterne i de seneste par dage, synes vi ikke, vi vil skælde nogen specielt ud, men vi vil godt opfordre de store blokke i dette Ting til – selv med den sidegevinst, der kunne ligge i, at CD så bliver ganske ligegyldigt i den sammenhæng, det tager vi gerne med – at man nu prøver at falde lidt ned og tænker efter, om nogen egentlig mener, at det her i virkeligheden er vejen frem. Tænk det godt efter i juleferien.

[Mimi Jakobsen]

Det er godt, vi har fået en manøvredygtig regering, men manøvreringer alene gør det ikke, når vi skal i gang med de store problemer til foråret.

Det samme vil jeg sige til Socialdemokratiet, uden at det skal ende med, at jeg lyder som en rektor for en højere pigeskole – med al respekt for dem, hvis der er nogen tilbage. (*Afbrydelse:* Det er der ikke!) De er nedlagt, skulle jeg hilse og sige fra undervisningsministeren.

Men vi mener faktisk alvorligt, at vi som et midterparti i øjeblikket meget gerne går ind og støtter; det synes jeg også denne finanslov har vist. Vi har også haft et fortræffeligt samarbejde med Socialdemokratiet, SF og Kristeligt Folkeparti, men vi vil godt advare imod den tone, der er kommet ind i alt dette her. Vi håber, at juleferien og juleglæden kan ringe ind efterhånden, og at man kan møde i januar med nogenlunde gode kræfter.

Jeg vil slutte med at opfordre til, at man nu ikke puster sig højere op, end det kan bære, og slutte med at citere fra den lille børnesang om frøen, der talte med sin kone, Abelone: »Og han pusted', og han pusted'«. Enhver, der kan huske og ikke er helt vokset fra sin børnelærdom, ved, at han revnede med et brag og gik i tusind stykker. Og så kommer moralen – jeg kan desværre ikke angive forfatteren, for det står ikke trykt her, og det interesserede mig ikke, da jeg var 4 år:

»Det at ville være større, end man er i sind og krop, altså det, man ellers kalder at få nykker, når man puster og man puster og man puster sig op, kan det ende med, ballonen går i stykker.«

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg kan godt tilgive hr. Lykketoft, at han afslører en smule uvidenhed, når han bevæger sig uden for det område, som jeg ikke tør nævne navnet på længere. Jeg vil godt sige, at hr. Lykketoft behøver ikke bekymre sig om den beroligende medicin. Den har der ikke været tilskud til i mange år. Det ændres der ikke på. Den skulle man måske lægge nogle afgifter på, så vi kunne nedsætte forbruget.

Nej, det, der skulle til til hr. Lykketofts blodtryk, var blodtrykssænkende medicin. Og dér kan hr. Lykketoft få social kompensation.

Formanden:

Se, det er jo en genoptagelse af en debat, vi har sluttet.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Jeg skal ikke blande mig i ordineringen af medicin til hr. Lykketoft, men blot komme med en kommentar til fru Mimi Jakobsen, der sagde: De fleste får mere tilbage fra det offentlige, end de betaler i skat. Hvis det er tilfældet, kan jeg godt forstå, at der er så stort et underskud i den offentlige sektor.

Men jeg har også bemærket, at fru Mimi Jakobsens partifælle hr. Erhard Jakobsen flere gange har underholdt med, at vi får 96 øre tilbage, hver gang vi betaler 1 kr. i skat. Det er selvfølgelig en statistisk sandhed, men spørgsmålet er, om det ikke er en tvungen sandhed. Vi får selvfølgelig 76.000 kr. fra det offentlige, hvis vi har en daginstitutionsplads til et af vores børn, og man får 25 kr. fra det offentlige, hvis man låner en bog på biblioteket. Men ville vi betale de penge, hvis det var frivilligt? Ville vi betale 1.200 kr. hver om året i ulandsbistand, hvis det var frivilligt? Det tror jeg ikke.

Jeg tror, hverken man ville betale 76.000 kr. for en daginstitutionsplads eller 25 kr. for en bog, og jeg ved, at man har undersøgt det netop i forbindelse med spørgsmålet om udlån af grammofonplader, hvor man spurgte folk om de ville låne grammofonplader, såfremt de skulle betale 35 kr. Svaret var nej, det ville man ikke; så ville man hellere købe grammofonpladerne.

Derfor kan det ikke nytte noget at påstå, at man får alle disse glæder fra det offentlige. Det er nogle glæder, man er tvunget til at få, og ikke nogle, man får frivilligt – på samme måde som skatten betales tvunget og ikke frivilligt.

Fru Mimi Jakobsen var også inde på spørgsmålet om privatiseringer, og hvorvidt der også var problemer i private virksomheder. Det er der selvfølgelig, men den store forskel på private virksomheder og offentlige virksomheder er, at hvis man foretager fejludstillinger i den private sektor, så er det ikke skatteyderne, der betaler for det.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

[Henning Rasmussen]

Fru Mimi Jakobsen ved, at det ikke er alt det, CD har foretaget sig for at være venlig i forbindelse med finanslovforhandlingerne, vi er begejstrede for. Derfor lytter vi naturligvis ekstra interesseret, når fru Mimi Jakobsen tager ordet i debatten i dag. Vi har selvfølgelig dér specielt hæftet os ved det, der blev sagt om, at man ikke skulle regne med CD's medvirken i et ideologisk privatiseringsfelttog, sådan forstod jeg det.

Derfor er jeg fristet til at bede fru Mimi Jakobsen om en uddybning af det, der dér blev sagt. Betyder det, at CD generelt eller næsten generelt vil afvise, at overskudsgivende, godt fungerende statsvirksomheder skal sælges – jeg kunne også sætte navne på, men det er nok for tidligt? Men det er altså en sag, vi vil interessere os meget for, og hvor vi ville være meget interesseret i, hvad CD siger om det.

Jeg syntes også, det var udmærket, at CD ikke ville tage stilling med hensyn til, hvem der ikke ville forhandle – Socialdemokratiet eller regeringen. Jeg skal ikke gentage det indlæg, jeg kom med i går på dette punkt, men bare sige som den, der var med ved samtlige forhandlinger, at fremstillingen var korrekt. Man ville gerne tale med os, når det drejede sig om arbejdsløshedsdagpenge. Det havde vi og regeringen en interesse i. Man ville ikke tale med os om medicin på andre vilkår end regeringens. Vores alternative forslag kunne hverken helt eller delvis bruges. Man ville ikke, som hr. Lykketoft var inde på det tidligere, tale med os om kon-tanthjælp på vilkår, som vi kunne acceptere, og man ville ikke tale med os om andet end udskydelse af hjemmehjælpen.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Hr. Behnke spurgte mig, om folk ville købe en lang række ydelser, der blev nævnt, hvis de selv skulle betale. Det kunne jeg i og for sig besvare meget kort: Ja, det ville man sikkert, hvis man havde råd. Men da alle ikke har råd, så har vi indrettet os med det, der hedder et samfund, hvilket betyder, at man fordeler det således, at alle er med til at betale til skolerne, alle er med til at betale til hospitalerne, uanset at man ikke – bank under bordet – ligger på hospitalet lige i øjeblikket eller har børn i skolen for tiden.

Det er det, der hedder et samfund, og det er, fordi vi ikke hver kan have vores skole – så ville der blive nedlagt endnu flere skoler – og fordi vi

ikke hver kan have vores hospitalsdrift osv. Så viseligt er det indrettet, hvis man har et samfund. Det betyder, at der er nogle, der er villige til at betale, sådan at andre også kan få råd til at få nogle ydelser. Og så er der nogle, der bruger dem, og andre, der ikke bruger dem.

Til hr. Henning Rasmussen må jeg sige: Ja, salg af overskudsgivende virksomheder, det ved jeg i og for sig ikke. Det kommer jo an på, hvad der er tale om. Hvis der nu var tale om, at man delvis ville sælge aktier, altså bevare en aktiemajoritet, men sælge nogle aktier, så kunne det godt være, det var en god idé, hvis man f.eks. kunne påvise, at en eller anden statsvirksomhed kunne få nogle nye muligheder, som den ikke har i dag inden for det offentlige. Nu tænker jeg ikke på ledelse og alt det dér, for jeg har sagt, at jeg ikke tror ret meget på, at det bliver mere effektivt af at blive privat, men der kunne være nogle muligheder for eksport eller lignende. Jeg ved ikke, hvad det er, regeringen præcis har i tankerne, og finansministeren må jo være den, der skal fremsætte forslagene; det er ikke CD's programpunkt.

Men jeg siger: Der kunne være nogle argumenter for det. Også selv om en enkelt virksomhed gav overskud, kunne der være nogle andre argumenter for det. Men jeg kan dårlig forholde mig til det, når jeg ikke har set den konkrete sag. Så nemt er det, eller rettere: så svært er det.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Behnke har åbenbart en hel samling af eksempler på, hvad offentlige ydelser koster. Jeg vil gerne bidrage med ét mere.

Folkeskoletiden koster ved hurtig hovedregning ca. 300.000 kr. pr. barn. Hvis det nu var sådan, at det offentlige ikke gik ind i den opgave, hvis det ikke var noget, vi var fælles om at sikre, og hvis forældrene selv skulle betale 300.000 kr. for, at deres børn kunne komme i folkeskole, så var det nok ikke alle, der ville gøre det. Det ville nok højst være halvdelen af børnene i Danmark, der så fik en folkeskoleuddannelse, og så er det store spørgsmål til hr. Behnke: Ville det være et fremskridt?

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg vil gerne beklage over for formanden, at

[Kirsten Lee]

jeg ikke fulgte forretningsordenen. Jeg skal bestrebe mig på at få den lært med tiden.

Jeg vil gerne sige tak til fru Mimi Jakobsen, der udtalte, at CD var moderat tilfreds med denne finanslov, og at CD var i stand til at stemme for. Det er jo noget meget væsentligt, fordi alle partier i dette Folketing har været med til at forhandle et eller andet igennem på denne finanslov. Ingen har fået alle deres ønsker opfyldt – alle har givet, og alle har fået noget. Vi er glade for, at CD vil være med til at stemme for finansloven.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er en bemærkning til hr. Behnke, som taler om, at det skal være frivilligt, hvad man vil være med til at betale.

Det kan selvfølgelig gælde nogle få procent af finanslovens udgifter, men det er nu altså ikke frivilligt, om man bliver syg. Det er ikke frivilligt, om man bliver gammel og svag eller handicappet. Det er heller ikke helt frivilligt, om man bliver kørt over og brækker benet.

Det er snarere frivilligt, om man vil tage realeksamen og bagefter på Århus Teknikum studere til svagstrømsingeniør og så gå på elektronikteknikskolen. Det er ret frivilligt, i hvert fald det sidste af forløbet.

Det er altså, hvad samfundet foreløbig har investeret i hr. Behnke, skønt han vistnok ikke kommer fra de allersvageste kår, hvad der ikke skal regnes ham til last.

Men det skal regnes ham til last, at han er ualmindelig smålig over for sine medmennesker, at han ikke kan indse, at det er en værdi for ham, hvis han har en nabo, kviss mor skal på plejehjem, eller en ovenbo eller en genbo eller en fætter, som trænger til det offentliges assistance. Det er jo det, der koster pengene, disse ydelser både over for de unge og de gamle og svage, i alle aldre i øvrigt. Det er jo det, der koster pengene, og det er altså ikke frivilligt.

Derfor synes jeg, det er ind til marven skærende sørgeligt at høre et ungt, raskt menneske håne en så stor del af befolkningen, og hvor vil jeg dog ønske for hr. Behnke, at han aldrig må få brug for samfundets ydelser.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Til orientering for hr. Arne Melchior er det ikke Fremskridtspartiets politik, ej heller Kim Behnkes politik, at ønske betalinger på uddannelsesområdet. Tværtimod har vi gennem forhandlinger både i dag og i går forhindret, at der kom direkte gebyrbetalinger inden for en række uddannelsesområder.

Det, jeg gjorde opmærksom på, er, at hvis hr. Arne Melchior ønsker at tilmelde sig et kursus i madlavning for finere mænd eller andre ting, så ønsker jeg ikke at være med til at betale for det, lige så vel som jeg ikke ønsker at betale, når naboen vil til forestillinger i Det Kgl. Teater, eller når naboen vil have sine børn placeret på daginstitutioner.

Det er altså på den slags områder, Fremskridtspartiet mener, at der bør være en grad af frivillighed, og det har bestemt noget med medmenneskelighed at gøre. Det er et spørgsmål om, at folk ude omkring i landet, der slet ingen tilknytning har til f.eks. Det Kgl. Teater, ikke skal være med til at betale, for at et fåtal af befolkningen skal kunne have den fornøjelse.

Formanden:

Det er jo korte bemærkninger til fru Mimi Jakobsens indlæg.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Kan man tro sine egne ører? Var det rigtigt, hvad hr. Behnke sagde? Holder han fast i det? Fremskridtspartiet går ikke ind for betaling ved uddannelser. Det var interessant. Vi fik at vide, at det kun er for kurser i finere madlavning og sådan noget. Javel, så kan jeg konstatere nu, at det er et flertal her i Folketinget imod regeringens planer om indskrivningsgebyrer på de videregående uddannelser. Det glæder mig. Det er et godt resultat af debatten i dag.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Det er også en kommentar til hr. Behnkes udtalelser om, at Fremskridtspartiet ikke har tænkt sig at støtte gebyrer på uddannelserne. Jeg står her med tillægsbetænkningen over lovforslaget om tilmeldingsgebyrer på ungdomsuddannelserne, de videregående uddannelser og enkeltfagskurser, hvoraf det fremgår, at Fremskridtspartiet tilslutter sig ministerens

[Pernille Forchhammer]

ændringsforslag nr. 4, som indeholder gebyrer på enkeltfagskurser, 200 kr. for første fag, derefter 100 kr. pr. fag, man tilslutter sig.

Det er de svageste, man rammer med dette forslag, det er kontanthjælpsmodtagerne, det er de mennesker, som forsøger at komme ud af bi-standssystemet, ud af arbejdsløshedssystemet og ind på arbejdsmarkedet i et forsøg på at få et job.

Formanden:

Vi har jo en debat om den sag i morgen, og i øjeblikket har vi en debat om indlægget fra fru Mimi Jakobsen.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det er bestemt heller ikke min interesse, at debatten skal trække længere ud end højst nødvendigt, men jeg vil sige til orientering for de sidste par indlæg: Det, Fremskridtspartiet netop har opnået, er at lave det om fra at være et gebyr til at være et depositum . . . (*Protester fra salen: Nej, nej.*) . . . på nær nogle områder, hvor der i forvejen er gebyrer.

Kofod-Svendisen (KRF):

Jeg vil begynde med at karakterisere den finanslov, vi skal vedtage om ikke så længe. Indholdsmæssigt synes jeg at det er et udmærket samlet resultat, der er kommet ud af det. Kristeligt Folkeparti er enig i det overordnede sigte, der er i finansloven. Vi har selvfølgelig også undervejs ønsket at præge den, det kan være enkeltspørgsmål, det kan være små beløb, men de markerer en holdning, som har været væsentlig for os.

Der har været nogle familiepolitiske initiativer. Vi drøftede meget i går, at forældre fik bedre mulighed for at passe handicappede og alvorligt syge børn. Der er en understregning, som er væsentlig for os, af de private organisationers indsats på alkoholområdet og andre områder. Der er nogle markeringer, som er vigtige for os, men den sparsommelighed, som overordnet præger finansloven, er vi enige i.

Men når det gælder det politiske, så synes vi faktisk, det er lidt svagt, at det bliver under halvdelen af Folketingets medlemmer, som vedtager denne finanslov. Vi forstår ikke rigtig, at Socialdemokratiet forhandler og laver del-

forlig med regeringen for så til sidst ikke at stemme for den finanslov, som man har en vis andel i. Vi forstår ikke, at Fremskridtspartiet laver et omfattende forlig med regeringen for så ikke at stemme for den selvsamme finanslov.

Vi synes, det er svagt af regeringen, at den ikke har magtet at få mindst 90 mandater, som stemmer positivt ja til finansloven. Vi beklager meget, hvis disse afstemningsmønstre er udtryk for en polarisering af folketingsarbejdet. Vi mener, at der er brug for et bredt samarbejde.

Det er klart, at man kan være uenig om en række delspørgsmål. Det kommer frem, når vi stemmer om ændringsforslagene, som vi gjorde i går. Men at man til sidst, når man stemmer om selve finansloven, som vi skal gøre i dag, må konstatere, at der er et flertal, som ikke vil tage ansvar for den, synes vi er uheldigt både for regeringen og for de partier, som mere eller mindre har været med til finansloven. Det beklager vi, men vi håber, at vi i det nye år må opleve et mere ansvarligt samarbejde. Det er det, landet har brug for.

Jeg vil knytte nogle bemærkninger til den finansredegørelse, som finansministeren har udsendt for et par dage siden. Der er omtalt to temaer i pjecen, som jeg synes er vigtige, det ene er opsparingsproblemet, det andet er konkurrenceevnen.

På side 33 siges det, at Danmark har et betydeligt strukturelt opsparingsproblem, og så får vi en længere redegørelse for, at den private opsparring har været alt for svag år efter år, og det er en af hovedårsagerne til, at vi har det store betalingsbalanceunderskud. Hvad er årsagen til, at vi har dette strukturelle opsparingsproblem?

Studerer man finansministerens redegørelse, kan man se, at skurken i denne sag er rentefradragsretten. Det siges diplomatisk, men alligevel er jeg glad for, at man i denne officielle redegørelse erkender, at vi har haft alt for gunstige fradragmuligheder for renter af den gæld, man stifter for at øge sit forbrug. Vi har fået skattereform, og vi har fået kartoffelkur, men også nu må vi konstatere, at forbruget ligger på et for højt niveau, hvis vi virkelig vil gøre noget ved vores betalingsbalanceproblemer.

Jeg har til i dag studeret, hvad der er sagt gennem tiderne, og jeg står her med en bog, hvor der står følgende:

[Kofod-Svendsen]

»Det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg i min tid som finansminister blev mere og mere klar over, at parcelhusejernes rentefradragsret var med til at undergrave landets økonomi og rentefradragsretten blev misbrugt. Den skruede priserne på fast ejendom i vejret til skade for alle, og den var derfor garanti for, at inflationen ville blive stærkere.«

Hvem mon har sagt disse ord? Det har den tidligere konservative finansminister, hr. Poul Møller. Han redegør videre for nogle af de uheldige virkninger. En hel del af de skadevirkninger fik vi stækket med skattereforment.

Venstres nuværende formand talte i en artikel for en del år siden om »den skadelige fradragsret« og sluttede:

»Der må gribes ind, men vel at mærke kun over for renter af privat gæld. Renter af privat gæld tjener jo blot til at sikre et forbrug, mens renter af erhvervsgæld tjener til at sikre en produktion.«

Hr. Ellemann-Jensen argumenterer i sin artikel for, hvordan han mener det må være muligt – han har tillid til den daværende skatteminister – at finde sådanne regler, at vi slipper af med den skadelige fradragsret for renter af privat gæld, uden at det giver for store skævheder i skattesystemet.

Selv om vi har fået begrænsninger af skadevirkningerne, så tror jeg, at det vil være rigtigt, hvis man virkelig vil fremme opsparingen og ad den vej komme vores store betalingsbalanceproblem til livs, at undersøge, om vi har fået den rigtige udformning af de regler, som gælder for renter af forbrugslån.

Jeg har yderligere sikret mig lidt i citatbunken. I en bog af den nuværende skatteminister, som udkom for nogle år siden, står:

»Der er i de senere år fastsat lejeværdi af parcelhuse, som ligger væsentlig under markedsløjen. Derved bortfalder også begrundelsen for fuld fradragsret for prioritetsrenter.«

Det spørgsmål, som jeg mener vi må overveje, er, om man ikke skulle nedsætte et sagkyndigt udvalg til at vurdere sammenhængen mellem den private opsparing og rentefradragsretten. Jeg mener ikke, vi skal lave hovsaløsninger. Jeg mener ikke, vi hurtigt skal til at ændre de regler, som er nu, men at vi skal få undersøgt sammenhængen i det, som kaldes det strukturelle opsparingsproblem, og se, om vi stadig væk har en sådan udformning af rentefradrags-

retten, at den er med til at hindre den nødvendige private opsparing.

Jeg ville gerne, hvis vi kunne få et bredt flertal herinde for at undersøge dette strukturelle opsparingsproblem og få en langsigtet løsning, men det skal selvfølgelig være på kommende lån til privatforbrug. Vi skal også se på problemstillingen, så det ikke griber ind i erhvervslivets muligheder for at investere.

Det er tankevækkende, hvad der siges på side 41 i Finansredegørelsen om fradragsretten for renteutgifter i forskellige OECD-lande. I mange OECD-lande har man slet ikke rentefradragsret for forbrugslån, og man har også en indskrænkning på boligområdet. Er det mon en årsag til, at den private opsparing er væsentlig lavere i Danmark end andre steder, at vi stadig væk har for gunstige regler? Det synes jeg må undersøges.

Det andet, jeg vil nævne, er konkurrenceevnen. Det er man også inde på i Finansredegørelsen. Der er for mig slet ingen tvivl om, at indkomstpolitikken er utrolig væsentlig i denne sammenhæng. Jeg mener faktisk, at den bedste forebyggende socialpolitik er en stram indkomstpolitik, så vi styrker konkurrenceevnen og giver mulighed for, at flere kommer i arbejde. Det hænger også sammen med, at vi må have gjort noget ved vores betalingsbalanceproblem, og dér er indkomstpolitikken den anden nøgle, hvor den første var øget privat opsparing.

Jeg har været meget optaget af kombinationen af en virkelig stram indkomstpolitik med målrettede skattelettelser. Jeg kunne tænke mig, hvis vi i nogle år kunne have en nulløsning, som så ville virke på reallønnen, kombineret med en målrettet nedsættelse af momssatserne, hvor jeg kunne tænke mig to momssatser, for fødevarer og dagligvarer, så dagligvarerne blev billigere, sammenholdt med, at vi så havde en flerårig nulløsning.

Det er synspunkter, som jeg er meget spændt på om finansministeren i dag eller ved en anden lejlighed har bud på. Jeg tror faktisk, vi kunne bevare reallønnen, og samtidig var det gavnligt for børnefamilierne, og endelig ville vi jo også nærme momssatsen på dagligvarer til EF-niveau. Det er kombinationen af en virkelig stram indkomstpolitik med lettelser til de grupper, som især ville have gavn af det, nemlig børnefamilierne.

[Kofod-Svendsen]

Der er sagt meget om formueskatten, og det er næsten blevet lagt for had, at man lemper formueskatten. Men alle er vel enige om, at formueskatten er en urimelig diskrimination af ægteskabet. Det kan da ikke være udtryk for en egoistfremmende politik, at man siger, at når et ægtepar kan opnå det ved at lade sig skille, vil vi naturligvis lovgivningsmæssigt give mulighed for de samme skattefordele, men vel at mærke uden at de skal lade sig skille. Det har været indfaldsvinklen for os i denne debat. Det er også kendt, at formueskatten er til gene for beskæftigelsen. Jamen så må vi da også lempe på formueskatten til gavn for beskæftigelsen. At satse på ægteskabet og beskæftigelsen kan da ikke være en ødelæggende politik.

Om det ægteskabsdiskriminerende vil vi komme med en pakke i det nye år. Vi har en undersøgelse i gang, hvoraf vi kan se, at der er flere områder, hvor der faktisk sker en diskrimination af ægteskabet, og den vil vi fjerne. Samtidig har vi fået foretaget beregninger, der viser, at hvis man indskrænker muligheden for at trække renter af forbrugslån fra, kan vi få nogle indtægter, som vi kan bruge til at fjerne skatten på ægteskabet.

Der er talt meget om privatisering. Jeg opfatter glosen privatisering som en positiv glose, men så skal vi naturligvis også forstå den i bred sammenhæng. Det er ikke et spørgsmål alene om at sælge nogle offentlige virksomheder. Det er også et spørgsmål om at give den enkelte familie stærkere placering og større råderum.

Vi må satse på de mange private organisationer, der er vokset frem inden for forsorsområdet fra forrige århundrede og frem til i dag. Disse organisationer, hvilken gruppe det måtte være, skal have bedre muligheder for at virke. Det er for os en væsentlig tanke, når vi drøfter privatisering, at vi ikke ønsker denne kommunalisering, hvor masser af institutioner får stadig vanskeligere ved at varetage deres opgave. Det vil vi først og fremmest lægge vægt på, når vi skal ind i en privatiseringsdebat.

Men tænk f.eks. på Københavns Lufthavn, hvis vi giver den lidt større frihedsgrader og på andre områder går ind og får et tættere samarbejde mellem private og det offentlige ved, at private køber nogle aktier. Hvem kan i grunden have noget imod det? Hvem kan i grunden have noget imod det, hvis det kan give nogle økonomiske fordele? Det skal naturligvis ikke være

sådan, at man privatiserer, hvor der ikke er en økonomisk fordel ved det, men er der muligheder for et bedre overskud og mere hensigtsmæssige arbejds gange, så lad os da gå ind i en debat om de spørgsmål og se, hvor langt vi kan komme. Det synes jeg ville være naturligt.

Hr. Svend Auken talte om velfærdstruende elementer i denne finanslov. Hvad er det mon, hr. Svend Auken tænker på?

Den varige hjemmehjælp bliver ikke gratis til januar. Vi skal finde en ordning, som efter et halvt år sikrer, at pensionister, der har en vis indtægt ud over folkepensionen, ikke kommer til at betale urimeligt. Det er alene de bedrestillede pensionister, der skal betale et mindre beløb for varig hjemmehjælp. Vi vil også understrege, at aflaster man hospital eller plejehjem, skal man ikke betale for den varige hjemmehjælp. Er det det, der er velfærdstruende?

Er det det, at vi lægger nogle lofter for modtagelse af kontanthjælp, der er velfærdstruende?

Er det velfærdstruende, at vi bevarer tilskudssatserne på medicinområdet? Er det velfærdstruende, at vi også bevarer tilskud til antibiotika? Det er rigtigt, at der bliver en egenbetaling. Hvis det kan gøre os mere bevidste over for lægen, så vi ikke siger, at vi vil have den og den medicin, men bliver mere bevidste om, at vi får den billigste type medicin, så tror jeg godt, vi kan komme igennem denne proces, uden at velfærden er truet i vort samfund.

Det afgørende er, at pensionister, kronisk syge, og de, der har et stort medicinforbrug, ikke får sat tilskudssatsen ned. Det er korrekt, at der bliver indført en egenbetaling, men er det virkelig rimeligt at karakterisere det som velfærdstruende for vort samfund?

Konkluderende kan jeg sige, at vi vil tage ansvar for denne finanslov. Vi mener, at den har et rigtigt hovedsigte. Vi er gået med til nogle besparelser, som ikke er rare. Det er aldrig rart at gå med til besparelser.

Vi havde da gerne undværet at skulle indføre egenbetalingsgrænsen på 800 kr. på medicinområdet, men ud fra en helhedsbetragtning, og sådan som medicinområdet endeligt blev udformet, mener vi også, det er forsvarligt at tage ansvar for det område.

Så sammenfattende er vi parat til at stemme ja til finansloven, som den nu foreligger.

Formanden:

Da vi får en række forespørgsler, skal jeg oplyse, at det er hensigten at holde en times pause i forhandlingerne ca. kl. 18.30.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Hr. Kofod-Svendsen beskæftigede sig jo noget med det skattepolitiske. Jeg vil i al stilfærdighed gøre opmærksom på, at Socialdemokratiet hele tiden har været indstillet på at forhandle og finde løsninger på de to problemer, som vi har været enige om at der faktisk er i formuebeskatningen, nemlig diskriminationen af ægteskabet og de særlige problemer med likviditeten og kapitalgrundlaget i nogle af vore mellemstore hovedaktionærvirksomheder, hvor der virkelig er vækst- og eksportmuligheder, og hvor man skal trække for mange penge ud, for at hovedaktionæren kan betale sin formueskat.

Derfor undrer det os dobbelt, at Kristeligt Folkeparti ikke har været med til at formidle, at vi kunne finde en bred løsning, sådan at de ændringer, der blev lavet i formueskatten, både var socialt rimelige, løste de faktiske problemer og var et bestandigt led i vores skattepolitik.

Nu har vi fået en konfrontation og en strid om det, fordi man har valgt helt vilkårløst og generelt at lave lempelser. Det bliver vi nødt til at lave om på, når vi får indflydelse på det, og det stiller sig i vejen for, at vi kan komme videre og løse en lang række af de andre skattepolitiske problemer, som vi er enige om at der faktisk er.

Det beklager jeg meget, og det undrer mig, at også Kristeligt Folkeparti har ladet sig overbevise af en meget veldrevet, men meget usaglig kampagne om, at det eneste saliggørende for at få investeringerne op i det her land er, at nogle ganske få mennesker, som i forvejen har vældig mange penge, får nogle hundrede tusinde kroner i skattelettelse.

Vi taler om, at der skal investeres 35 mia. kr. ekstra i dansk erhvervsliv de næste 4-5 år i forhold til det nuværende niveau, for at vi overhovedet kan løse vore balanceproblemer. De penge skaffes jo under ingen omstændigheder ved det, man nu har lavet. De skaffes kun ved, at vi generelt får en større opsparring i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Kofod-Svendsen spørger, hvem der vil have noget imod at privatisere f.eks. Københavns Lufthavn, og det emne har jo været rejst nogle gange i dagens debat.

Jeg vil godt sige, at det har f.eks. CD noget imod. Det kommer jo selvfølgelig lidt an på, hvad man lægger i ordet privatisering, men hvis det tages bogstaveligt, så har vi noget imod det. Jeg vil gerne give hr. Kofod-Svendsen og Tinget den oplysning, at alle USA's større lufthavne er ejet af den by eller den stat, som de befinder sig i, og ikke af private.

Hvis man derimod tænker på en stilling a la telefonselskabernes, altså en aktieselskabsform, hvor staten vel at mærke har aktiemajoriteten, så er det noget, der absolut kan give den frihed, som hr. Kofod-Svendsen talte om, bl.a. til låntagning og en dispositionsfrihed til planlægning over nogle år uafhængigt af øvrige økonomiske omstændigheder i samfundet ud fra rent forretningsmæssige kriterier. Det vil jeg hilse velkommen.

Men det er altafgørende for os, at de overordnede kommunikations- og færdselslinjer er statens ansvar, og da de er statens ansvar, må de også være i statens besiddelse.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Hr. Kofod-Svendsens indlæg påkalder sig opmærksomhed. Jeg må sige, at enten er hr. Kofod-Svendsen blevet snydt i forbindelse med medicintilskuddene, eller også taler hr. Kofod-Svendsen mod bedre vidende.

Det ligger jo sådan, at de sociale kompensationer, som gives her, bliver givet til en meget begrænset kreds. Næsten hele befolkningen får denne selvrisiko på 800 kr., dvs. man skal selv betale de første 800 kr.'s indkøb af receptpligtig medicin. Under halvdelen af landets pensionister er med i den sociale kompensationsordning, så er der nogle bistandsmodtagere, som i forvejen modtager medicinhjælp – det er en meget begrænset kreds – og så er der de kronisk syge.

Det er rigtigt, at der står, at det er de kronisk syge, men man skal jo ikke bare være kronisk syg for at komme med her. Man skal rent faktisk have en medicinudgift på mere end 500 kr.

[Torben Lund]

om måneden, altså mindst 6.000 kr. om året i medicinudgift, for at man i denne her sammenhæng bliver betragtet som kronisk syg. Så er det rigtigt, at man slipper for de 800 kr. Men hvis man er så uheldig at være kronisk syg og have en årlig medicinudgift på 5.500 kr., får man ingen kompensation for de 800 kr., så skal man selv betale de første 800 kr.

Så jeg må konstatere, at enten er hr. Kofod-Svendsen blevet snydt, eller også taler hr. Kofod-Svendsen imod bedre vidende.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg er glad for, at hr. Lykketoft erkender, at der efter den gældende ordning er to hovedproblemer ved formueskatten. Der er en diskrimination af ægteskabet, og der er også en erhvervsmæssig gene.

Man kan drøfte, om man skulle have løst det på en lidt anden måde, end det er sket. Det kan man naturligvis altid gøre. Men jeg forstår, at hr. Lykketoft anerkender, at med det, der er enighed om, vil ægteskabsdiskriminationen være afviklet. Jeg forstår også, at hr. Lykketoft anerkender, at der vil ske en lempelse for hovedaktionærer. Man kan altid drøfte, om man skulle gøre tingene på en lidt anden måde, men det sigte, jeg efterlyste, forstod jeg bliver imødekommet.

Jeg har ikke sagt, at det eneste saliggørende var formueskattelettelse, men jeg har sagt, at der er to problemer på formueskattens område, og der kommer en løsning. Det kan drøftes endnu en gang, om det lige skal være på denne måde, men at der kommer en løsning, synes jeg ikke man kan bestride.

Jeg er glad for det, hr. Arne Melchior sagde, for det viser jo netop, hvordan man kan bruge ordet privatisering. Vi har ikke ideologisk ønsket, at lufthavnen skulle over på private hænder. Vi har sagt, at man kan gå ind i en drøftelse af, hvordan man kan skaffe nogle frihedsgrader, hvorved man, som jeg også sagde, kunne få et samarbejde mellem det offentlige og private.

I øjeblikket har vi nogle områder, hvor private slet ikke er med. Man kunne da godt forestille sig, at man udbød noget på aktier, uden at man på nogen måde havde den opfattelse, at staten ikke skulle være med mere. Der er mange nuancer. Det synes jeg hr. Arne Melchiors indlæg var et godt vidnesbyrd om, og det, som hr.

Arne Melchior kunne tilslutte sig, er vi meget på linje med. Vi synes bare, at vi ville se det fra den positive vinkel og se, om vi kan skabe fornyelse med en debat, om vi kan organisere det på en anden måde.

Hr. Torben Lund var inde på egenbetaling på medicinområdet. Det har vi ikke ønsket, det har jeg ikke på noget tidspunkt sagt. Men går man ind i et forlig, så ved vi, at det er et spørgsmål om at give og tage. Det afgørende for os var, at vi ikke fik nedsat tilskudssatserne. Vi tager ansvaret for det, der er kommet ud som det færdige resultat, men vi sagde nej til at nedskære tilskudssatserne, og vi sagde nej til, at der slet ikke var tilskud til antibiotika. I øjeblikket er der jo også en egenbetaling, og kronisk syge bliver ikke efter det, der her er vedtaget, stillet dårligere, end de er i dag.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det er jo ikke nogen nyhed for hr. Kofod-Svendsen, hvad vi er enige om omkring formuebeskatningen, og hvad der skulle laves om.

Det, som stadig væk er en kilde til undren for mig, er, at hr. Kofod-Svendsen synes, det er et godt signal, at 400 personer, som tilsammen i forvejen ejer 16 mia. kr., skal have en ekstra skattelettelse på 60 mio. kr., for nu at tage yder-eksemplerne i det her, og at han tror på, at i et land, hvor vi skal have mange, mange milliarder kroner i ekstra investeringer, er det her noget, som vil virke i sammenhængen til at øge investeringerne og skaffe de ekstra arbejdspladser.

Vi skal huske på, at det er de store virksomhedsejere, der får de 60 mio. kr. Det skal såmænd nok ikke hjælpe ret meget, at de får det, men det er stødende, at de gør det. De allerfleste formueskattelettelse bliver jo strøet ud med rund hånd til pensionister og højtlojnnede lønmodtagere og sådan nogle, som betaler nogle tusind kroner. At tro, at det omsætter sig i større beskæftigelse og større investering, er jo ren illusion. Man kan lige så godt påstå, at en tilsvarende nedsættelse af selskabsskat eller afskrivningsreglers forbedring eller noget andet ville have endnu større virkning.

Jeg forstår slet ikke, at man har ladet sig drive rundt af den argumentation til at lave noget, der er så stødende, som det her må virke på den danske befolkning, og at man end ikke vil tage

[Lykketoft]

den udstrakte hånd, som vi har rakt frem, for at fjerne det allermest stødende, de allerstørste lettelser til de allerrigeste i form af at støtte vores ændringsforslag i dag.

Jeg skal i øvrigt sige som afslutning til hr. Kofod-Svendsen, at ligesom der i meget af det, der er lavet ved finanslovaftalen med Fremskridtspartiet, er en spydspids mod den yngre generation, så ville det altså også entydigt være en spydspids mod den yngre generation, hvis man nu oven på skattereform, oven på kartoffelkur giver sig til at pille mere ved prioritetsrentefradraget. Det er en ganske bestemt generation, der har købt sent og bor dyrt, som så skulle betale et større bidrag. Det har der været forslag nok om i denne finanslov. Det behøver vi ikke flere bidrag til.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg må nok konstatere, at vi har en meget dygtig finansminister her i landet. Jeg kan ikke altid lide finansministerens synspunkter, men det er da i hvert fald lykkedes at fordreje hovedet på formanden for Kristeligt Folkeparti, som nu fra talerstolen har afsløret, at han rent faktisk er blevet snydt i forbindelse med den aftale, der er indgået.

Når hr. Kofod-Svendsen siger, at man har bevaret tilskudssatserne, er det selvfølgelig formelt rigtigt, men der må dog den tilføjelse til, at de første 800 kr. af enhver sygesikringsmodtagers forbrug af receptpligtig medicin skal vedkommende nu selv betale. Det vil altså ramme alle familier med denne selvrisiko.

Man kunne endelig ud fra tilskudssatsbetragtningen sige, at for en gennemsnitsfamilie med 400-500 kr.s normalt medicinforbrug ville en generel nedsættelse af tilskudssatserne ikke engang have så indgribende en virkning som det, at man nu laver selvrisiko.

Det kunne få mig til at spørge hr. Kofod-Svendsen, om man slet ikke i forhandlingerne har overvejet: Hvad er gennemsnitsforbruget for borgerne her i landet af medicin? Det må da have været en væsentlig faktor, når man skulle kigge på en sådan selvrisikosats.

Næh, hr. Kofod-Svendsen, det er den almindelige lønmodtager, det er over halvdelen af landets pensionister, det er alle sygedagpenge-modtagere, det er alle efterlønsmodtagere, det er den lille landmand, det er den lille selvstæn-

dige erhvervsdrivende, der nu med sikkerhed skal betale de første 800 kr. af receptpligtig medicin selv. Jeg synes, det er socialt uansvarligt.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Kofod-Svendsen for en kort bemærkning – og dermed slutter vi de korte bemærkninger i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Det overrasker mig, hvis hr. Lykketoft ikke kunne ønske en undersøgelse af forholdet mellem den manglende private opsparring og rentefradragsmulighederne, ønske at få den kombination undersøgt, hvor der foreligger et problem som påvist i redegørelsen. Det overrasker mig faktisk, at hr. Lykketoft ikke kunne ønske sig det.

Det er da rigtigt, at der sker en lettelse for pensionister på formueskatteområdet. Ægtepar, der måske har været sparsommelige i et langt liv, så de har en formue på f.eks. et par millioner, får her en lettelse, som jeg synes er rimelig.

Hvor mange arbejdspladser vil det skabe? Jeg har udtrykkelig sagt, at vi har haft to beaværgunde: en holdningsmæssig og en beskæftigelsesmæssig. Det er klart, at dér, hvor vi letter holdningsmæssigt, har vi ikke samtidig sagt, at det vil skabe arbejdspladser.

Så vil jeg sige til hr. Torben Lund: Jeg har ikke bestridt, at der er tale om en besparelse her. Jeg har bare sagt, at skulle man vælge mellem at sætte tilskudssatserne ned, helt fjerne tilskudet til antibiotika, og at give alle en selvrisiko, så mener vi, at det sidste er rimeligere over for dem, der har et stort medicinforbrug.

Steenholdt (Grønl.):

Generelt set må jeg først udtrykke min tilfredshed med finanslovsforslagets afsnit om Grønland. Jeg kan sige det på den måde, at regeringen trods den økonomisk set alvorlige situation endnu en gang har været i stand til at behandle os grønlandere på en fair måde.

Som alle ved, har Grønland i den senere tid befundet sig i en meget alvorlig økonomisk situation. Denne udvikling synes nu at være under kontrol, hvis samarbejde bliver indledt mellem mit parti, Atassut, og landsstyrepardiet

[Steenholdt]

Siumut. Vi i Atassut er indstillet på, at der i den kommende tid føres en meget stram økonomisk politik i Grønland.

For så vidt angår tiltag i relation til finansloven vil jeg gerne varmt anbefale, at der bevilges midler til det arbejde, som »Arken« varetager i Nordjylland. Det er min opfattelse, at der er et stort behov for at give »Arken« og dens grønlandske klientel en håndsrækning.

Jeg har bemærket, at pressen ikke har undladt at fortælle den danske befolkning, at »Arken« arbejde hviler på et indremissionsk grundlag. En sådan oplysning opfattes i den brede danske befolkning som en slags undskyldning. Den grønlandske tankegang er, at om kirken er grundtvigiansk, indremissionsk eller noget andet, er uden den store betydning. Det er en gammel tradition i Grønland, at kirken og befolkningen har nær tilknytning til hinanden uden hensyn til retning. For mig er »Arken«s arbejde af uvurderlig betydning for de grønlændere, den kommer i kontakt med, og de grønlændere finder det ikke flovt at være i nærheden af indremissionske folk.

Sundhedsvæsenet i Grønland er et andet område, som må støttes på en eller anden måde. Jeg er ikke i stand til at gennemskue, om det er økonomiske midler, det drejer sig om. Der må under alle omstændigheder arbejdes hen imod en ligestilling mellem de læger, der tager til Grønland, og deres kolleger i Danmark med hensyn til uddannelsesmuligheder. Jeg vil opfordre regeringen til at tage dette specielle spørgsmål op til overvejelse snarest muligt.

I debatten om det grønlandske sundhedsvæsens svagheder glemmer man ofte en speciel gren af sundhedsvæsenet, som har det endnu værre end hospitalsvæsenet. Tandpleje i Grønland er for tiden ikke højt prioriteret. Jeg anmoder sundhedsministeren om at være opmærksom også på dette spørgsmål, og jeg er meget villig til at uddybe emnet, om det ønskes.

Derimod kan jeg ikke støtte tanken om, at den danske stat skal stille midler til rådighed for grønlændere, der arbejder med deres Canada- og Alaskavenner i ICC. Det er et udmærket initiativ, der udfoldes mellem Nordkalottens beboere, men jeg kan ikke se nogen fornuftig forklaring på, at den danske befolkning skal blandes økonomisk ind i sagen. Jeg er ganske overbevist om, at initiativtagerne i ICC meget nødig vil have dansk indflydelse i ICC-samar-

bejdet. Allerede af den grund bør ICC afholde sig fra at bede om penge fra Danmark.

I debatten her i folketingsalen for et par dage siden kom det som en overraskelse for mig, at Fremskridtspartiet vil give hele Grønlands undergrund til grønlænderne, hvad der altid har været en drøm hos det grønlandske venstreorienterede parti Inuit Ataqatigiit. Det slutter den politiske cirkel, at Fremskridtspartiet og Inuit Ataqatigiit starter et samarbejde om dette emne. Det er et ualmindeligt tilfælde. Lad os nu se, hvor længe det holder.

Johs. M. Olsen (V):

Jeg vil gerne under denne finanslovdebat benytte lejligheden til at komme med nogle enkelte bemærkninger vedrørende Sambandspartiets politiske holdning til rigsfællesskabet.

Årsagen hertil er først og fremmest den økonomiske situation, det færøske samfund er ved at komme ud i. Bl.a. udtalelser fra ledende politisk hold i denne del af riget har ført til overmodige politiske handlinger fra ansvarligt hold på Færøerne.

Det er først og fremmest Sambandspartiets faste og kompromisløse holdning til rigsfællesskabstanken, som er årsag til, at vi i dag på Færøerne kan påberåbe os et rigsfællesskab, som har skabt muligheder for den udvikling, det færøske samfund har gennemgået på alle områder i den forløbne tid.

Det er ikke uden betydning set med mit partis øjne, hvordan Danmark løser sine problemer ikke mindst på det økonomiske område, fordi løsningen i mange tilfælde har indvirkning på det færøske samfund. Der kunne fremføres mange eksempler herpå. Jeg vil kun nævne den stabile og inflationshæmmende kronepolitik, som Danmark har ført, og som har haft stor betydning for os. Vi har i den nordiske familie eksempler på det modsatte, som virker afskrækkende.

I den tid, der er gået, siden jeg sidst havde ordet fra denne talerstol, har de økonomiske og dermed politiske forhold imellem vore lande ændret sig lidt. Efter min mening har det ikke bare været til det gode, i og med at vi nu er kommet i en situation, hvor vi modtager bloktilskud. Selvfølgelig kunne det økonomiske forhold imellem Danmark og Færøerne ændres – efter min mening i en mere positiv retning. Det er et spørgsmål om god vilje fra begge sider.

[Johs. M. Olsen]

Men den eksisterende bloktilskudsordning, som løsrivelsespartierne sammen med de færøske socialdemokrater nu jubler over, kan let komme til at ændre de økonomiske forhold til det værre for det færøske samfund.

At vi i den færøske fiskeindustri er nået til at eksportere samlet – altså i store blokke og ikke individuelt – betragter vi som den dårligste af alle løsninger. Men det er ikke noget, vi selv finder på. Det er et påbud udefra, fra dem, vi eksporterer til.

Vi har overtaget det ene område efter det andet. Dertil kommer de bloktilskud, som på længere sigt trappes ned efter en fastfrysningsperiode. Det bliver sagt til os, at det har Socialdemokratiet plus alle løsrivelsespartierne gjort efter påbud fra de ansvarlige politiske myndigheder i Danmark. Men det er selvfølgelig også sket efter ønske fra disse færøske partier.

Jeg skal være den første til at ønske, at vi på Færøerne kunne klare vores egen situation økonomisk såvel som på alle andre områder, men hvem er i dag så urealistisk at tro, at det kan lade sig gøre uden videre?

Kursen hos løsrivelsespartierne såvel som hos det færøske Socialdemokrati, der har haft ledelsen, har været uændret bortset fra fire år. Det var årene fra 1981 til 1985, da Sambandspartiet sad med regeringsmagten på Færøerne og blankt afviste at klare økonomien for det færøske samfund ved hjælp af bloktilskud.

Denne kurs hos Socialdemokraterne og løsrivelsespartierne er holdt på trods af de dårlige økonomiske vejrmeldinger, Statsministeriets egne økonomiske meteorologer er fremkommet med efter hvert eneste besøg på Færøerne.

Jeg vil tillade mig at være lidt filosofisk. Jeg vil sammenligne mit partis rolle i oppositionen i de sidste år med det mandskab på det i sin tid meget omtalte fyrskib, som befandt sig i et område ved den engelske vestkyst, hvor der var sket en stor oliekatastrofe. Den skyldtes et tankskib, som trods alle tænkelige advarsler fra fyrskibet endte med sin fulde last oppe på klipperne. Det fortælles, at officerer og mandskab på tankskibet forinden hilste og vinkede til fyrskibet uden at ane uråd.

Lykken har før stået det færøske samfund bi på mange områder, men ærlig talt: Med den økonomiske byrde, som har været et resultat af løsrivelsespartiernes politik, ikke mindst den politik, der har været ført af deres repræsentant

her i Folketinget i de seneste år, er det meget svært at se muligheder for en positiv udvikling på Færøerne. Det skal være en udvikling, som kan tilføre os de nødvendige økonomiske midler, der skal anvendes til at bygge og administrere den overdådige udbygning af det færøske samfund, de har vedtaget.

Som bekendt er 90 pct. af det færøske eksistensgrundlag fiskeriet. På grund af den store overfiskning af de hjemlige fiskebestande er der sket en uacceptabel belastning af dem. Dertil kommer, at man ønsker at nedskære vore kvoter i andre landes fiskerizoner til en tredjedel. Meget tyder på, at den samme udvikling er i gang inden for EF, og at vi også dér skal afvikle fiskeriet.

Men værst forekommer mig forholdet til Grønland. Vi er her i en situation, som mange færinger står uforstående over for. Man fristes til at tro, at de politiske myndigheder i Grønland vil prøve helt at slippe af med de aftaler, der er indgået med Færøerne om fiskeri i de grønlandske farvande.

Til slut vil jeg understrege, at vi fra Sambandspartiets side vil bestræbe os på at oprettholde et tillidsfuldt politisk samarbejde med alle partier i Folketinget. Det har i fortiden været muligt og har medvirket til et positivt resultat både for Færøerne og for Danmark.

(Kort bemærkning).

Steenholdt (Grønl.):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vores eventuelle indblanding i færøske anliggender skyldes, at et enkelt parti på Færøerne har forbindelse med Sydafrika. Vi i Grønland vil gerne være solidariske med rigsfællesskabet og de andre, som prøver på at gøre noget ved regeringen i Sydafrika, som undertrykker minoriteterne. Vi i Grønland behandles ikke på denne måde af Danmark. På det grundlag har vi fastholdt, at så længe der er forbindelser mellem Sydafrika og Færøerne, kan vi ikke give tilladelse til færøske fiskere.

Danskerne plejer at sige: Man kan ikke få både i pose og i sæk. Det gælder også samarbejdet mellem Grønland og Færøerne.

Breckmann (Fær.):

Siden sidste generaldebat her i Folketinget har Folkeflokken på Færøerne ved lagtingsvalget overtaget Socialdemokratiets traditionelle

[Breckmann]

rolle som Færøernes største parti. Et er at vinde en valgkamp, noget andet er at vinde den politiske fred bagefter. Endnu kender vi ikke det kommende landsstyes sammensætning, men forhåbentlig medvirker Folkeflokken som ledende parti til den nødvendige genopretning af Færøernes hovederhverv og økonomi i det hele taget efter fire års socialistisk ødelæggelse.

Færøsk politik er todimensional med nationalitetsspørgsmål oven i opdeling imellem højre og venstre og derfor mere indviklet end frie landes politik.

Folkeflokkens konsolidering og gentagne valgsejre ved tre lagtings-, folketings- og byrådsvalg i træk er endnu et bevis på – det kan vi altid trøste os med – at socialismen som samfundsmodel og som filosofisk værdigrundlag smuldrer og forfalder også på Færøerne.

Et højere oplysningsniveau blandt bogligt uddannede åbner flere og flere potentielt og traditionelt ledende venstreorienteredes øjne for det falsum, der ligger i kollektivismen som samfundsideal. Sund fornuft og voksende omkostninger motiverer i stigende grad manuelt arbejdende mennesker for en liberal konservativ livsholdning.

Men det stive institutionsvælde gør sej modstand imod alle politiske forsøg på at frigøre mennesker fra socialismens tyngende omkostningsniveau. Offentlige pamperorganisationer klager – endda meget velformuleret – over alle frisdinede forsøg på at afsløre forsørgerstatens bekestelige nassernatur.

Interessegruppernes undværlighed i et vel fungerende samfund baseret på individets, familiens, virksomhedens og det frivillige fællesskabs eget ansvar tilsløres behændigt i en venstredrejet monopolpresse, hvor ikkedemokratisk valgte politiske »missionærer« daglig opretholder en ideologisk spærreild for at forhindre borgerlige partiers og politikeres desværre vægelsindede forsøg på at sætte fornuftens økonomiske politik, dvs. den borgerlige politik, i værk.

Men forhåbentlig klarer denne KVR-regering, nu, hvor der ser ud til at være et brugeligt flertal her i Folketinget, i de kommende år at kule socialismens opposition ned og at give Folketinget en radikal drejning hen imod et friere, et billigere og et bedre borgerligt samfund.

Et lille eksempel på venstreorienteret proportionsforvrængning er pressekorpsets og den

socialistiske oppositions ståhej over, at regeringen har bedt mig støtte dens forslag om et lille, meget lille, deponeringsgebyr for visse uddannelsessøgende.

Meget er sagt om forslaget, gætter jeg, på tirsdag. Lad mig tilføje alligevel, at man uddanner sig for åndelig berigelse, for bedre karrieremuligheder og for en højere indtægt senere i livet. Derfor er man selvfølgelig villig til at ofre lidt for disse bedre udsigter. Ungdommens uddannelse bliver jo også betalt af skat fra de unge, som arbejder, mens nogle går i skole. Det manglede bare, at skoleungdommen ikke selv skulle bevise sit ansvar og sin målbevidsthed ved at betale et lille depositum, der jo betales tilbage.

Et par hundrede kroner den ene gang, man søger om optagelse, svarer til nogle pakker cigaretter, et par popplader, et par designtørklæder i disse dage, hvor Yassir Arafat bliver modtaget af socialdemokratiske regeringer med røde løbere. Han er ved at komme på hitlisten igen. Eller det koster det samme som et par bajere for meget en vidtløftig weekend.

Forslaget om et depositum er en del af finansloven 1989, og den danske finanslov gælder jo også for Færøerne, i hvert fald for de ca. 800 mio. kr.s vedkommende, dels bloktilskud, dels refusionstilskud. Forhåbentlig bliver al dansk statsstøtte lagt ind i bloktilskuddene de kommende år og frosset fast, vil jeg sige som en lille kommentar til min færøske kollegas nys overstående indlæg. Men eftersom dette gebyr, dette depositum hører med til finansloven, stemmer jeg med en god samvittighed.

Angående min ofte kritiserede, men sjældne deltagelse i Folketingets afstemninger henviser jeg til princippet i min grundlovssikrede ret, min grundlovssikrede ligestilling med de øvrige 178 folketingsmedlemmer med hensyn til at stemme. Det færøske medlems ret har det danske Socialdemokrati i hvert fald brugt til alle tider, endda i en sådan grad, at Jens Otto Krags regering – jeg tror, det var i 1971 – først blev oprettet efter venten på vort dengang forskudte valgresultat og baseret på den ene færøske stemme.

Uden at ville undskylde min stemmeafgivning på nogen måde vil jeg påvise den kendsgerning, at den socialistiske opposition her i salen har umuliggjort opfyldelse af mit ønske om at blande mig så lidt som muligt i stemmeafgiv-

[Breckmann]

ningen. Socialismens totale mobilisering i dette spørgsmål tvinger mig til at blive stemme nummer 90, tungen på vægtskålen, i klemme mellem den borgerlige regering på den ene side og den socialistiske opposition på den anden side.

I denne uheldige og udsatte stilling tvinger oppositionen mig til enten indirekte at støtte den socialistiske politik ved ikke at stemme eller til direkte at støtte den borgerlige regerings politik ved at stemme. Det forundrer vel næppe de venstreorienterede her i salen, at over for dette uundgåelige og pragtfulde valg vælger jeg selvfølgelig at støtte den borgerlige regering.

Gjorde jeg ikke det, ville især Folkeflokkens vælgere og borgerlige vælgere i almindelighed på Færøerne være skuffede, forundrede og fortørnede. Borgerlige vælgere på Færøerne ved – uden tvivl også i Danmark – og vil, at Folkeflokkens stemme overalt, hvor det er muligt, modvirker socialismen, også den danske socialisme, der regner enhver forøgelse af de offentlige udgifter som en sejr og enhver sænkning af de offentlige udgifter og skattetrykket som et nederlag.

Til almindelig oplysning kan jeg nævne, at ved folketingsvalget i 1980 – det var kun dengang – fremførte Folkeflokket på grund af manglende erfaring en ikkeindblandingspolitik som principholdning i alle danske spørgsmål. Men erfaringen i den valgperiode beviste desværre denne holdnings umulighed i praksis ved knebne afstemninger.

Vi bad derfor Færøernes vælgere om mandat til en borgerlig støttepolitik i Folketinget, når det stod lige mellem den borgerlige og den socialistiske blok. Det mandat fik Folkeflokket fra vore vælgere både i september 1987 og i maj 1988, endda med to landslides.

Min grønlandske kollega hr. Steenholdt, med hvem jeg har haft et fortræffeligt samarbejde og forhåbentlig får et endda bedre samarbejde i fremtiden, omtalte desværre i sit indlæg den grønlandske landstyreformand, Jonathan Motzfeldts, trussel imod Færøerne om berøvelse af visse fiskerirettigheder ved Grønland, hvis færøske fiskere vover sig i samarbejde med folk, som Nuuks Landsting ikke kan acceptere.

Det er jo kedeligt at være den mindste, hvis man skal trynes på denne måde af den næstmindste. Jeg er ked af, at dette egentlig grønlandsk-færøske spørgsmål er blevet draget ind i folketingsdebatten. Jeg beklager denne gent-

gelse af den manglende situationsfornemmelse. Sidst vi oplevede den, var, da det grønlandske Landstings formand blandede sig i intern færøsk lagtingspolitik.

Et flertal i det færøske Lagting har fældet et sanktionslovsforslag imod Namibia, Sydafrika. Denne demokratiske færøske flertalsbeslutning gør det fuldt lovligt for færøske fiskere at søge en sidste udvej – det er det for deres vedkommende – ved lige så lovlige fiskeriaftaler med lokale fiskeriinteresser i namibisk farvand.

Fiskeri og handel er rent færøske og hverken danske eller grønlandske anliggender, og når man bliver truet på den måde, må man spørge: Hvad har vi at miste i Grønland? Den eneste fisk, Færøerne får fra Grønland – ja, den får vi ikke engang, den køber vi os til fra Grønlands offentlige rederiforening – er 55.000 t lodder årligt, hvoraf vi normalt kun fanger en del på grund af bestandens ustadighed. Hos EF – ikke Grønland – køber Færøerne sølle 500 t rejer og 10.000 t lodder til.

I modsætning til denne meget begrænsede nordatlantiske handel, der ikke viser nogen stor forståelse hos et land, der er umådelig rigt på fiskeforekomster sammenlignet med det fattige Færøerne, får EF-lande lov til at købe 40.000 t pelagiske fisk og 100.000 t værdifulde bundfisk, deraf 23.000 t torsk – det svarer til hele den færøske torskefangst i hjemlige farvande – og 5.500 t rejer fra Grønland for kun 210 mio. kr. Japan køber titusinder af tons til hundredvis af millioner kroners værdi fra Grønland årligt.

Disse handelsaftaler laver Grønland med EF og Japan, selv om mange af EF's og især Japans skibe kun fisker to steder i verden, nemlig ulovligt i namibiske og efter aftale i sydafrikanske farvande en tid af året og i Grønlands farvande resten af året.

Færøerne får ikke så meget, som der kan liggelse på en fingernegl, forørende af Grønland. Derimod har hundredvis af færinger deres udkomme på alle Grønlands trawlere og fiskefabrikker og er samtidig uundværlige for Grønlands økonomi. Det samarbejde er vi meget glade for, og jeg håber, at Grønland er lige så taknemmelig, som vi er, for dette udmærkede samarbejde, som jeg håber vil fortsætte til begge landes fordel.

Jeg skal ikke sætte Grønland på plads. Det har jeg ikke forudsætninger for, og det vil jeg ikke gøre. Jeg vil ikke blande mig i interne

[Breckmann]

grønlandske forhold. Men jeg henstiller til Grønland, dér, hvor man kan, at række Færøerne en hjælpende hånd, før man retter bager for smed ved at true hele det færøske fiskersamfund og hele vor økonomi på grund af nogle få færøske fiskeres forsøg på at redde deres skibe og arbejdspladser ved fiskeri i fremmede farvande, selv om Grønland måske ikke kan bifalde disse lande, hvor bl.a. Grønlands fiskerisamarbejdspartnere rovfisker – her tænker jeg særlig på Japan – og stjæler fisk, mens færøske fiskere lander dem til fordel for de lokale befolkninger.

Hvis man vil ødelægge arbejdspladser i det sydlige Afrika, skal man bare sanktionere imod de lande, men jeg tror næsten, at man hellere først burde overlade det til de mennesker dernede at ødelægge deres egne arbejdspladser, hvis det er det, man tror de gerne vil. Det ved jeg nemlig at de ikke selv vil, og derfor skulle det ikke være hverken det danske, det grønlandske eller det færøskes parlaments opgave at ødelægge arbejdspladser andre steder i verden. Lad os dog være lidt konstruktive i den henseende, lad os dog hjælpe hverandre, især hvis man har råd dertil, og det har Grønland, også over for Færøerne.

Jeg håber – desværre er vores udmærkede udenrigsminister ikke til stede nu – at han kan gøre den danske regerings positive holdning over for Færøerne gældende ved at skaffe os nogle fiskekvoter, f.eks. oppe i Grønland – man kunne jo have et tredelt samarbejde om den mulighed – eller i andre NATO-lande, for trods alt udgør Færøerne en del af NATO, og vi prøver efter formåen at gøre vores pligt dér, og her tænker jeg måske især på Canada. Det er en henstilling til den danske regering om at hjælpe os i den henseende.

Hvis man vil være moralsk, så nytter det ikke at være dobbeltmoralisk. Vis først velvilje. Jeg håber, at man giver Færøerne en lille del af de grønlandske fiskeforekomsters umådelige overflod, som Grønland ikke er i stand til at fiske selv, før man truer os med at fratage os de rettigheder, som vi endnu ikke har set skyggen af, men som vi alligevel håber på at få, når lejligheden byder sig.

Som jeg sagde først, håber jeg, at dette her indlæg bliver opfattet som det, det er, nemlig et svar på, at det spørgsmål blev bragt op. Jeg var ked af, at det skulle blive bragt op, men efter-

som det blev bragt op af min kollega, har jeg i hvert fald prøvet på at svare en del.

Poulsgaard (FP):

Skuffet og fortørnet, sagde hr. Breckmann, ville hans vælgere blive. Det er det, de borgerlige vælgere er blevet, og derfor er Fremskridtspartiet i stor fremgang igen. Det kan Danmark være glad for. Jeg er ikke nær så god som hr. Breckmann til at skose socialismen, men det er jo ufatteligt, at man ikke snart ser de signaler, der er på vej. Gorbatjov er på vild flugt fra socialismen; han begynder nu at privatisere landbruget. Kina har for længst forladt socialismen, men et sted, man ikke har forladt den, og hvor man gennemfører socialismen og endda med borgerlige stemmer, er kongeriget Danmark. Det er en fantastisk situation. Vi er så kloge. Når man i dag har siddet og lyttet til alle de ord herinde, får man det indtryk, at der ikke er grænser for klogskaben. Er der så nogen, der kan fortælle mig, hvordan det kan være, at den klogskab resulterer i, at vi nu skylder 300 mia. kr. væk? Er der nogen, der i det hele taget kan forestille sig, hvor meget 300 mia. kr. er? Jeg tror ikke, man kan forestille sig det, men alligevel hører vi i den situation suk og beklagelser og demonstrationer, og jeg ved snart ikke hvad.

Forleden behandlede vi et forslag fra Fremskridtspartiet, hvori vi i al uskyldighed sagde, at de arbejdsløse skulle selv passe deres børn, at de ikke skulle beslaglægge vuggestuer, fritidshjem og andre ting. Hele flokken faldt over os som gribbe. Sådan noget reaktionært, menneskeffjendsk, og hvad der blev sagt, kunne man da ikke, og hvor var det synd for de stakkels børn. De samme kredse har hylet op om, at Danmark skulle have verdens korteste arbejdstid, fordi vi skulle være så meget sammen med vores børn som overhovedet muligt. Nu er der altså nogle forældre, der har tid til at være sammen med deres børn, og så er det også galt – det er synd, at de bliver revet ud af deres klima osv. Jamen der er da børn, der bliver flyttet rundt med hele tiden, fordi familier flytter og en masse andre ting. Det hører man ingenting om, men dér kunne man begynde at spare lidt. Jeg kunne tage i flæng.

Jeg står her med et blad, hvor der står: »Flygtningebørn i vuggestue« for at blive ved det. Jeg hørte godt, at hr. Behnke og fru Pia Kjærsgaard blev skældt ud, men det er vi så

[Poulsgaard]

vant til, når vi siger noget om flygtninge, for det er jo også en hellig ko – der må overhovedet ikke tales om flygtninge. De, der nævner ordet flygtninge med et ord, er racister og det, der er værre.

Vendsyssel Tidende bragte den 4. august i år et referat fra Brønderslev Kommune. I Brønderslev er der 5 flygtningebørn, der er kommet i vuggestue. For at passe disse fem flygtningebørn er der ansat en fuldtidspædagog og en fuldtidspædagogmedhjælper. Til at passe 5 børn er der altså ansat 2 mennesker til en udgift på 340.000 kr. for staten. Jamen er der da ikke snart nogen, der kan komme til fornuft!

Under en diskussion her i Tinget forleden stod landets socialminister og sagde: Det er lykkedes os at skaffe varige boliger til 19.000 flygtninge. Jamen flygtninge skal da ikke have varige boliger. Flygtninge skal opbevares, til de kan blive sendt ud af landet igen. Det er ikke så svært, at det går, som det går i Danmark.

Måske er der nogen, der kan huske fra aviserne historien om en ung pige – det er også oppe i min valgkreds i det nordjyske – på 24 år, en enlig mor, der gerne ville have arbejde på en bondegård. Hun og landmanden var enige om arbejdsforhold og det hele; der var bare lige det lille men, at hvis hun tog arbejdet, så mistede hun 10.000 kr. Det er særlig Socialdemokraterne, jeg henvender mig til. I må snart kunne begynde at se, at det her ikke går længere. Det går simpelt hen ikke, at det er mere fordelagtigt at være på bistand, end det er at gå på arbejde. I må til at revidere jeres opfattelse. I gjorde meget godt for Danmark, og vi var glade for jer Socialdemokrater – eller i hvert fald jeres forfædre – der kæmpede og sloges for den lille mand, men nu ødelægger I den lille mand med et skattetryk, der er røveri. Mit skattekort står der 60 pct. på. Det har ingenting med retfærdighed at gøre; det er simpelt hen røveri.

Så begyndte alle fra 1968-generationen, og det var den største ulykke, at de blev født – der skulle have været p-piller, dengang de blev planlagt, for de mennesker har vel nok ødelagt. Hvad kunne vi se og høre i fjernsynet? En ung mand, der var på bistand, kunne få rengøringsarbejde, men hvad sagde den dér sociale fidus, der var med? Han sagde, at den unge mand da ikke skulle tage det rengøringsarbejde, for det var ikke meningsfyldt arbejde. Jamen hvad er det, vi er ved at gøre? Alle de tusindvis af arbej-

derkvinder, der har gået og gjort rent, f.eks. alle dem, der har gået og gjort rent i dette hus igennem alle årene, og som vi har grund til at være stolte af, fordi vi hver morgen får et rent Folkeeting, de udfører ikke meningsfyldt arbejde efter disse kloge pædagogers mening. Kom da snart til fornuft herinde! Jeg tror ikke, I kommer det, men gudskelov er den danske befolkning på rette spor: man har indset, at det er Fremskridtspartiet, man skal sætte sin lid til, hvis vi skal op af hængedyndet.

Hvis jeg skulle nævne noget andet – man kunne jo blive ved med at tale her, for det hele er tosset – kunne jeg nævne Danmarks Radio, for det er noget af det mest tossede. Dér var man lige ved at få en licensstigning på 4 pct. igennem. Alle andre grupper får påbud om, at de skal spare og skære ned. Selvfølgelig havde Danmarks Radio aldrig regnet med, at de skulle have 4 pct. – det havde de kalkuleret med – men de kom igennem med 2 pct.s forhøjelse, og det kan man selvfølgelig ikke klare sig med i Danmarks Radio, nej, uha, uha, uha. Så nu begynder man at skære ned på alle de populære ting. Hvor lidt mere arbejde klarer man sig med i andre lande? Bare det, at der skal sættes to til at læse TV-Avisen i ligestillingens hellige navn, er jo til at brække sig over. Uha, hvor kunne der spares, uden at det gik ud over kvaliteten. Men det er altid de populære udsendelser, man skærer ned.

Jeg har haft den fornøjelse at være ude i den uddannelsesby, de har. Jeg troede simpelt hen, at jeg var faret vild; jeg troede ikke mine egne øjne. Man har simpelt hen i Danmarks Radio en bygning, der er næsten lige så stor som Folketinget, som man bruger udelukkende til uddannelsesformål. Bare det at finde det lokale, jeg skulle være i i denne labyrint, var en helt gåde at finde ud af. Dér skulle fem journalister interviewe mig – de skulle lære interviewteknik, blev der sagt. Jeg sagde ja til det, og så så jeg i ånden, at der sad fem unge, smukke journalister, der skulle lære lidt om journalistik. Men da jeg kom derud, hvad var det så? Det var gamle, trænede journalister, men de har med i deres aftaler, at de 2 gange 2 uger om året har fri til at kunne lave sådan noget pjat, som licensbetalerne betaler. Jeg kunne ikke lære dem nogen interviewteknik, og de kunne heller ikke lære mig noget. Men jeg fik da et godt honorar, som også licensbetalerne betaler, og det siger jeg tak for.

[Poulsen]

Men at de kloge hoveder herinde bliver ved med at lade sig køre rundt ved næsen af Danmarks Radio, er ikke til at forstå. Sig dog til Danmarks Radio: I har frihed til at sende alt det, I vil. Men hvordan I finansierer det, må I selv om. Vi afskaffer licensbetaling til Danmarks Radio; så kan I konkurrere på lige fod med lokalradioerne. Danmarks Radio mistede kunder, men jo flere kunder der væltede ud af butikken, jo flere skal de have ansat. Det er galmandsværk.

Men der er ikke stort håb om at hente noget fra denne sal, for stort set alt, hvad der bliver sendt ud, er jo venstreorienteret. Det er, som forhenværende chefredaktør Victor Andreasen sagde i en artikel: Det, der kommer fra den journalisthøjskole i Århus, er ikke noget, der er værd at samle på. Kunne vi få den journalisthøjskole nedlagt og få journalistuddannelsen til at foregå rundt omkring i landet, ville der også være meget vundet.

Helle Degn (S):

Her hørte vi så hr. Poulsen, regeringens parlamentariske grundlag, tale. Jeg synes, det var beskæmmende. Jeg tror ikke, det kan skjules, at vi her i dag står med den mindst perspektivrige, den mest utroværdige finanslov. Og jeg tror faktisk, at danskerne ved det. Jeg er meget enig med fru Mimi Jakobsen i, at vi er så tæt på ingen finanslov at have, som vi nogen sinde har været. Og så så jeg endda forleden dag finansministeren citeret for at have sagt, at det var den stærkeste finanslov i hans tid. Så synes jeg, Danmark er godt oppe at køre.

Regeringens største problem er, som jeg ser det, regeringen selv. Skrøbeligheden viser sig i manglende evne til at samarbejde. Vi har jo set det i uddannelsessektoren: Svagheden blev demonstreret godt og grundigt i den uge, der gik, med alt halløjet omkring hr. Helge Sander og hr. Sønderby.

Grupperdisciplin var midlet, og det tror jeg vil blive sat på en utrolig hård prøve i det næste par måneder.

Resultatet af denne svage regering bliver en politik præget af vilkårlighed, af russisk rouletespil om vigtige politiske beslutninger.

Seminarierne er i grunden et godt skoleeksempel, som jeg synes bør skræmme alle. Men vi kunne tage område for område. Der er intet perspektiv i sundhedspolitikken, og der er intet

perspektiv i socialpolitikken. Tag blot et enkelt lille område som den kollektive trafik i hovedstadsområdet, som jeg, der er valgt i Københavns Amt, beskæftiger mig med. Hvad er der af perspektiv? Hvad er der af bud fra regeringens side? Ikke noget – andet end udskydelser.

Regeringens liv i de kommende måneder, tror jeg, bliver utrolig interessant at følge med den indflydelse, regeringen netop har givet Fremskridtspartiet, med det resultat, der er foran os her i dag – en indflydelse på beslutningerne, som rækker meget langt. Hr. Glistrup har i dag dokumenteret, at han har langt større indflydelse i Statsministeriet og i de ministerielle korridorer end de fleste af de her i dag tilstedeværende ressortministre og de medlemmer, der sidder rundt omkring i salen.

Man kunne eksempelvis nævne socialministeren. Det er egentlig synd for socialministeren, at hr. Glistrup sidder tættere på statsministeren, end den stakkels socialminister gør.

Man kunne måske også sige, at det er et problem, at undervisningsministeren ikke sidder tættere på statsministeren, end han gør, og at hr. Glistrup sidder tættest ved, når beslutningerne skal tages – ja, hr. Glistrup optræder faktisk som støttepædagog for landets undervisningsminister. Desværre tror jeg, at undervisningsministeren glæder sig over det, men vi er mange andre, som begræder den situation.

Jeg tror, regeringens liv i den kommende tid vil vise sig at være umådelig skrøbeligt, og jeg tror, at mange beslutninger vil udeblive eller blive afgjort ved tilfældigheder a la seminarieløsningerne.

Mens Danmark befinder sig i en dybt alvorlig situation og havde brug for en handlekraftig regering, sidder Danmark nu med den svagest tænkelige regering og den svagest tænkelige finanslov. Det kan vi kun beklage.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Så lakker det mod enden, og resultatet er givet. Vi har vedtaget ændringsforslagene, så vi ved, hvordan loven bliver; vi ved, hvem der vil støtte den nye finanslov, og hvem der ikke vil, og hvem der vil holde sig helt udenfor.

Det, det gælder om for Kristeligt Folkeparti fremover, er at få indflydelse på det, der nu er vedtaget. Der er skabt et budget med nogle rammer, som vi gerne vil have udfyldt, og for Kristeligt Folkeparti er det utrolig vigtigt, at vi

[Inger Stilling Pedersen]

under de kommende forhandlinger på sundhedsområdet og det meget omdiskuterede hjemmehjælpsområde er med til at få udformet de regler, som skal gælde fremover.

Der er talt så meget om, at der skulle være sure Socialdemokrater. Det synes jeg nu ikke. De Socialdemokrater, jeg har talt med også om disse problemer, viser noget helt andet, nemlig at der er gode muligheder for at få lavet noget. Jeg tror, man i dag har talt utrolig meget forbi hinanden. Man har talt om forskellige ting, og derfor har man været uenig på dette punkt.

Jeg tror netop, der er et flertal for at sikre, at alle kronisk syge og meget syge får gratis hjemmehjælp, og jeg kan også fortælle, at det får man også mange steder i dag. Jeg kan da kun opfordre kommunerne, der har planlagt en hel masse ting, at man også sørger for at komme i gang med disse punkter. Det er ganske urimeligt, at mennesker, der ligger hjemme og skulle have været på hospital eller plejehjem, ikke får den hjælp, når det nu kan lade sig gøre at give den. Det behøver man altså ikke at vente så forfærdelig meget på.

Jeg håber også, at vi sammen kan finde ud af at skabe nogle gode regler. Det gælder også med hensyn til de kronisk syge og medicin. Der er nogle problemer her, som vi sikkert alle er enige om er urimelige. Vi diskuterede gratis insulin forleden dag, men der er også andre ting, som vi må tage op for at vurdere, om det ikke er lige så rimeligt, at vi gør noget her.

Det er Kristeligt Folkeparti parat til at gå ind i. Vi skal ikke stå her og skælde hinanden ud for, hvad man nu er med eller ikke med i, men sørge for, at de penge, vi har til rådighed i de kommende år, bruges rigtigt.

Når det gælder sundhedsområdet, er der noget andet, der er vigtigt, og det er, at vi lærer at forstå, at kommuner, amter og stat er en enhed. Vi kommer på besøg på hospitaler og får at vide, at man har for millioner og atter millioner af kroner dyrt materiel stående, der næsten ikke bliver brugt.

Jeg sagde til et amt forleden dag: I må finde ud af at samarbejde i amterne, ellers bliver Folketinget nødt til at fortælle, hvordan det kan gøres. Man kan ikke i alle amter have operationer, som der ikke er så mange af. Det må være sådan, at mennesker, uanset hvor de bor i landet, ikke forhindres i noget på grund af nogle grænser. Og sådan kunne vi blive ved; vi må gøre noget.

Det, Kristeligt Folkeparti har savnet på sundhedsområdet, er sammenhæng. Hvis man vil spare på hospitalssektoren, må man også regne med forøgede udgifter i den kommune, der skal overtage plejen.

For Kristeligt Folkeparti er det også væsentligt, at pengene fremover kommer til at følge den enkelte borger. Man har i mange år prioriteret hospitaler, plejehjem og institutioner, men hvis man lader mennesker selv passe deres syge og handicappede, får de faktisk kun udgifter ud af det, og det kan vi ikke være bekendt.

Jeg har oplevet, at nogen ringede til mig og grædefærdig sagde: Jeg har ikke råd til at være hjemme nu, for jeg er gået på efterløn, og min mand er handicappet, og nu skal der meget dyr medicin til. Jeg er faktisk nødt til at lade ham komme på plejehjem, skønt jeg meget gerne selv vil passe ham. Dertil måtte jeg sige: Jamen så kan du bare lade dig skille, for så er det i orden alt det dér. Det er urimeligt. Alle partier i Folketinget må kunne sikre, at vore virkelig syge og handicappede får den hjælp, der er nødvendig, uafhængig af ægtefælleindtægt eller andet.

Vi bliver nødt til i de kommende år at satse på, hvordan vi kan spare. Vi kan ikke blive ved med at skære ned og skære ned. Derfor bliver forebyggelse noget af det vigtigste. Vi må sige, at det på mange måder er langt billigere for samfundet, hvis man opprioriterer det private.

Der var nogle, der syntes, at det, Kristeligt Folkeparti fik i går, var småting. Nej, det var ikke småting for de mennesker, der modtog det, for de organisationer, der kæmper for at hjælpe de mennesker, der er i nød bl.a. på grund af alkoholmisbrug; for dem er de beløb store ting. Og vi ved, at netop denne lille investering måske betyder store besparelser på det store samfundsbudget.

Jeg håber, at vi i det kommende år, hvor vi skal diskutere sammenhæng bl.a. i sundhedssektoren, må se det som det overordnede mål, hvordan vi bedst hjælper det enkelte menneske og får mest ud af vore investeringer.

Ingerlise Koefoed (SF):

Bag ved Christiansborgs mure og i finansministerens og regeringens bevidsthed huserer der et abstrakt begreb, som hedder den offentlige sektor. Det er sådan en størrelse, som gennemgående er i vejen. Den er for stor, den er for

[Ingerlise Koefoed]

forslugen, og dens væsentligste opgave synes at være at hæve skattetrykket.

Dertil kommer en anden abstraktion, som hedder bureaukratiet, og som hænger meget tæt sammen med den offentlige sektor.

Modbilledet til disse ord er nogle andre, som alt efter årstallet hedder modernisering, rationalisering, effektivisering og afbureaukratisering, meget fine ord for den managementsektor, som passer så godt ind i hele regeringens forkromede verdensbillede.

Men der findes også en verden uden for murene – en verden, hvor abstraktionen forandrer sig til virkelighed, og hvor den offentlige sektor bliver til mennesker, der ser ud som og opfører sig som f.eks. hjemmehjælpere, socialrådgivere, sygehjælpere, pædagoger, sygeplejersker, bibliotekarer, HK'ere og kommunalt ansatte gartnere og håndværkere, pedeller og postbudde, specialarbejdere og lærere – alle sammen mennesker, som har vigtige og væsentlige opgaver at løse.

Nogle af dem fejler op efter erhvervslivet. Nogle af dem er med til at undervise og oplyse og udvikle børn og voksne. Nogle udfører andre vigtige servicefunktioner, der får både privatlivet og erhvervslivet til at fungere. Og så er der alle dem, der reparerer på de skader, som hverdagen og arbejdslivet påfører mennesker, og holder dem ved lige, der har brug for at blive holdt ved lige, når de er færdige med arbejdslivet.

Alle disse mennesker med deres forskellige funktioner udgør det væsentligste indslag i regeringens abstraktion – den offentlige sektor. Og for dem er det naturligvis ikke blot en mærkelig oplevelse, at deres arbejde og deres tilværelse opfattes som for dyr, for tyngende for skatteborgerne og for bureaukratisk, at de skal være spareobjekter, som skal effektiviseres og rationaliseres og moderniseres og afbureaukratiseres, og at de på grund af statens hærgen i de kommunale kasser hver for sig f.eks. skal klare så mange flere af de vigtige omsorgsarbejder end før, at de selv føler, de ikke gør det godt nok længere, samtidig med at de skal opleve den daglige angst for, at det næste gang bliver dem, der ikke blot skal rationaliseres, men bortrationaliseres.

At slå op i avisen om morgenen og se, at der nu skal spares 11.500 offentligt ansatte væk inden for de nærmeste år, må ikke være nogen hyggelig oplevelse.

Er det de mennesker, man taler om, når man taler om bureaukrati? Eller er det mon overbygningen, cheferne, administratorerne? Eller er det mon de mange udvalg, som ministerierne nedsætter, og som tvinger den offentlige sektor til at bruge skove til papir til nye og lige så abstrakte anvisninger på, hvordan man skal komme den offentlige sektor lidt til livs og privatisere dens virksomhed billigere eller dyrere for skatteborgerne – privatisere skatter?

For mig kan bureaukratiet umuligt være de offentligt ansatte, der i deres solidaritet med brugerne løber stærkere og stærkere og mærker større og større misfornøjelse hos de samme brugere, fordi de ikke kan klare de mange ekstraopgaver, som deres allerede bortrationaliserede kolleger efterlod sig.

Jeg står ikke her og siger, at der ikke er ting, der kunne ændres; de offentligt ansatte er også interesserede i rationelle arbejdsgange og er ikke interesserede i forældede arbejdsgange.

Det er oplagt, at regeringen i samarbejde med de offentligt ansatte på gulvet kunne finde løsninger på nogle af problemerne. Der er mange kræfter, megen viden, megen erfaring, megen god vilje, mange ideer hos de offentligt ansatte, hvis man giver dem ro til at fungere og tid til at tænke.

Men gør man det, når man hele tiden synes at være på jagt, når man nægter at forstå, at en stor og velfungerende offentlig sektor er et helt nødvendigt sikkerhedsnet under dagliglivet og under det liv, der hedder erhvervslivet? Den offentlige sektor er en del af helheden, ikke et påhæng, der hæftes af og på efter behag. Privat velgørelse, privat foretagelse, medlidenhed og næstekærlighed her op under jul kan være udmærket, men de er helt utilstrækkelige midler til at overtage og videreføre med plan og taktfuldhed de mangfoldige og væsentlige opgaver, som det i mange år har været den offentlige sektors opgave at løse, og som det for fremtiden stadig burde være den offentlige sektors opgave at løse.

Som politiker kan man af og til blive træt og deprimeret over den politikerlede, der præger debatten mere og mere. Når man synes, man arbejder alvorligt for at opfylde en politisk mål-sætning, kan man godt blive træt af at blive opfattet som pumper, som stræber, som vild efter at tiltrække sig opmærksomhed. Men politikerne har selv valgt at være politikere, og politikerne er selv ude om det image, de skaber sig.

[Ingerlise Koefoed]

Den offentlige sektors ansatte har ikke stillet sig selv til skue; de har ikke bedt om at blive hængt ud som overflødige og dyre. Der gøres meget arbejde af den offentlige sektor, og der kunne opnås meget i produktivt samarbejde mellem den offentlige og den private sektor. Det, som man ikke opnår noget ved, er at tage arbejdsglæden og håbet fra mennesker, der er ansat i den offentlige sektor eller hører til dem, der har brug for hjælp, støtte og nye oplevelser og ny viden produceret og formidlet af mennesker i den offentlige sektor.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg skal her afbryde forhandlingerne og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.45.

Mødet udsat kl. 18.43

Mødet genoptaget kl. 19.45

Forhandlingen genoptoges.

Hvid Jensen (RV):

Det er med stor interesse, jeg har hørt på denne debat. Nu er det jo sådan, når man kommer ind som midlertidigt medlem, at man glæder sig til at høre, hvad denne forsamling kan sige. Jeg har hørt mange kloge ord, ikke mindst fra fru Kirsten Lee. Jeg har også hørt mange polemiske ord, ikke mindst fra Socialdemokratiet. Det er måske det spil, der skal være i en forsamling som denne, selv om man diskuterer meget alvorlige problemer.

Jeg tror nok, at folk udenfor, sådan fornemmer jeg det selv med det ene ben ude i det civile liv, havde forventet at høre lidt mere og lidt tiere om dybden af de økonomiske problemer, vi har. Det er min fornemmelse, når jeg snakker med folk, det være sig SF'ere, radikale eller konservative, altså folk i almindelighed, at de faktisk synes, vores økonomiske problemer er meget store, og at vi er nødt til at gøre noget ved dem.

Jeg har derfor en række ting, som jeg mener der måske kunne være grund til at understrege på baggrund af den debat, jeg hidtil har hørt. For det første må vi ikke et øjeblik i polemikken, polemik kan være udmærket, glemme, at vores økonomiske problemer nu har en sådan tyngde og dybde, at vi må have dem for øje hver

dag. Det burde være sådan, at hvert folketingsmedlem havde et vækkeur hjemme, der ringede klokken 2 om natten, og så når det ringede, var der en lille stemme, der sagde: Husk udlandsgælden! Så er det muligt, man var klar med et forslag om morgenen.

Vi skal også gøre os klart, tror jeg, at den største trussel, vi har mod velfærdssamfundet, reelt er vores økonomiske problemer. Får vi ikke løst dem, er der ingen solidaritet tilbage, så er al snak om solidaritet kun mundsvejr og gode ord, og det hjælper ingen.

Jeg havde måske også forventet, at jeg havde hørt om en lidt større sammenhæng imellem økonomi og økologi. Det er da blevet nævnt – men jeg tror, vi må vænne os til, at vi fremover ikke kan snakke økonomi, uden at vi også snakker økologi. Det er ikke nok, at vi får et gældsfrit Danmark. Det skal vi også. Det skal også være et Danmark og en verden, vi kan leve i. Hvad hjælper ellers den gode bankbog? Vi må huske på altid, når vi snakker økonomi, at vi også fremover må snakke økologi, som det står i Brundtlandrapporten.

Endelig for det tredje synes jeg, det er væsentligt at få slået fast, at det, det drejer sig om, ikke er en snuptagsløsning af økonomiske og økologiske problemer. Det er en lang, lang sejrproces. Jeg vil da gerne sige regeringen til lykke med finansloven, den er smuk, et godt stykke håndværk, og jeg under jer vel, at I har glæden et par dage; man skal være rimelig. Men når I så har haft de par dage, håber jeg, I siger: Nu skal ærmerne smøges op, nu skal vi til at tage de rigtig store tag. Det er det tag, der bl.a. hedder en forbedring af konkurrenceevnen, forøgelse af opsparingen og at få gang i folks lyst til at tage fat. Uden at vi får denne konkurrenceevne, denne omstilling i gang, denne opsparing i gang, bliver denne finanslov et slag i luften i stedet for at blive denne trædesten eller dette startpunkt, der gjorde, at vi kunne få luft under vingerne som en agerhøne, der smukt glider hen over landskabet.

Så kunne man stille det spørgsmål: Kan man herinde på Christiansborg i det hele taget gøre noget ved problemerne? Mange ude omkring siger: Snakke kan de, men kan de gøre noget ved det? Vi tvivler. Det er baggrunden for, at ikke kun økonomien, men også respekten for folkestyret, for dette Ting, er på spil i disse år. Ja, jeg tror, man kan gøre noget ved det.

[Hvid Jensen]

Jeg fornemmer ude i befolkningen en vilje til at hjælpe med, hvis man kan få lov. Man beder om, at man inde på Christiansborg erkender de økonomiske problemers dybde. Forståelsen for, at der må gøres noget, også noget, der koster noget, er i vækst.

Jeg tror også, man skal være opmærksom på, at der ude i befolkningen, og jeg snakker om ganske almindelige mennesker, er fantastiske mængder af ubrugt energi, ubrugte ressourcer, som man kan få fat på, men der skal en nøgle til og en tro på, at man her inde fra Christiansborg i denne omgang virkelig vil gøre noget ved det og ikke kun sådan en stop-and-go-politik, men også en nøgle, der lukker op for nogle menneskelige ressourcer.

Jeg tror, at den nøgle i hvert fald skal have følgende to takker. Der kan være andre, der også har gode ideer, men vi radikale mener dog altid, at der kan være en idé i at høre på andre, inden vi kasserer, hvad de siger. Vi mener for det første, det er væsentligt at give folk større medansvar. Jeg siger ikke medindflydelse, det er det selvfølgelig også, men jeg vil hellere betone ordet: medansvar. Her snakker vi om decentralisering, afbureaukratisering og selvforvaltning. Jeg tror, der er en voldsom, en stor resourcefrembringende kraft i at give almindelige mennesker større medansvar. Medansvar ved alle folk, der har læst Grundtvig og tror på Grundtvig, er noget, der får folk til at vokse, får folk til at skabe kreative løsninger og får folk til at gøre en større indsats, uden at de føler, det er en større byrde, tværtimod.

Jeg tror også, det er meget væsentligt, at en del af denne nøgle kommer til at bestå i en større indsats for uddannelse. Jeg anser først og fremmest voksenuddannelsen for helt væsentlig, og det er naturligvis uddannelse til erhvervslivet, men ikke kun uddannelse til erhvervslivet. I Grundtvigs ånd er det sådan, at det skal være uddannelse ved folk. Uddannelse har jo en fantastisk egenskab, at den får folk til at vokse; folk, der var gået i stå, ser lige pludselig nogle nye perspektiver, ser, at de kan noget, tror på sig selv, får ting til at blomstre.

Jeg er ikke i tvivl om, at vi står over for nogle spændende og afgørende år i Danmarkshistorien her. Jeg er optimistisk. Jeg tror på, hvis partierne i og omkring midten i dette Ting er i stand til at finde frem til et samarbejde, hvis man magter det, er jeg ikke i tvivl om, at dette Ting

også vil kunne udstikke nogle signaler til befolkningen, som befolkningen venter på at få, og som de er ivrige efter at få lov til at opfylde, ikke ved at få det gratis, men ved også at give deres medarbejde i sagen.

Jeg tror også, man skal være opmærksom på i dette Ting, at det, som jeg sagde, ikke kun er de økonomiske og økologiske problemer, der står på spil, det er også folkestyrets værdighed og troen på folkestyret.

Derfor skal jeg appellere til – og det er i øvrigt hele grundlaget for Det Radikale Venstres virke i regeringen og i Tinget her – at få dette ansvarlige, jeg understreger ordet ansvarlige samarbejde i Folketinget i gang til gavn både for vort land og for befolkningen. Jeg håber, det lykkes, jeg tror, det lykkes.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg var meget glad for de bemærkninger, hr. Hvid Jensen kom med. Jeg kan godt forstå, at han som kun midlertidigt medlem herinde kan være lidt nedtrykt af den mere eller mindre ophidsede meningsudveksling, der har været. Men hr. Hvid Jensen skal lægge mærke til, at det er nogle af os, som måske ofte derhjemme er blevet beskyldt for, at vi ikke kunne gå ind i et lokale uden at lave et forlig med regeringen, som er mest ophidsede, som er mest utilpas ved, at man i den grad drejer ud til højre, som man har gjort med finanslovaftalen. Det beder jeg om at hr. Hvid Jensen lægger mærke til, for vi er fuldstændig enige om, at der er en nødvendighed for, at der formidles brede, solide løsninger af Danmarks problemer. Problemerne er simpelt hen for store til, at noget menneske, som er i besiddelse af sine sansers fulde brug, inderst inde kan tro på, at de kan løses sammen med hr. Glistrup og fru Pia Kjærsgaard. Det er det, der er udgangspunktet for den meget kraftige kritik, nogle af os har ført frem mod regeringen og dens måde at gribe denne finanslov an på.

Vi er også enige om, at der er nogle hovedoverskrifter for det, der skal ske i de kommende år, og som der skal være en politisk stabilitet om, der hedder en indkomstudvikling og omkostningsudvikling, der er svagere end udlandets, en stærkt øget privat opsparing, som ikke kan tilvejebringes ved skattetekniske kunstgreb, men som kun kan tilvejebringes, hvis vi

[Lykketoft]

herinde kan lave en arbejdsmarkedspension, der omfatter hele arbejdsmarkedet, og som samtidig kan være det, der fører over i større investeringer, bedre struktur i erhvervslivet. Her vil jeg bede hr. Hvid Jensen lægge mærke til, hvem det er, der har fremlagt et meget detaljeret, meget fremadrettet handlingsprogram for en fornyelse af vores erhvervsliv – det er Socialdemokratiet. Det er ikke ment som en demonstrationspolitik, det er ment som et værktøj, der skal bringes i anvendelse hurtigt og effektivt i et samarbejde herinde.

Erling Christensen (S):

Finansministeren tog modet fra statsministeren i tirsdags. Statsministeren turde i tirsdags slet ikke fortælle os, at privatiseringen ikke bare gror i Fremskridtspartiets baghave. Nej, statsministeren turde ikke i tirsdags fortælle, at han igen havde bragt De Radikale og Fremskridtspartiet i lykkelig harmoni i regeringens spinatbed om privatisering.

Først i morgen får statsministeren modet tilbage, så har et mindretal stemt finansloven hjem, og så skal vi alle sammen have en julegave: gode, effektive og overskudsgivende offentlige virksomheder skal overlades til private anpartslejepladser for usolidariske borgere med ondt i skatten.

Statsministeren havde modet til at lave privatiseringsfinanslovsaftale med Fremskridtspartiet, men modet svigtede igen statsministeren, for aftalepartneren sætter sit fingeraftryk på nejknappen, når vi om lidt skal stemme om finansloven. Det var en anden aftalepartner sidste år. Socialdemokratiet ville sidste år gerne være sit fingeraftryk bekendt.

I morgen vil statsministeren fortælle, at Statens Bilinspektion skal være et privat monopol. Statens Bilinspektion vil i år give staten et overskud på 37 mio. kr. Vi ved, at en privatisering vil fjerne det overskud. Vi ved, at politiet og andre myndigheder stadig vil have brug for et døgnberedskab, som i dag koster politiet pebernødder. En privatisering vil betyde over 1000 kr. i timebetaling for politiets brug af konsulentbistand fra en privat bilinspektion. En privatisering af Statens Bilinspektion vil betyde færre indtægter og forøgede udgifter for statskassen. Det vil betyde større omkostninger, flere udgifter for alle familier og virksomheder med bil. Det vil betyde, at de små og mindre

synshaller, flere for øvrigt kommunalt ejede og statslejede til billige penge, vil blive nedlagt, og bilforhandlere, automekanikere, private vil få længere at køre for at få synet biler. Og så har jeg slet ikke omtalt de interessekonflikter, habilitetsproblemer, som gang på gang vil opstå ved en privat bilinspektion. Jeg vil meget advare mod en privatisering af Statens Bilinspektion, som klart og overbevisende har levet op til at være en effektiv, meget effektiv offentlig virksomhed.

Ved sidste års finanslovsdrøftelser blev det nævnt, at den største sejr dog er at overvinde sig selv. Jeg vil bede statsministeren om i morgen at vise mod og sige: I Danmark privatiserer vi ikke gode, effektive og overskudsgivende offentlige virksomheder. Vi sælger ikke ud af vores sølvtøj. Statens Bilinspektion skal stadig forblive en statslig overskudsservicevirksomhed.

Med de signaler, vi fik fra andre partier her før middagspausen, og det har finansministeren jo sikkert bemærket, kunne det måske godt se ud til, at vi kunne holde en fredelig jul.

Statsministeren kunne så i morgen med lethed vise det mod, som kunne gøre, at også de ansatte i Statens Bilinspektion kunne få en fredelig jul i bevidstheden om, at de i hvert fald ikke skulle privatiseres.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Under afslutningen af debatten i går om ændringsforslagene tillod jeg mig at konkludere finanslovsforslaget hovedtal, og det var naturligvis under forbehold af den afstemning, som vi gennemførte i aftes.

Jeg vil gerne for en ordens skyld starte med at slå fast, at tallene kom til at holde. Det var selvfølgelig, fordi det hele gik, som vi også håbede på det skulle gå, og som de enkelte ordførere havde meldt de ville stemme. Det var et fælles arbejde og et samarbejde, som bragte frem til, at tallene kunne holde. Jeg synes alligevel, det er rigtigt at starte med at ridse tallene op endnu en gang: For det første at fastslå, at det udgiftspolitiske måltal på 208,5 mia. kr. er fastholdt; at der, når det angår budgetreguleringskonti, hvor der ikke er etiketter på, er tale om et beløb på mellem 1,6 og 1,7 mia. kr. mindre, end man plejer; at underskuddet på statens finanser for næste år herefter skønnes at være 1,2 mia. kr., dvs. stort set balance. Det er finanslovens ho-

[Finansministeren]

vedtal, som de ser ud, før vi endeligt skal stemme ved tredje behandling. Jeg har tilladt mig at sige nogle gange – jeg ved godt, det irriterer nogle – og jeg tillader mig at sige det endnu en gang, at det er udtryk for en ganske solid finanslov. Det er også rigtigt, som det er blevet sagt, at med finansloven har vi ikke løst alle problemer. Det er der vel heller ingen der havde regnet med. Det er finanslovsforslaget, vi diskuterer, og det er ikke andre ting, der er på dagsordenen i dag.

Jeg vil godt, inden jeg går over til at kommentere de enkelte indlæg, på god traditionel vis bringe en tak til Finansudvalget for samarbejdet om finanslovsforslaget og til medarbejderne i Finansudvalgets sekretariat.

Jeg har sagt det nogle gange, men jeg synes, det tåler at blive gentaget, at den proces her er betydelig større, end ret mange mennesker er klar over. Det arbejde, som Finansudvalget udfører fra det øjeblik, hvor finanslovsforslaget er forelagt, og indtil vi står over for tredje behandling, er faktisk ganske kolossalt. Det viser de mange ændringsforslag i går ganske tydeligt. Så tak, fordi det gik endnu en gang.

Jeg vil for en gangs skyld tillade mig at starte med at citere mig selv fra min indledning under tredjebehandlingen af finanslovsforslaget sidste år. Da sagde jeg følgende:

»Finanslovdebatten giver jo meget vide rammer, hvad angår temaer. Man kan vel nok sige, at efter de mange timer, vi i dag har været igennem, har disse rammer været udnyttet til det optimale. Man kan heller ikke påstå, at der ikke har været indlæg indimellem, som har bidraget til at gøre debatten fornøjelig.

Man kan måske stille det spørgsmål, hvor meget længere vi er kommet, hvad angår politiske resultater, efter en debat som den, vi har haft i dag.«

Jeg tror, denne karakteristik meget godt dækker den finanslovdebat, vi også har haft i dag.

Hr. Svend Auken sagde, at regeringen ikke havde kunnet enes om at forhandle med Socialdemokratiet om finansloven. Tænk, hvor man kan opleve tingene forskelligt. Jeg har faktisk oplevet det sådan, at Socialdemokratiet på intet tidspunkt har været beredt til at gå ind i konkrete forhandlinger. Jeg ved godt, man har brugt megen tid i dagens løb, også i forbindelse med andre punkter på dagsordenen, på at un-

derstrege, at det var man selvfølgelig; men sandheden er, at det var man ikke – kun på ét område, nemlig på arbejdsministerens område, hvor det også lykkedes at få skabt et resultat, som jeg sagde i går, og det vil jeg gerne gentage, som vi er godt tilfreds med. Men Socialdemokratiet har ikke været beredt i øvrigt til den mere dybtgående diskussion om finanslovsforslaget, og det søger man at tilsøre ved at give indtryk af, at regeringen har solgt sig til Fremskridtspartiet. Tænk, hvor mange indlæg man har brugt i går og i dag på at få det indtryk til at brede sig.

Jeg vil sige til Socialdemokratiet: Stop nu hykleriet! Regeringen har forhandlet med stort set alle partier i dette Folketing. Socialdemokratiet har faktisk bl.a. forsøgt sammen med Fremskridtspartiet at få ændret på renteaftigten uden blusel; Socialdemokratiet søgte under åbningsdebatten i Folketinget at blokere for, at der blev foretaget noget på sundhedsområdet. Det er da naturligt, og det har vi ikke kritiseret Socialdemokratiet for. Når Fremskridtspartiet har været parat til at gå ind i et sagligt samarbejde om dele af finansloven, skal de naturligvis også være velkommen til det, og så er der ikke grund til at begynde at male et billede af højredrejning og alle mulige andre ting. Det er der ikke. Det kan kun være for at tilsøre, at Socialdemokratiet i virkeligheden ikke selv har været beredt til at gå ind i det konstruktive samarbejde.

Uretfærdigt, uoverskueligt, ustabil, det er den karakteristik, hr. Svend Auken har givet af finanslovsforslaget, og det vil jeg godt komme med nogle bemærkninger om.

Under førstebehandlingen af finanslovsforslaget var der bred enighed om, at skattetrykket ikke kunne stige, og så er forudsætningen altså, at udgifterne ikke stiger. Jeg har oplevet det sådan, at det var Socialdemokratiet også enig i. Det forudsatte, at man gennemførte nogle besparelser, og det er her, vi har manglet viljen hos Socialdemokratiet.

Hvis vi nu ser på de områder, som Socialdemokratiet har gjort så kolossalt meget ud af under debatten i går og i dag, så kan vi tage medicinen først.

Her er der tale om et forslag, hvorefter kronisk syge og pensionister med medicinkort bliver stillet mindst lige så godt som i dag, mens alle andre kommer til at betale 800 kr. Jeg gør

[Finansministeren]

opmærksom på, det er 800 kr. om året, ikke om måneden; det skulle man næsten tro, når man lyttede til debatten. Det er i realiteten ikke noget særlig stort beløb, og det er et system, som man i Sverige, det Sverige, som hr. Svend Auken berømmer så meget, har haft i mange år. Det kan i hvert fald ikke give anledning til mange betragtninger om asociale forslag.

Kontanthjælpen bliver ændret, ja, men hvad er det, det drejer sig om? Den besparelse, der kommer ved ændringen af kontanthjælpsforslaget, svarer knap nok til de ekstra udgifter, som ændringen for 2 år siden påførte os. Der er altså ikke tale om nogen niveausenkning, men om at stryge nogle af de merudgifter, der kom ud af den foregående ændring.

Hvad drejer det sig om med hensyn til hjemmehjælpsloven? Ja, det drejer sig om, at vi nu i et halvt år skal bevare de regler, der er gældende i dag, for i løbet af den tid at finde nogle nye regler, som – og jeg tror ikke, at jeg her siger for meget – vil være mildere end dem, der er gældende i dag.

Når det drejer sig om dagpengeområdet, er Socialdemokratiet jo medansvarlig, da de selv har været med til at lave reglerne. Jamen hvad er det så, der får Socialdemokratiet til at puste sig op i denne sammenhæng? Det har jeg meget svært ved at forstå. Under debatten eftermiddagen igennem har jeg spurgt mig selv, om Socialdemokratiet oplever det, som om vi befinder os i 1930'erne og ikke i slutningen af 1980'erne. Man taler om syge og gamle og svage, til trods for at vi befinder os i et af de mest veludviklede velfærdssamfund i verden, som dog har nogle store økonomiske problemer. Man kan beklage – deri er jeg meget enig med hr. Hvid Jensen – at vi i dag ikke har beskæftiget os meget med de overordnede store økonomiske problemer, som dette samfund har.

De ændringer, der sker via finanslovsforslaget, er så minimale, at de ikke giver anledning til den kritik, som Socialdemokratiet kommer med.

Så meget om det uretfærdige.

Hvad angår det uoverskuelige, så siger hr. Svend Auken, at vi jo ikke ved, hvilke virksomheder der nu skal sælges til private spekulanter. Så har den da fået alt, hvad den kan bære! Det lykkedes også at få ordet spekulanter med ind i den sammenhæng.

Det drejer sig jo – det sagde jeg i går, og jeg gentager det gerne – alene om at sælge nogle statsaktiver med henblik på at få etableret den mest effektive drift af disse virksomheder. Det kan vel ingen være uinteresseret i, medmindre man er så konservativ – og det troede jeg ikke Socialdemokraterne var – at alt skal være, som det var. Det virker lidt, som om Socialdemokratiet én gang har besluttet med sig selv, at man ikke kan ændre på noget som helst i dette samfund.

Jeg synes faktisk, det er for ringe – undskyld, jeg siger det. Man tillægger dette en betydning, som det ikke berettiger til. Det er naturligt, at man gennemfører nogle ændringer, også fordi en række af statsvirksomhederne selv ønsker en langt friere stilling. Man tilgodeser ikke de pågældende arbejdspladser ved at bevare dem, som de er. Jeg skal ikke sætte navne på, for det gør vi ikke i denne debat, og der indgår heller ikke navne på virksomheder i det forlig, regeringen har indgået med CD, Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet, fordi vi er enige om, at det er tåbeligt at diskutere navne, så længe der ikke ligger noget konkret på bordet.

Det, det handler om, er, at vi er enige om, at ud over den milliard, der kommer ind ved salg af statslige aktiver, og som står i finanslovsforslaget, skal der sælges for 2 mia. kr. i årene 1989 og 1990, så jeg vil bare sådan stilfærdigt sige til hr. Svend Auken, at det såmænd ikke er så uoverskueligt.

Så er der det ustabile. Hr. Svend Auken sagde, at flertallet bag finansloven er skrøbeligt. Jeg synes, det er gået meget godt indtil nu. Det gik da meget godt ved afstemningen i går, og jeg er overbevist om, at også finanslovsforslaget i dag bliver vedtaget med et betydeligt flertal.

Regeringen så da helst, at der var mere end 90 mandater bag finanslovsforslaget, men det er ikke nødvendigt for at få det vedtaget, og det er ikke udtryk for svaghed, at der ikke er 90 mandater bag; sådan plejer vi ikke at regne her i Folketinget.

Men at der ikke er 90 mandater bag finanslovsforslaget, er der kun én forklaring på, nemlig den, at det største oppositionsparti, som er det parti, der længst har siddet med regeringsmagten, tillader sig at undlade at stemme for det, til trods for at man ikke har nogen argumenter for det. Det er jo sandheden i det.

[Finansministeren]

Jeg tænker tilbage på de år – det er jo ved at være længe siden, og gudskelov for det – da vi selv var i opposition, hvordan vi kunne tordne mod Socialdemokratiets finanslovsforslag, men vi endte med at stemme for det.

Som mit partis finanslovsordfører i 1981 havde jeg lejlighed til sammen med partiet Venstre at stille et forslag om besparelser på 15 mia. kr. Socialdemokratiet ønskede ikke at drøfte det overhovedet, men det måtte vi jo leve med. Da var vi jo ikke så godt vant, som man er nu til dags, så vi måtte leve med, at den daværende regering ikke ønskede at forhandle med os. Alle 15 mia. kr. blev stemt ned, og da de var stemt ned, stemte vi for finanslovsforslaget, til trods for at Socialistisk Folkeparti havde sat sit fingeraftryk på det, og til trods for at der var en række ting i det, som vi ikke var enige i. Vi stemte for det, og det er forskellen, hr. Svend Auken. Derfor er det sådan set ikke regeringens problem, at der ikke bliver mere end 90 mandater bag, det er efter min klare opfattelse Socialdemokratiets problem.

Jeg lagde godt mærke til, at hr. Svend Auken sagde i sin tale i dag, og han har også sagt det til nogle morgenaviser, at det er misbrug af Socialdemokratiets meldinger om ikke at stemme imod finanslovsforslaget. Jeg er da ked af, hvis man har fået den opfattelse i Socialdemokratiet. Nu er det altså ikke regeringen, der har truffet den beslutning, det er Socialdemokratiets egen beslutning, som man åbenbart nu beklager. Vi ville da alle have været overraskede, hvis man havde meldt, at man ville stemme imod allerede fra starten.

Jeg synes, det er en lidt besynderlig situation. Regeringen har naturligvis ikke udnyttet noget som helst; den har faktisk håbet på og opereret ud fra, at landets største parti var et rimelig ansvarligt parti, som forventede – håbede i hvert fald – at det på et eller andet tidspunkt ude i fremtiden skulle kunne få regeringsmagten igen. Det er der ikke meget i denne melding der tyder på at man selv tror på.

Og jeg skal såmænd kun gentage: Det, at der ikke bliver de omtalte 90 mandater bag, er efter min opfattelse Socialdemokratiets problem og ikke regeringens.

Så meget om de tre punkter.

Hr. Svend Auken sagde også, da han kom til det, der vel skulle være et forsøg på at fortælle lidt om, hvad man ville, at i Socialdemokratiet

taler man om de hundrede værktøjers politik. Det lyder spændende. Hvad er det for nogle værktøjer? Hvad er det for nogle bud?

Jeg har læst Socialdemokratiets debatoplæg, og jeg synes, der står – det vil jeg gerne sige – mange spændende ting i det; jeg synes også, der er utrolig mange ord. Det, jeg spurgte mig selv om, da jeg læste det, var: Tror man virkelig fortsat på i Socialdemokratiet, at man kan regulere sig frem til vækst i den private sektor? Regeringen tror det ikke, det vil jeg gerne sige, men jeg synes da, det er godt, at man har arbejdet med det, og jeg synes også, det er værd at diskutere Socialdemokratiets debatoplæg, ingen tvivl om det. Vi er ikke uenige i, at større bevillinger på finanslovsforslaget og mange initiativer fra en regerings side skaber mere dynamik, men vi er selvfølgelig lidt uenige om, hvordan tingene skal virke. Det ser man jo også meget klart, når man har registreret Socialdemokratiets mange indlæg om den formueskattelettelse, som finder sted.

Når regeringen og de partier, der står bag formueskattelettelsen, tror på denne som et virksomt instrument, er det selvfølgelig, fordi vi er overbevist om, at den bidrager til større dynamik, til større produktion og til større beskæftigelse, og jeg er sikker på, at det også vil vise sig at blive resultatet.

Som det er blevet sagt under debatten, har en formueskattelettelse til formål at øge både den private opsparing og produktionen, og det er just de to ting, der er i fokus.

Jeg synes, fru Elisabeth Arnold satte fingeren lige på det ømme punkt, da hun sagde: Hvordan kan man overhovedet drage 600 mio. kr.s skattelettelse ind i spørgsmålet om fordelingspolitik i det danske samfund? Det er sådan set problemet i en nøddeskal.

Men disse 600 mio. kr. bidrager til at øge dynamikken og dermed væksten i den private sektor, og det er det, vi har behov for.

Hr. Svend Auken sagde også, at regeringen havde lagt sten i vejen for midtvejsforhandlingerne, og det blev jeg egentlig lidt overrasket over. Jeg var ellers så glad for de udtalelser, som LO og andre lønmodtagerorganisationer kom med i lørdags, da de sagde, at det var tilfredsstillende, at regeringen havde fået et forlig med Socialdemokratiet på dagpengeområdet, og at man i øvrigt tilsyneladende nu fik finansloven stille og roligt på plads.

[Finansministeren]

Jeg troede egentlig, at man dér var glade og godt tilfredse, og så kommer Socialdemokratiets formand og siger, at vi har lagt sten i vejen. Jeg tror, det er et forkert billede, hr. Svend Auker her tegner, men det vil jeg gerne komme tilbage til.

Til slut: Hr. Jes Lunde havde et indlæg, som var stærkt ideologisk præget, og det er jo altid spændende. Hr. Jes Lunde kritiserer regeringen for at være ideologisk. Det skal jeg bestemt ikke kritisere hr. Jes Lunde for at være, for det synes jeg er godt og spændende. Der er jo ikke så meget, vi kan blive enige om, det er klart, men der er én ting – og det vil jeg godt tage frem her – som jeg alligevel synes er interessant at se nærmere på, og det er Socialistisk Folkepartis holdning til en oplødning af den offentlige sektor.

Socialistisk Folkeparti taler jo meget om selvforvaltning, og jeg er helt overbevist om, at vi definerer det lidt forskelligt. Men jeg lytter mig til, at SF i virkeligheden er betydelig mere progressivt, når det drejer sig om at etablere en mere fleksibel offentlig sektor, end Socialdemokratiet er, og det vil jeg da ikke afvise at man kunne få noget ud af i fremtiden.

Hr. Behnke sagde, at der er et nødråb fra befolkningen om at få skatterne ned. Regeringen er også af den opfattelse, at skattetrykket er for højt, og den vil gøre alt for at få det ned, men det er vigtigt at føje til, at det har sine meget, meget snævre forudsætninger. Jeg vil godt allerede nu sige til fru Mimi Jakobsen, at i finansredegørelsen flirter vi ikke med skattelettelser. Det er forkert udtrykt. Vi flirter ikke med dem. Men vi har lavet en teknisk fremskrivning, hvori vi indbygger mindre skattelettelser og stiller de meget barske forudsætninger op, som skal opfyldes, for at de kan opnås.

Det er: Punkt 1) At det offentlige udgiftstryk reduceres. Punkt 2) At den private opsparing går i vejret. Punkt 3) At konkurrenceevnen bliver markant forbedret.

Det er altså ikke bare sådan et flot løfte om skattelettelser, men under nogle, statsministeren brugte udtrykket »benhårde« forudsætninger kan de opnås. Jeg vil gerne sige til hr. Behnke, at det er vigtigt at holde fast i dette synspunkt. Uanset hvor glade folk ville være her og nu for en skattelettelse, må vi sige, at i den nuværende økonomiske situation lader det sig ikke gøre, medmindre en række andre ting

bliver opfyldt samtidig. Men så skulle det til gengæld også gerne kunne lade sig gøre.

Jeg tror også, det er vigtigt at fastslå, at nok tales der meget om, hvordan tingene udvikler sig i England med baggrund i skattelettelserne, men jeg er overbevist om, at man dér allerede på grund af for store skattelettelser er på vej ind i nogle økonomiske problemer, og at vi kan lære af det, der sker derovre, så vi ikke uden videre lader os forlede til at gøre det samme.

Men nuvel, det, der er afgørende, er: Regeringen ønsker skattetrykket ned, men vi ønsker ikke at reducere det, medmindre det er ansvarligt, og det forudsætter, at en række ting er opfyldt.

Jeg er enig med hr. Behnke i, at finansredegørelsens skøn ikke er noget at råbe hurra for, og jeg vil godt benytte lejligheden her til at sige, da der er nogle, der ligesom har søgt at give indtryk af, at vi i Finansministeriet og i vores finansredegørelse har været mere optimistiske end andre økonomiske redegørelser, at det ligger ikke i finansredegørelsen, det er ikke dens budskab. Dens budskab er, at vi befinder os i en meget alvorlig økonomisk situation, men samtidig siger vi, at den politik, som tidligere firkloverregeringen og nu KVR-regeringen førte og fører, også bidrager til en strukturændring i økonomien, som er positiv, og hvis vi kan leve op til de stramme krav i de kommende år, vil vi også være i stand til at nå frem til ligevægt på vores betalingsbalance inden for en overskuelig fremtid.

Det er ikke et mere optimistisk billede, men det er et forsøg på at fortælle, at det godt kan lade sig gøre, hvis vi bare vil smøge ærmerne op.

Fru Mimi Jakobsen sagde i øvrigt, at hun var stiltfærdigt tilfreds med finanslovsforslaget. Man kan udtrykke sig på mange måder, og det var altså fru Mimi Jakobsens.

Jeg vil så bare sige – og jeg sagde det også i går – at i regeringen er vi meget tilfredse med de aftaler, vi har indgået med Centrum-Demokraterne, Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet, og vi mener, at der er givet og taget, som det må være i den slags situationer.

Hr. Kofod-Svendsen er vel den, der i dag har beskæftiget sig mest med finansredegørelsen. Vi er naturligvis altid glade for i Finansministeriet, når vi laver så stort et arbejde, som tilfældet er i forbindelse med sådan en redegørelse,

[Finansministeren]

at den for alvor bliver taget op, fordi vi mener, der er nogle spændende og vigtige budskaber i den.

Hr. Kofod-Svendsen nævner bl.a. tanken om i forbindelse med en stram indkomstpølitik at skabe mulighed for skattelettelser. Det er jo sådan set det, der er ideen i den tekniske fremskrivning i finansredegørelsen, og her kan vi se resultatet af den. Om skattelettelsen så skal gives i form af en momsnedsettelse, en lettelse af de direkte skatter eller af erhvervsskatterne, eller hvad der nu kan være tale om, er en anden diskussion. Men selve spørgsmålet om at kombinere skattelettelser med den stramme indkomstpølitik er just det, vi har søgt at behandle grundigt i finansredegørelsen.

Hermed håber jeg at jeg nogenlunde har besvaret hovedindholdet i ordførernes indlæg her i dag, og jeg vil gerne slutte af med at sige, at det finanslovsforslag, som vi nu står over for vedtagelsen af, er udtryk for, hvad jeg vil kalde en stram finanspølitik.

Jeg har allerede sagt, at det ikke løser alle vore problemer – vi har store opgaver foran os i de kommende måneder – men jeg tror, at vedtagelsen af dette finanslovsforslag vil bidrage til en øget stabilitet i det danske samfund og også til en mere positiv holdning i forhold til dette Folketings muligheder for at træffe beslutninger. Og det er noget afgørende. Det er vigtigt, hvad vi beslutter herinde, men det er måske først og fremmest vigtigt, at vi overhovedet er i stand til at træffe beslutninger, som er fornuftige.

Derfor håber og tror jeg, at dette finanslovsforslag vil bidrage til en stabilitet og en højere grad af optimisme i den private sektor.

I de kommende måneder står vi over for den næste store opgave, nemlig den at få forbedret vores konkurrenceevne med henblik på at øge produktion og beskæftigelse.

Jeg lovede at komme tilbage til hr. Svend Auken's bemærkninger om, at vi lagde gift for en fornuftig løsning til foråret. Det forstår jeg slet ikke. Vi har nu haft trepartsforhandlinger i godt og vel et år, og jeg mindes ikke, at nogen socialdemokratisk regering har gennemført en så intensiv proces med arbejdsmarkedets parter.

Som bekendt afsluttede vi første fase i forbindelse med finanslovsforhandlingerne sidste år, og en betydelig konkurrenceevneforbedring blev resultatet. Man blev enige om efter nytår at

gå i gang med at drøfte arbejdsmarkedspensioner. Det har man nu gjort fra februar og frem til dette øjeblik, efter min opfattelse i en god og saglig atmosfære, og forhåbentlig slutter man i dette udvalg umiddelbart inden jul med en betænkning.

Jamen hvad kunne man gøre mere nu? Derfor lægger vi naturligvis også vægt på, at finansloven gennem den stabilitet, som den bidrager med, kan stimulere det positive forløb.

Indtil dette øjeblik har jeg ikke haft fantasi til at forestille mig, hvordan tingene kunne være gået bedre i samarbejdet med arbejdsmarkedets parter.

Det, der så til gengæld ligger klart for arbejdsmarkedets parter, er, at en stram lønomkostningsudvikling er forudsætningen for en forbedring af vores konkurrenceevne, og her kan vi jo gå tilbage til tidageserklæringen, som afsluttede første fase af trepartsforhandlingerne sidste år. Regeringen og arbejdsmarkedets parter var blevet enige om, at lønomkostningsudviklingen ikke måtte være større end i de lande, vi sammenlignede os med, og man var også blevet enige om, at jo svagere lønomkostningsudvikling, jo bedre beskæftigelse. Det er altså det, der nu foreligger for arbejdsmarkedets parter, når vi reelt skal i gang med forhandlinger med henblik på en løsning til foråret.

Jeg oplever det egentlig sådan, at man i brede kredse i lønmodtagerorganisationerne er klar over, hvad det drejer sig om, og derfor vil jeg godt sige til hr. Svend Auken, at vi håber også, Socialdemokratiet vil bidrage til, at atmosfæren omkring de videre forhandlinger bliver bedst mulig. Det er let nok at sætte sig udenfor. Det synes jeg ikke man helt har gjort i forbindelse med finanslovsforslaget, men debatten kunne give indtryk af, at det faktisk var det, man havde gjort.

Jeg er enig med hr. Svend Auken i, at en lykkelig og fornuftig udgang på midtvejsforhandlingerne også er, at der er bred opslutning om det rigtige resultat her i Folketinget; og at stemningen er rigtig, når parterne forhandler, er vigtigt.

Det, jeg gerne vil sige nu, er, at regeringen har faktisk leveret sit bidrag indtil dette øjeblik. Nu handler det om, at Socialdemokratiet også leverer sit. Det håber og tror vi på at man vil gøre.

[Finansministeren]

Stadig væk – det er i øvrigt også det, finansregørelsen klart konkluderer: bliver vi i stand til i det danske samfund i de kommende år at præstere en lønomkostningsudvikling, som er klart lavere end i landene, vi sammenligner os med, vil vi også være i stand til at løse vores økonomiske ubalance. Der ligger derfor et meget, meget stort ansvar på regeringen, på alle øvrige partier i Folketinget også og selvfølgelig først og fremmest på arbejdsmarkedets parter, som nu står over for alvor at gå i gang med forhandlingerne.

De bliver afgørende, og jeg vil kun her som det allersidste sige, at jeg håber, alle er klar over, hvor alvorlig situationen er, og at det ikke hjælper, at man søger at genoplive diskussioner, som i virkeligheden hører hjemme for 20–30–40 år siden, men alene ser på, hvilke perspektiver der tegner sig for samfundsudviklingen i Danmark, og hvilke krav der skal opfyldes, for at vi også kan få løst den resterende del af vores økonomiske problemer.

Jeg tror, det kan lykkes, men det stiller store krav, også til de øvrige partier i Folketinget.

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne sige til finansministeren, at det er jo ikke rigtigt, når han siger, at Det Konservative Folkeparti altid har stemt for finansloven.

Så vidt jeg husker, undlod Det Konservative Folkeparti at stemme til finansloven i 1976, fordi, som den daværende formand for den konservative folketingsgruppe, der i mellemtiden er avanceret til statsminister, sagde: Mit parti kan ikke tage ansvaret for finansloven – nøjagtig den samme formulering, som jeg anvendte her i dag.

Socialdemokratiets ønske har i øvrigt behandlingen igennem været, at vi i dag kunne komme i den situation, at vi med god samvittighed kunne stemme ja til finansloven. Det kunne vi sidste år, for da blev der forhandlet realistik med Socialdemokratiet. Da tog man udgangspunkt i den politiske kendsgerning, at regeringspartierne og Socialdemokratiet var nogenlunde jævnbyrdige i henseende til mandater, da gav man reelle indrømmelser i forhold til socialdemokratiske synspunkter, og da fik man et resultat, der både økonomisk, med hensyn til konkurrenceevnen, som jo fortsat er vor samfundsøkonomis akilleshæl, og med hensyn til den sociale retfærdighed var i orden.

Vi tilbød regeringen det samme i år. Vi tilbød at finde en løsning, der både hjalp på økonomien og var retfærdig.

Vil finansministeren hævde, at det er regeringens opfattelse, at det i år var muligt i lighed med sidste år at gennemføre en sådan samlet opgørelse med Socialdemokratiet, hvor man viste betydelig imødekommenhed over for socialdemokratiske synspunkter ud fra det fælles sigte at nå en bred tilslutning til en finanslov, der både hjalp på dansk økonomi og var socialt retfærdig?

Jeg er overbevist om, at hvis finansministeren skal være oprigtig, er han nødt til at svare benægtende på dette spørgsmål. Et sådant tilbud har det aldrig været muligt for regeringspartierne at enes om at give Socialdemokratiet, og derfor er det naturligvis ikke kommet til en aftale om finansloven.

Det, finansministeren efterlyste, var, at Socialdemokratiet satte sig ned og accepterede, at man alene forhandlede om regeringens spareforslag, og så kunne man måske ændre et komma her og nogle millionbeløb dér, men eventuelt at erstatte besparelsesforslagene i finanslovsforslaget med helt andre besparelsesforslag ønskede regeringen aldrig at gøre.

Jeg vil gerne nævne ét eksempel. På medicinområdet erkendte vi allerede ved åbningsdebatten, at der var penge at spare. Vi mente, at besparelsen kunne tages ind ved at tage fat på avancer og fortjenester og ineffektiv distribution på dette område, sådan at staten sparede penge, uden at patienterne blev belastet, og vi fremlagde forslag om mere end ½ mia. kr. i besparelser på dette område. Regeringen ønskede overhovedet ikke at undersøge vores forslag, men gennemførte i stedet det makværk af en ordning, der betyder, at i millionvis af receptpligtige medicinudleveringer nu skal registreres elektronisk på personnummer for hver enkelt dansk borger, og 400.000 pensionister og et betydeligt antal kronisk syge bliver omfattet.

Finansministeren sagde før, at alle kronisk syge var fritaget for afgiften, men det er jo ikke sandt. Kun kronisk syge, der har en årlig medicinudgift, der overstiger 6.000 kr., er fritaget for afgiften, som hr. Torben Lund tidligere har regnet for det her i dag, og dertil kommer, hvad børnefamilierne og alle andre mennesker i vort samfund bliver belastet med.

[Svend Auken]

Den ordning foretrak man, fordi den kunne man forhandle sig til rette med Fremskridtspartiet om her i forhandlingsforløbet i stedet for at indgå en aftale, der var god for statskassen, og som ikke belastede syge mennesker herhjemme.

Der kunne naturligvis nævnes andre eksempler fra forhandlingerne, vi netop har været igennem.

Det kan godt være, at finansministeren personlig ikke bryder sig meget om udtrykket høj-rødrejning i forbindelse med dette års finanslov, men vi bliver i Socialdemokratiet nødt til at se på, både hvilken byrdefordeling der er indlagt i selve finanslovsforslaget og alle de signaler, der i øvrigt sendes ud fra regeringsbænkene om, hvad der skal være udviklingen i de kommende år i Danmark.

Afbureaukratiseringsredegørelsen er endnu ikke lagt på Folketingets bord, men så meget er der jo sluppet ud i offentligheden og i pressen om det, at enhver kan se, hvad tendensen er i denne.

De stærke forlydender – og tager jeg fejl, vil jeg gerne rettes i det, men jeg henviser kun til stærke forlydender – går ud på, at lufthavnen i Kastrup skal omdannes til et aktieselskab, og i løbet af få år skal aktierne udbydes i det frie marked. De forlydender, jeg har hørt, går ud på, at aktierne i Det Danske Luftfartselskab skal sælges efter forhandlinger med de andre nordiske lande, så Danmarks rolle i SAS reduceres, at bilinspektionen skal privatiseres, at Monopoltilsynet skal afvikles, at det skal være en privat opgave at fastsætte arbejdsskadeerstatninger for mennesker, der kommer til skade i deres arbejdssituation.

Se, dette har ikke noget med afbureaukratisering at gøre. Det har ikke noget med en modernisering og en menneskeliggørelse af den offentlige sektor at gøre. Det er vi tilhængere af, og jeg vil gerne minde finansministeren om, at det var en socialdemokratisk regering, der iværksatte hele moderniseringspolitikken over for den offentlige sektor, en politik, som den nuværende regering i høj grad har fulgt op.

Men dette har ikke noget med modernisering og menneskeliggørelse og smidiggørelse af den offentlige sektor at gøre. Det har at gøre med at skabe et helt andet Danmark end det velfærdssamfund, de fleste af os er stolte af at have været med til at bygge op, ligesom vi er taknemlige

over for vore forfædre, at de har været med til at bygge det op.

Der er ikke noget som helst konservativt i at sige, at vi gerne vil modernisere, gerne vil menneskeliggøre, men vi vil ikke være med til at ødelægge grundlæggende tryghedsgoder og grundlæggende principper for det danske velfærdssamfund. Vi er bestemt ikke fascinerede af erfaringerne – eller henrykte ved erfaringerne – i andre lande, der har prøvet denne konservative medicin. Finansministeren sagde jo selv, hvor skidt det gik i England.

Jeg ville meget nødig have, at en tilsvarende udvikling skulle ske i det danske samfund. Og så kommer min hovedindvending. Hvis det var sådan, at økonomien gik godt, hvis det var sådan, at vores industri vandt markedsandele, hvis det var sådan, at vi havde overskud på betalingsbalancen, hvis det var sådan, at vi i lighed med Sverige manglede arbejdskraft i stedet for at have ¼ million ledige, så kunne man måske tillade sig at bruge en masse kræfter på den slags ideologiske opgør. Men det er jo nøjagtig den modsatte situation, hr. finansminister, vi er i i Danmark. Vi har stor arbejdsløshed. Vi har stor gæld. Vi har et stort underskud i forhold til udlandet.

Derfor var det opgaven ikke at begynde at slås om dette, føre denne langstrakte ideologiske krig. Der var det langt bedre at bruge kræfterne på det, som er hovedproblemet, og som jeg i mit første indlæg her i dag understregede var hovedproblemet, nemlig på samme tid at skabe en bedre konkurrenceevne i det danske samfund og en større grad af social retfærdighed.

Jeg tror, det kun er finansministeren og enkelte af hans kolleger i regeringen, der ikke mener, at det er uretfærdigt at skære kraftigt ned på tilskuddet til de syges medicin, at forringe vilkårene for kontanthjælpsmodtagere osv. og så bruge provenuet til at lette formueskatten med. Det er i hvert fald Socialdemokratiets opfattelse, at det ikke er nogen rimelig byrdefordeling.

Andre partier har det synspunkt, at det i sig selv er et gode at lette formueskatten. Der føres ikke bevis for det. Der er ingen økonomiske analyser, der støtter dette synspunkt, men dér har de et synspunkt. Men ingen vil vel hævde – ud over finansministeren og enkelte af hans kolleger – at det skulle være retfærdigt at bruge

[Svend Auken]

pengene, som man skærer ned med på det sociale område, til fordel for lettelser i forhold til de rigeste mennesker herhjemme.

Endelig dette om stabiliteten. Det, lønmodtagerorganisationerne har udtalt sig om, og som finansministeren vistnok også rigtigt fik refereret, er dagpengeaftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet. Den er vi alle godt tilfredse med, fordi vi jo dér undgik alle de katastrofer, der var lagt op til i arbejdsministerens oprindelige forslag.

Når vi siger ustabilitet, er det, fordi man baserer sig på et parti som Fremskridtspartiet, hvis grundsynspunkter ligger langt væk fra den midterlinje, der ellers normalt bestemmer dansk politik, og som får lov til at indgå en aftale med regeringen om finansloven uden at forpligtes til at stemme for det lovforslag, som er resultatet af aftalen.

Hvis ikke Socialdemokratiet allerede i juni måned sidste år havde sagt, at vi ikke ønsker et tredje folketingsvalg inden for 18 måneder, så ville den normale parlamentariske konsekvens af et så usædvanligt og så uacceptabelt parlamentarisk forløb naturligvis have været, at vi ikke havde fået vedtaget nogen finanslov her i dag.

Jes Lunde (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten meget på dette sene tidspunkt. Jeg tror snart, at hver eneste sten i debatten er blevet vendt.

Det, der kalder mig herop, er, at finansministeren er ked af, at vi ikke har diskuteret nok økonomi i dag. Til det vil jeg sige, at jeg syntes, det var rimeligt ved denne lejlighed at holde en mere holdningspræget tale, fordi de ændringer, vi ser på finansloven i år, i høj grad markerer en holdning fra regeringens side. Finansloven markerer en holdning i fordelingspolitikken ved at tage fra de dårligst stillede og give til de rigeste. Den markerer en holdning gennem privatiseringspolitikken, og jeg synes, det var vigtigt at markere det alternative syn, vi har på de sager.

Men jeg kan da ikke forstå, at finansministeren er ked af, at vi ikke snakker økonomi, for det er da oppositionens yndlingsemne. Finansministeren kan frit bestemme selv, hvad det er, vi skal diskutere. Skal vi diskutere, hvorfor det er lykkedes for de borgerlige på 6 år at fordoble udlandsgælden? Er det det, finansministeren

gerne vil have en lang debat om? Jeg er med til enhver tid. Ønsker finansministeren, at vi skal diskutere, hvorfor arbejdsløsheden er lige så høj nu som for 6 år siden, da de borgerlige kom til? Er det det, vi tager en diskussion om? Jeg er parat når som helst. Det er jo situationen, og det var derfor, vi troede, at debatten var ved at være udtømt.

Regeringen har ikke kunnet præstere nogen resultater andet end nedgang på alle fronter. Når det har været situationen i 6 år i træk, så bliver vi andre jo kede af at gentage os selv hele tiden. Men nuvel, hvis finansministeren har et stort behov for det, så deltager jeg gerne i en fornyet diskussion om det. Jeg tror bare ikke, der er mere lydhørhed for det i dag. Men når som helst, hr. finansminister, så lad os tage en duel om det.

Behnke (FP):

Finansministeren forklarede i sit indlæg, at regeringen var enig med Fremskridtspartiet i, at skattetrykket var for højt, og at regeringen var enig med befolkningen i, at skattetrykket var for højt. Finansministeren refererede så korrekt fra førstebehandlingen, hvor alle partier tilkendegav, at man ikke var interesseret i, at skattetrykket skulle stige.

Men så går finansministeren over til at sige, at hvis der skal være skattelettelser, så skal det ske under meget snævre forudsætninger, og dér skiller vandene. For mens finansministeren og regeringen tror, at forudsætningerne skal komme først og så skattelettelserne bagefter, så er det Fremskridtspartiets opfattelse, at hvis vi lemper på skattetrykket, så kommer forudsætningerne. Forudsætningerne bliver en følge af skattelettelserne.

Der er imidlertid et sted, hvor vi kan mødes på midten – det var det, vi nævnte under de forhandlingsrunder, der har været – nemlig at vi kunne imødekomme regeringens ønske om ikke at forøge den disponible indkomst. Samtidig kunne regeringen så imødekomme Fremskridtspartiet på spørgsmålet om den skattefri bundgrænse, altså at man laver det, der populært er blevet kaldt en sømandsskatteløsning for hele arbejdsmarkedet. Bruttolønnen kan sættes ned til gavn for arbejdsgiversiden, hvad enten arbejdsgiversiden er privat eller offentlig. Der kommer ikke et øget forbrug hos befolkningen, men vi kan alligevel høste alle gevin-

[Behnke]

sterne: konkurrenceforbedring, nye investeringer, øget beskæftigelse, og vi får også løst nogle af problemerne for de offentlige finanser.

Da var det det klare indtryk hos Fremskridtspartiets forhandlingsdelegation, at dér havde regeringen ikke bevægelsesfrihed, fordi man var bundet af Socialdemokratiet med skattereforen. Dér synes jeg faktisk, at hr. Lykketoft i første runde af denne tredje behandling i dag kom med en meget interessant oplysning, nemlig at Socialdemokratiet ikke opfattede den skattefri bundgrænse som værende en hellig ko i forbindelse med skattereforen.

Derfor er jeg sikker på, at når vi nu mødes igen efter jul og vi skal i gang med runden omkring løsningen af midtvejsforhandlingerne, så vil det tilsyneladende være muligt at samle et endog meget bredt flertal i Folketinget for at løse midtvejsforhandlingerne med en bruttolønsnedgang kombineret med en forhøjelse af den skattefri bundgrænse. Ja, selv endog meget ledende folk i fagbevægelsen har peget på den løsning. Og at det vil blive en kraftig konkurrenceforbedring, det erkender alle. Hvis man benytter Fremskridtspartiets forslag, nemlig en 48.000 kr.s skattefri bundgrænse, så vil det betyde for det danske erhvervsliv, at man vil få et spark bagi i størrelsesordenen 20 mia. kr., og ADAM-udregningen viser, at man vil få over 100.000 nye job.

Det er næsten for godt til, at en finansminister kan sige nej tak, og derfor imødeser Fremskridtspartiet, at vi efter jul tager fat på det meget vigtige punkt – specielt med den klare melding fra hr. Lykketoft her i dag.

Kirsten Lee (RV):

Jeg har tidligere anerkendt fru Mimi Jakobsens udmærkede udtryk om den finanslov, som vi skal vedtage i aften, nemlig en 2 CV-finanslov. Det er rigtigt. Den er økonomisk. Den er driftssikker. Den er ordentlig uden at være prangende. Den er, hvad vi har råd til.

Den socialdemokratiske limousinemodel fra sidste år har vi ikke råd til. Er tiden ikke inde til at få den sendt til et grundigt eftersyn? I mellemtiden vil vi gerne invitere Socialdemokratiet med i 2 CV'en.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg er lidt bange for fru Kirsten Lees sam-

menligning, for jeg har forstået, at svenskerne, som jo i mange henseender har større omsorg for folks sikkerhed, end vi har, har forbudt 2 CV'en som alt for trafikfarlig i Sverige. (*Munterhed*).

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 63 stemmer (KF, V, RV, CD, KRF og Steenholdt (Grønln.)) mod 36 (SF og FP); 41 (S) stemte hverken for eller imod.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Man gik herefter til dagsordenens punkt 8, der var:

8) Eventuelt: Fortsættelse af anden behandling af lovforslag nr. L 55:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige, af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. og af lov om en arbejdsmarkedsuddannelsesfond. (Forstærket indsats mod langvarig ledighed).

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).

(Fremsat 13/10 88. Første behandling 25/10 88. Betænkning 12/12 88. Første del af anden behandling 14/12 88. Tilføjelse til betænkning 15/12 88).

Samtykke til behandling:**Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Tilføjelse til betænkningen er først afgivet i dag, og sagen kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Der var stillet 32 ændringsforslag i betænkningen.

Der var stillet 5 ændringsforslag i tilføjelsen til betænkningen.

Uden for betænkningen og tilføjelsen til betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Arbejdsministeren har oplyst, at han ønsker at tage følgende ændringsforslag i betænkningens tilbage:

Ændringsforslag nr. 1-5, 7, 8, 10-13, 19, 20, 27 og 29. Ønsker nogen at optage disse ændringsforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er ændringsforslagene bortfaldet.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

*Forhandling***Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er for megen samtale i salen i øjeblikket. Jeg vil meget gerne, at man giver ro til talerne.

Kaj Poulsen (S):

Jeg er meget enig med formanden.

Det er et meget vigtigt lovforslag, der skal behandles her ved den fortsatte andenbehandling, nemlig et lovforslag om arbejdstilbud til ledige, som vi nu har fået forbedret med hensyn til arbejdstilbudsordningen i forhold til, hvordan den så ud ved førstebehandling.

Vi har fået indført en regel om uddannelsesyddelse til arbejdsmarkedets ledige, som har den dårligste uddannelsesbaggrund. Vi skal have denne ordning sat i gang den 1. januar 1990, og vi tror, der er store perspektiver i denne ordning, som vi regner med kan videreudvikles, således at den uddannelsesbaggrund, de danske lønmodtagere har, på baggrund af dette forslag virkelig kan udvikles, og at man kan rette op på de uddannelsesforudsætninger, man har på arbejdsmarkedet, og tage imod fremtidens udfordringer på arbejdsmarkedet med den teknologiske udvikling.

Den aftale, som blev indgået den 9. december i år mellem Socialdemokratiet og regeringen på baggrund af regeringens lovforslag nr. L 57, er optrykt i betænkningen.

Der har imidlertid vist sig at være en række tekniske problemer og en række afgrænsningsproblemer, og det er da også baggrunden for, at vi anmodede om udsættelse af andenbehandlingen. Men tilbage står, at den aftale, der er indgået, nu erstatter lovforslag nr. L 57, hvori der skulle spares 1,8 mia. kr. på arbejdsløsheds-

kasseområdet. Det er nu ændret til, at der bliver en budgetforbedring på 485 mio. kr., og ændret således, at den ordning vedrørende supplerende dagpenge, som skal gennemføres, nu kommer ind i det samme system, som gælder for arbejdstilbud til langtidsledige.

Det er en ordning, som, hvis man ser på betænkningen og på tilføjelsen til betænkningen, endnu ikke er helt færdig. Baggrunden er selvfølgelig, at man må konstatere, at når Bonnerup Nielsen-udvalget har brugt mange måneder til at prøve at formulere og afgrænse de grupper, der skal være omfattet af et sådant forslag, så er det, fordi det har været vanskeligt. Da udvalget ikke lavede en sådan afgrænsning, har det selvfølgelig også været vanskeligt i de forhandlinger, vi har haft i udvalget, siden vi afbrød forhandlingerne her i går. Men vi håber og tror stadig væk på, at en sådan aftale kan sluttes i god tid, inden vi får tredjebehandlingen af lovforslagene.

Jeg skal meddele, at vi vil naturligvis stemme for de ændringsforslag både i betænkningen og i tilføjelsen til betænkningen, som er stillet af arbejdsministeren, således at vi får de ting ud, der har været tvivl om i det oprindelige ændringsforslag, og så håber vi på, at vi i løbet af forholdsvis få timer kan forelægge de ting, som vil blive aftalt mellem regeringen og Socialdemokratiet.

Det er ikke et spørgsmål, om det vil blive aftalt. Det skal aftales. Socialdemokratiet og regeringen har en aftale om, at der skal ændres på de områder, der ligger i aftalen, og der ligger nogle retningslinjer for, hvordan det skal være, og det er det, der nu skal udformes.

Vi håber altså på, at vi ved tredjebehandlingen i morgen har et fikst og færdigt lovforslag, der giver nye tilbud til de ledige på arbejdsmarkedet, både de delvis ledige og de fuldt ledige, når de bliver langtidsledige.

Selv om jeg må sige, at der har været nogle gode, lange og somme tider lidt kaotiske møder i Arbejdsmarkedsudvalget, så synes jeg alligevel, at vi ved fælles hjælp var nået til et værdigt resultat, da vi kom her tilbage til den fortsatte andenbehandling.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal ikke kaste mig ud i at diskutere med hr. Kaj Poulsen, hvor værdigheden i forhandlingerne om dette forslag kan ligge, men blot

[LIII Gyldenkilde]

gøre opmærksom på, at jeg i hvert fald har fået min tålmodighed sat på noget af en prøve de sidste to dage og halve nætter. Jeg håber, og jeg anbefaler, og jeg gør alt, hvad jeg overhovedet kan for at sige: Lad os nu få det her på plads.

Det er efter al sandsynlighed sådan, at SF vil være uenig i resultatet, men det er der ikke noget at gøre ved; det har man vidst hele tiden. Men lad os nu få det på plads. Det er ikke rimeligt at spille fandango med hinanden, sådan som man gør i øjeblikket.

Jeg vil derfor opfordre de parter, der forhandler dette her, om nu at være lidt large, så julefreden kan sænke sig ikke alene over Christiansborg, men i høj grad over de 18.000 langtidsledige, som står for at falde ud af dagpenge-systemet og gå over på bistandshjælpen den 1. januar 1989, hvis der ikke kommer et resultat, inden vi tager hjem.

Når det er sagt, skal jeg henvise til, hvad jeg nåede at sige ved andenbehandlingen forleden dag, inden behandlingen blev afbrudt. Det er nok ret vigtigt, for hvis nogen vil skrive historie på disse betækningsbidrag, og hvad der ellers ligger, kan det være nødvendigt at henvise både til første og anden behandling, for at nogen overhovedet skal kunne finde ud af, hvad det er, der er foregået.

Jeg kan græde meget tørre tårer over de ændringsforslag, som ministeren har trukket tilbage. Jeg kan jo nærmest juble over det, for stort set er det de ting, som SF ville have ud af forslaget. Det, jeg så kan sende en stille bøn om, er, at det ikke skal lykkes at få dem ind igen, for som det er nu, er det et betydelig bedre forslag, end hvis de ændringer kom ind igen, og så vil SF endda være i stand til at støtte det.

Det tvivler jeg på at vi kan, hvis vi når til en løsning, for det er jo ikke alene Bonnerup Nielsen-udvalget, som ikke har kunnet finde afgrænsninger her, det er en årelang strid om, hvor mange vi taler om, når vi taler om folk, som er på deltidsarbejde, men er fuldtidsforsikrede og får supplerende understøttelse, fordi de ikke kan få fuldtidsarbejde. En årelang strid har vi haft om, hvor mange det her handler om.

Der er vild uenighed om det både i arbejdsministerens regi, i oppositionens regi, i Landsarbejdsnævnets regi, i arbejdsgiverkredse og ikke mindst i Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg. Det ses på ændringsforslagene, at der absolut ikke er enighed om, hvor mange der her er

tale om. Det ses på ændringsforslagene, hvor vanskeligt det er at finde afgrænsninger her.

Kristeligt Folkeparti har stillet et ændringsforslag, som vi skal undlade at stemme til. Det gør jeg opmærksom på allerede nu, fordi det er vigtigt at få sagt, at der er forskellige ting, der skal ses på i denne forbindelse. Men det ændringsforslag omhandler også, at man ikke kan afgrænse, hvor mange der er tale om i dette forslag, selv om det rent faktisk er arbejdsgiverens betaling af første ledighedsdag, ændringsforslaget handler om.

Når det overhovedet kan komme på tale i denne forbindelse, så er det, fordi vi ikke ved, om fiskeindustriens ansatte på filetfabrikkerne er med under den afgrænsning, man forsøger at få lavet, eller de ikke er med. Og er vi først derhenne, så er vi dér, hvor vi skal begynde at snakke om bygningshåndværkere, som bliver hjemsendt i perioder, folk, der er ansat som pædagogmedhjælpere, sygehjælpere, bibliotekarer på halv tid, hvor de gerne ville have heltid, osv. osv.

Ja, faktisk lever hele undervisningssektoren jo højt på, at man ikke kan få skemaerne til at gå helt op. Derfor har man meget deltid, og folk stykker så en stilling sammen, hvis de overhovedet er i stand til det. Dér, hvor de ikke er i stand til det, har de i dag muligheden for at gå på supplerende understøttelse i en periode, indtil de kan finde enten et fuldtidsjob eller i hvert fald nogle flere timer igen.

Det er så vanskeligt at få afgrænset dette, at man burde have afholdt sig fra det. Det sagde jeg allerede under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 57. Jeg siger det igen. Jeg ved nok, at det måske ikke nytter noget, fordi det desværre er sådan, at argumentet jo ikke altid spiller en rolle, når først man har sat sig fast i nogle forhandlinger, der nu er ved at handle om, hvem der skal vinde slaget.

Jeg skal sige om de ændringsforslag, som Fremskridtspartiet har stillet, at dem stemmer vi imod. De handler stort set om at lette på det, der indføres som noget nyt i dette lovforslag, nemlig at arbejdsgiverne skal betale første ledighedsdag. Vi ønsker ikke at lette det med andet end det, jeg har givet udtryk for i forbindelse med Kristeligt Folkepartis forslag, hvor vi har erklæret os villige til at kigge på det, når der er gået et stykke tid, for at se, hvordan det går. Vi synes, det er et rigtigt princip at indføre, at

[Lilli Gyldenkilde]

man ikke fra arbejdsgivernes side skal kunne bruge dagpengesystemet til at korttidsparkere sin overflødige arbejdskraft.

Vi stemmer imod de ændringsforslag, der omhandler, at nu skal man indføre afspadsering af overarbejde for de arbejdsløse. SF har gentagne gange sammen med Socialdemokratiet og alene foreslået, at vi skulle have afspadsering af alt overarbejde her i landet. Det ville give mange stillinger, tror vi. Det er urimeligt, at der skal være så dårlig planlægning, at det er nødvendigt med alt det overarbejde. Det har vi sagt gentagne gange, og det mener vi. Vi mener altså, det er en helt forkert tankegang så at indføre det for de arbejdsløse, sådan at det får den betydning, at de arbejdsløse skal afspadsere, så de ikke kan få dagpenge for de første dage, de er ledige, hvorimod man afholder sig fra at indføre det for dem, der er i arbejde.

Man må prøve at forstå dette her. Det er ikke, fordi vi er modstandere af, at man indfører afspadsering af overarbejde, men vi er faktisk modstandere af, at de arbejdsløse selv skal betale. Ja, det er så grelt, at jeg i nogle af de papirer, jeg har været heldig at komme til at se, har set nogen udtale sig om, at man er ved at komme til at betale to gange for overarbejde – det er arbejdsgiversiden, der siger det – hvor mit synspunkt så er, at hvis man vælger den model, der ligger her, så vælger man faktisk, at de arbejdende skal udføre overarbejde gratis, især hvis de bliver fyret efter en kort periode. Det er helt urimeligt, og derfor stemmer vi imod.

Jeg skal afslutningsvis sige, at jeg kan forstå, at der bliver lejlighed til en ny omgang. Vi får forslag frem til i morgen.

Jeg skal slutte med at sige endnu en gang, at jeg ikke skal være spor ked af det, hvis det ender med, at man ikke når til et forlig. Jeg synes, det er helt rimeligt, hvis vi gør lovforslag nr. L 55 færdig, som det ligger efter disse afstemninger, og så kan man i januar, hvis man ikke kan lade være med at lave indgreb over for de arbejdsløse, starte forfra igen med samtalerne, og gid de så må vare længe, indtil vi får skabt folk nogle arbejdspladser.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, at det var en lidt mærkværdig ordførelse, hvor man lægger så meget vægt på de ting, man ikke ved, men som man tror, i stedet

for at tage stilling til de ting, der ligger i forslaget.

Fru Lilli Gyldenkilde ved ikke, om fiskepigerne er med. Jeg kan berolige fru Lilli Gyldenkilde. Hvis fru Lilli Gyldenkilde slår op i Bonnerupudvalgets betænkning, så vil fru Lilli Gyldenkilde kunne se, hvilke områder der er omfattet.

Men det viser jo ikke den dér gode røde holdning, at nu går man imod alt muligt, og når man slutter talen af med, at man ikke vil blive ked af det, hvis forliget ikke bliver til noget, så er det på grund af bagstræv, dårlig hukommelse og dårlig politisk tæft.

Hvad er der igen, hvis dette forlig ikke bliver til noget? Så er der arbejdsministerens lovforslag nr. L 57 tilbage, som fru Lilli Gyldenkilde i øvrigt var godt tilfreds med var blevet taget af bordet. Man skal vist have mere end den lille grønthandlereksamen for at forstå den slags argumentation.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg kan jo forstå, at hr. Kaj Poulsen end ikke har den lille grønthandlereksamen, hvad det så end er. Men lad nu det ligge. Lad os nu ikke skændes om, hvem der er klogest, hr. Kaj Poulsen, så tror jeg nok, jeg ved, hvem der kommer til kort. Det er i hvert fald ikke mig, for jeg er mest udholdende.

Det er noget sludder, hr. Kaj Poulsen. Hvis det her ikke bliver et forlig oven i det forlig, der eksisterer, så vil det efter SF's mening være et gode. SF har aldrig været på jagt efter de deltidsarbejdende på fuldtidsforsikring, som får supplerende understøttelse, fordi der ikke er arbejdspladser til dem. Vi har været uenige med Socialdemokraterne om det i 100 år eller i hvert fald lige så længe, som den store arbejdsløshed har eksisteret.

Når hr. Kaj Poulsen svinger sig op, som om det er rent forfærdeligt, at vi så ikke vil være tilfreds med det, der ligger, så skal jeg sige til hr. Kaj Poulsen, at det er lykkedes os gennem en lang række spørgsmål at få afgrænset, hvor rådighedsstramningerne ligger i det første forlig, der blev lavet, hvor jobmulighederne ligger, og hvor uddannelsesmulighederne ligger for de langtidsledige. Vi er endt med at sige: Godt, selv om det ikke er, som vi vil have det, så er det godt, at man går fra at lade folk gå arbejdsløse

[Lilli Gyldenkilde]

uden at gøre noget over til at give dem nogle tilbud, så de kan komme i gang igen.

Det er det, der ligger i det oprindelige lovfor-
slag nr. L 55. Jeg håber, hr. Kaj Poulsen har for-
stået, hvad jeg siger. Vi har støttet hele vejen
igennem, men også sørget for at få de nælder
væk, som var i det.

Det er den ene ting, jeg vil sige, men nu er
min taletid udløbet. Jeg skal nok komme igen,
hr. Kaj Poulsen.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg kan sige til fru Lilli Gyldenkilde, at jeg
føler ikke særlig stor taknemmelighed for, at SF
støtter et fornuftigt forslag. Men det er umuligt
at forstå dens omsorg, fru Lilli Gyldenkilde har
for de deltidsansatte, for løsarbejderne, for fi-
skepigerne, for dem, der har løs tilknytning til
arbejdsmarkedet. Hvis ikke Socialdemokratiet
havde lavet denne løsning, hvad var der så
sket?

Det er realpolitik. Jeg kan forstå, at SF, selv
om de i nogle år har brystet sig af, at de var ved
at blive realpolitiske, nu er på vej væk igen.
Hvad var det realpolitiske for de mennesker,
hvis Socialdemokratiet ikke var gået ind i det
her? Der var blevet indført en begrænsning på 1
år for samtlige løsarbejdere, for samtlige del-
tidsansatte i det her land. Det havde været kon-
sekvensen, at unge, der har tilmeldt sig en
a-kasse, skulle have 18 måneders medlemskab
for at blive nydende medlemmer, og at dimit-
tender var blevet smidt over i det sociale sys-
tem. 20.000 mennesker om året var blevet
smidt over i det sociale system på baggrund af
det ændringsforslag, der forelå. Jeg synes, det
er noget af en nonchalant holdning over for de
ledige, SF giver udtryk for i dag på baggrund af
det forlig, der er indgået med Socialdemokrati-
et.

Må jeg så sige, at jeg lader mig såmænd ikke
støde så meget af de små pip fra folk, der aldrig
tænker positivt og konstruktivt. Vi er glade, og
vi er stolte over, at den samlede fagbevægelse
har støttet den konstruktive forhandlingsfase,
Socialdemokratiet har været inde i.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Den sidste korte bemærkning i denne om-
gang, og så går vi til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det andet, jeg skal sige til hr. Kaj Poulsen, er,
at jeg synes, man skal lade være med at klandre
os for, at lovforslag nr. L 57 stadig væk ligger et
eller andet sted. For det første var der ikke fler-
tal for L 57. Hvis ellers hr. Kaj Poulsen ville gø-
re sig den ulejlighed at læse mindretallets be-
tækningsbidrag, så har vi rost Socialdemokra-
terne for det arbejde, de har lavet, så L 57 ikke
blev, som nogle frygtede. Men det var jo heller
aldrig blevet vedtaget, for Fremskridtspartiet
var imod L 57, fordi det var uhyrlig bureaukra-
tisk – så var det i hvert fald ikke blevet det for-
slag.

Men lad nu det ligge. Jeg kender jo godt det
med at føre krigen et andet sted hen end dér,
hvor den ligger, fordi man skal have fred og ro
til at føre tingene videre. Tro endelig ikke, at jeg
ikke kan se, det er det, der foregår.

Når jeg har udtrykt mig, som jeg har gjort,
nemlig at jeg håber, at man ikke når til en løs-
ning, hvor man angriber den gruppe, som ho-
vedsagelig er kvinder, så er det, fordi der jo ikke
er job til dem. Og fakta er jo, at i det første for-
lig, man lavede, havde man ikke fået øje på en
række små ting, som der heldigvis senere er ta-
get højde for. Det er jo bl.a. det, der hedder tek-
niske vanskeligheder, som man sidder og for-
handler.

Til allersidst skal jeg sige, at i den aftale, So-
cialdemokratiet har indgået med regeringen,
har jeg lagt mærke til det allersidste afsnit,
hvori der står, at den øvrige finansieringsre-
form osv. omkring dagpengene har Socialde-
mokratiet ikke haft med inde i overvejelserne,
og dér kan regeringen gøre, hvad den vil. Dér
tror jeg, at Fremskridtspartiet kommer til at
spille sin rolle i det kommende år.

Glistrup (FP):

Folketinget henviste den 25. oktober 1988 ar-
bejdsministerens forslag til Arbejdsmarkeds-
udvalget. For mit vedkommende blev det det
mest inspirerende og interessante udvalgsar-
bejde, jeg til dato har deltaget i. Således som
man i min drengetid og ungdom slugte Leck
Fischers romaner og noveller og derigennem
virkelig lærte, hvordan Danmark var i 1930'erne,
sådan lærte man meget, meget indgående
igennem den udvalgsbehandling, der foregik,
hvoran Danmark er et halvt århundrede sene-
re.

[Gillstrup]

Og det tør jo nok siges, der er sket en forandring. Alle de forskellige faggrupper, der dukker op, arbejder under helt andre forudsætninger end dem, som den gældende arbejdsmarkedsretlige lovgivning er skrevet på basis af. Den opererer jo nærmest ud fra, at det drejer sig om nogle fabriksherrer i England i 1840'erne, som har 400-500 arbejdere, der nogenlunde er sådan en genesisk bestemt ydelse. Det er jo blevet til fuldstændig forskellige og meget stærkt industrialiserede arbejdsforhold, der frembyder vidt forskellige problemer.

Der er åbenbart også andre, nemlig regeringen og Socialdemokratiet, som udvalgsarbejdet har gjort indtryk på. Man kan lidt firkantet sige, at det, som regeringen og Socialdemokratiet nu er gået ind i, er faktisk at sige, at meget af det, der var i de oprindelige forslag, har man mere eller mindre kasseret, og så har man forsøgt nu at arbejde med andre modeller. Men ak, hvor forskelligt! Når man sammenligner de foregående 6 uger med den forløbne uge i kvaliteten, så er parlamentet bestemt ikke værd at rose sammenlignet med de udenparlamentariske henvendelser, vi har fået.

Det startede med, at der kl. 5.30 fredag morgen udarbejdedes en såkaldt aftale, som jeg vil vove at påstå først og fremmest har eksistensberettigelse som studiemateriale for en overlæge i børnepsykiatri. Den er altså aldeles afsindig. Det blev Arbejdsministeriets lod at omsætte dette til lovparagraffer. Disse lovparagraffer fik vi så sent i mandags. Det var for viderekommende jurister at finde ud af, hvad der i grunden stod i de paragraffer. Det fandt vi så ud af, og det var jo glimrende, men ulykkeligvis fandt LO jo også ud af det. Derfor ringede de i tirsdags nogle gange til specielt den socialdemokratiske gruppe.

Via forskellige natmanøvrer har vi nu i dag – til en vis grad tidligt på dagen, nemlig ved 2-tiden i nat – fået nogle nye ændringsforslag. Det karakteristiske ved de nye ændringsforslag er i og for sig, at de ophæver de ændringsforslag, vi fik i mandags. Denne march frem og tilbage har været særdeles interessant. Og så har vi fået løfte om, at nu skal vi have et tredje sæt ændringsforslag, der skal lave det til noget helt nyt.

I mellemtiden sker der det med disse totalfornyelser, at det begynder at sive ud til den danske befolkning, som jo er noget anderledes indrettet, end man måske tror fra forligsparter-

nes side, og vi har foreløbig fået to breve i dag vedrørende disse fuldstændige nydannelser, der er kommet ind i forslaget. Det ene er fra fiskerne i Skagen.

Fiskerne i Skagen fortæller om det, som på nudansk kancellisprog hedder »timeoverførelsesreglen«. Det er et meget centralt begreb, vi nu kommer ind på. Jeg citerer fra det brev, som de har sendt til os i dag:

»Inden for fiskeriet er forholdene således, at en partsfisker bliver pålagt minimum 7,8 timer per havdag, uanset om der har været indtægter eller ej ved fiskeriet. Man kan således forestille sig, at en fisketur har været på 7 dage, hvor de 2 dage går med sejlads til fiskepladsen og 2 dage hjem igen, således at der reelt alene har været fisket i 3 dage. Selv om den reelle arbejdstid som sagt alene har været 3 dage, anses hver dag, en fisker er på havet, som arbejde og vil derfor få indflydelse på, hvorvidt der skal overføres timer til efterfølgende uge, hvor medlemmet muligvis er ledigt på grund af kvotens opfiskning, i situation med storm, maskinskade m.v.«

I kraft af de overførelsesregler, der er, så taber man altså alle de mange timer, man har fået, fordi man har døjet søsygens kvaler, når man har sejlet som en anden Kent Kirk frem og tilbage til Aberdeen og kastet et hullet trawl i havet, eller hvad det var, han gjorde i sin tid.

Så skriver fiskerne videre, at man i deres arbejdsløshedskasse mener, at det vil være overordentlig vanskeligt at administrere den påtænkte regel, idet dette betyder, at hver gang en partsfisker bliver ledig, skal man indhente lønsedler samt oplysninger om havdage inden for de sidste 13 uger, forinden dagpenge kan udbetales. Da den lønmodtagende fiskers arbejdsgiver ofte ligger på havet enten i dansk eller udenlandsk farvand, er det utrolig vanskeligt at fremskaffe de ønskede oplysninger inden for en rimelig tid, hvilket igen betyder, at partsfiskeren kan gå i op til flere uger, ja, måske måneder, forinden man kan vurdere, hvorvidt dagpenge kan udbetales.

Det er kongeflaget i den nye forbrødring imellem regeringen og Socialdemokratiet. Lær dog, at det er bedre at slutte forlig med Fremskridtspartiet, for man kan da forstå, hvad det går ud på, når der sluttes forlig til den side.

Vi fik en henvendelse til. Det var fra et andet arbejdsområde. Det var de underordnede syge-

[Glistrup]

huslæger. De gør opmærksom på, at for deres vedkommende er det forholdsvis upraktisk, at man opererer med uge-for-uge-opgørelser, idet de har deres vagtskema over tre uger. De har måske 100 arbejdstimer i 1 uge, inklusive vagttimer og lign., og derefter afspadsrer de noget i de andre uger, så det giver nogle helt barokke udsving for dem.

Nu vil jeg jo ikke sige, at vi med Skagens fiskere og de underordnede sygehuslæger har udtømt hele det danske arbejdsmarked; der er unægtelig andre områder på det, men det er gode eksempler at få forstand af. Forholdet er nemlig det, at situationen er så vidt forskellig for dem, der arbejder i Danmark, at det simpelt hen ikke kan passes ind i firkantede regler, som man nu i huj og hast skal gennemføre, fordi man her i Danmark har noget, der er vigtigere og mere undtagelsesfrit end tyngdeloven eller bandbullen fra paven i Rom eller Danmarks Riges Grundlov, nemlig at Folketinget skal på juleferie inden 22 timer fra nu. Det er jo virkelig det, det gælder. Det er en skandale, når vi ikke har fået de endelige forslag og folk rundt om i landet ikke har haft mulighed for at være lige så vakse som fiskerne i Skagen og sygehuslægerne til at komme og give besked om de problemer, der er.

Folketinget gennemfører noget fuldstændigt nyt i forhold til, hvad Folketinget har beskæftiget sig med, og giver et fuldstændigt nyt sæt af regler. Derfor er det eneste anstændige, at når sagen nu kommer tilbage til Arbejdsmarkedsudvalget, så lader man den ligge dér i nogle måneder for simpelt hen at få den gennemarbejdet og få de fornødne udtalelser. Det er faktisk mest regeringen og Socialdemokratiet, jeg gør en tjeneste med det råd.

Jeg ved godt, at man frygter, at hvis man opererede på den måde, så ville – jeg har hørt tallet – 18.000 mennesker ryge over i det sociale system pr. 1. januar. Men i det omfang man virkelig mener, at det er en alvorlig trussel, så kunne man dog langt enklere gøre det, at man lavede – og det kan jo gøres på tre kvarter – en første, anden og tredje behandling af et lovforslag på en linje om, at den 1. januar sættes dette ur i stå til 1. marts, eller hvornår man nu vil gøre det, sådan at der ikke sker skader og man kan få gennemarbejdet det, så man kan være bekendt at gennemføre det, som bliver resultatet af det.

Det, vi taler om her, er faktisk noget, der har meget væsentlig betydning for hundredtusindevis af danskere, når man tager de pågældende lønmodtageres familiemedlemmer, som de forsørger, med. Der er hele samfund, der bliver ramt af det.

Kristeligt Folkeparti har været den barmhjertige samaritan og foreslået, at for 1991 kan man redde det, der er mest truet, nemlig vådfiskeindustrien, men den er død før 1991. Fiskerne vil elske fiskeriministeren, når man kommer igennem til at se, hvad det her er, for de vil synes, at han dog trods alt er bedre end arbejdsministeren. Arbejdsministeren vil slå mere ihjel for dansk fiskeindustri med det, han laver her, end fiskeriministeren gjorde i Bruxelles forleden dag. Det er faktisk sandheden om, hvordan organisationerne i fiskeriet skal prioritere deres ting. Derfor tag dog og giv os så megen tid, at sjælen kan følge med skrivebordspennen. Det er for dårligt, det, forligspartierne har præsteret her.

Bollmann (CD):

Jeg skal først medgive de foregående ordførere, at udvalgsarbejdet har været usædvanlig interessant. Det har også været usædvanligt som sådan, og hvis det engang imellem har været kaotisk, så vil jeg i hvert fald vove den påstand, at det ikke kun er udvalgsformandens skyld.

Men altså allerførst ville jeg egentlig gerne have gratuleret forligspartierne med, at de overhovedet har kunnet indgå et forlig. Det, der nu er spændende, er jo, om de kan finde ud af, hvad det er, de er blevet enige om, eller hvor uenige de er om, hvad de er blevet enige om.

Jeg siger det egentlig, fordi jeg synes, det er positivt. Jeg tror, det er positivt både for forholdene på arbejdsmarkedet og for klimaet i den tid, der kommer. Vi ved, der er trepartsforhandlinger, vi ved, der er midtvejsforhandlinger, og det tilsiger, at det er godt, de har kunnet nå et forlig. Jeg siger det altså ikke så meget på grund af det indhold, forliget har fået. Vi kender det ikke rigtig endnu, men i hvert fald ud fra det, vi kender, mener jeg stadig væk, som jeg sagde ved førstebehandlingen, at der er en række mørke pletter, som vi ikke kan være enige i.

Selvfølgelig er der, det skal jeg medgive, mange positive ting i lovforslag nr. L 55 om arbejdstilbud og om uddannelsestilbud. Jeg skal

[Bollmann]

ikke repetere alt, hvad vi har talt om før. Jeg græder tørre tårer over en række af de ting, der faldt ud ved afgang af lovforslag nr. L 57.

Der er nogle lempelser i de oprindelige ændringsforslag netop på de områder, som vi har kritiseret mest, det var spørgsmål om arbejdsgiverbetalingen af første dag, og det var spørgsmålet om supplerende dagpenge.

Der er stillet forskellige ændringsforslag. Det var vel egentlig dem, vi skulle have debatteret her ved anden behandling. Fremskridtspartiet har foreslået en total afskaffelse af arbejdsgiverbetaling for første dag. Vi har stillet nogle ændringsforslag, som lemper, og som, hvis de blev gennemført, faktisk ville klare de problemer, der har været rejst over for os i udvalget, ikke mindst for de specielle brancher, men også for de situationer, hvor man føler, det er uretfærdigt, at man skal betale mere, end lønmodtageren kunne modtage i dag.

Jeg vil sige, at selv om vi selv har stillet ændringsforslag om arbejdsgiverdagen, vil vi stemme for Fremskridtspartiets ændringsforslag for at markere, at vi ikke synes, den er en god idé. Hvis det falder – og det er der jo meget der tyder på, hvis man skal tro betænkningen – vil jeg selvfølgelig anbefale, at man stemmer for CD's ændringsforslag.

I den forbindelse vil jeg da også sige, at vi kan støtte Kristeligt Folkepartis ændringsforslag, som prøver at tage højde for situationen efter forligsperioden. Det synes jeg lyder fornuftigt, selv om vi gerne havde set det en smule udvidet.

Hvad angår spørgsmålet om de supplerende dagpenge, er der også tale om en ændring i forhold til det oprindelige, som var med i lovforslag nr. L 57. Vi mener fortsat, at reglerne helt burde fjernes. Vi ser her i tilføjelsen, at det er de faktisk blevet, og det kan vi så sige tak for til arbejdsministeren. Men vi må vel regne med, at der er forlig mellem regeringen og Socialdemokratiet, og så må vi vel også regne med, at der bliver en tredje halvleg på en eller anden måde.

Jeg skal blot gentage, at vi er meget spændt på, hvordan forliget egentlig skal fortolkes. Jeg tror også, jeg kan være sikker på, at mange andre her i salen både i regeringspartierne og i Socialdemokratiet er interesseret i, hvad det er, man er blevet enig om. Jeg ser frem til en interessant debat, der forhåbentlig finder sted i morgen, inden vi tager på juleferie.

Glønborg (KRF):

Jeg håber, at vi alle sammen husker, at dette drejer sig om en forstærket indsats mod langvarig ledighed. Det drejer sig om, at man ved et forligsarbejde har fundet frem til nogle gode tilbud, som man gerne vil give. Det er godt. Vi er også klar over, at der skal hentes nogle penge til at finansiere det med. Det er ikke en førstebehandling i dag, og derfor kan jeg tillade mig kun at snakke om enkelte dele af sagen.

Spørgsmålet om deltidsarbejde og supplerende dagpenge har været kraftigt inde i billedet. Jeg vil gerne sige lige ud, at Kristeligt Folkeparti er en varm tilhænger af deltidsarbejde, men når vi siger deltidsarbejde, så mener vi selvfølgelig til deltidsløn. Derfor har vi fuld forståelse for, at man ikke i evighed kan hente supplerende dagpenge til noget, som reelt er et fast deltidsarbejde.

Vi betragter det, at man får rettet op på denne sag, som en støtte til bevarelse af muligheden for deltidsarbejde. Vi betragter det ikke som et angreb på muligheden for at have deltidsarbejde. Derfor er vi gået ind i arbejdet med en meget konstruktiv holdning til det hele.

Det så ud til, da vi havde forslaget fremme i første omgang, at man kørte efter nogle fornuftige principper om, at begge parter på arbejdsmarkedet skulle være med til at finansiere sagen. Vi kunne egentlig godt lide, at man lagde pres på arbejdsmarkedets parter for at få dem til at lave fornuftigere overenskomster med fleksible arbejdstidsaftaler, så man kunne tilpasse sig efter det skiftende behov for arbejdskraft, der er i visse brancher.

Vi kunne godt lide, at man havde en ordning om, at arbejdsgiveren skulle betale for én ledighedsdag og arbejdstageren for en anden ledighedsdag, men med en begrænsning, så det ikke kom til at ødelægge økonomien for nogen. Ved den aftale, der er blevet til nu, er ordningen blevet sådan, at det kun er den ene part, altså arbejdsgiveren, som skal hænge på den.

Alligevel synes vi stadig væk, at det hele virker fornuftigt. Vi er tilfreds med de begrænsninger, der nu er blevet sat, og med, at man har givet virksomhederne og organisationerne 2½ år til at få de her ting på plads.

Vi er så optimistiske eller bløjedede eller naive, eller hvad man nu vil kalde det – jeg foretrækker optimistiske – at vi tror, at en stor del af problemerne vil løses ved de næste overens-

[Glønborg]

komstforhandlinger. Jeg er stadig væk nervøs for, hvad der sker, når vi når frem til midten af 1991, for så er der 1½ år tilbage af den forligsaf-tale, som majoriteten i Tinget har lavet, og i de 1½ år er der ingen grænser for, hvad en virksomhed kan komme til at betale. Vi er ikke spor nervøse for de virksomheder, der arbejder med jern og træ og den slags, hvor man virkelig kan presses til en fornuftig produktionstilrettelæg-gelse, sådan at man kan bruge den arbejdskraft, man har, og udnytte den ordentligt, men vi må erkende, at der er brancher, hvor det er natur-givne forhold og udefra kommende omstæn-digheder, som bestemmer, hvordan arbejds-kraftforbruget er.

Jeg tænker helt specielt på den del af fiskein-dustrien, som udelukkende arbejder med fersk, frisk fisk. Det er ingen sag for dem, der også kan tage noget frostfisk ind i produktionen, for de har nogle bufferproduktioner at udligne med, men det kan de ikke alle sammen. Der er nogle, der kun arbejder med frisk fisk. Vi kom-mer nemt til at påføre dem en produktforringel-se til skade for hele landet, hvis vi ikke opfører os fornuftigt på dette område.

Jeg kan også nævne byggefag, jeg kan nævne stevedorebranchen, og jeg kan nævne sådan noget som landbrugets maskinstationer. Der er brancher, hvor en fuldstændig udjævning vil være umulig. Derfor synes jeg, at det er for fantasiløst, at regeringen og Socialdemokratiet kun er blevet enige om noget, der gælder for alle brancher. Jeg savner den selektive vurdering af, hvor der er virkeligt behov for at give en mulighed for at kunne have en lidt varieret arbejdstid.

Jeg synes derfor, at man bør stemme for det ændringsforslag, jeg har stillet vedrørende de sidste 1½ år af aftaleperioden. Jeg foreslår nem-lig, at man giver arbejdsministeren en mulighed for at fritage de virksomheder og brancher, som er afhængige af noget, de ikke selv er herre over, for betaling af første ledighedsdag i et vist antal dage pr. år. Så kan man vurdere situationen, når vi når hen i nærheden af midten af 1991.

Fremskridtspartiet har stillet et par under-ændringsforslag til mit forslag. Det første går ud på at lade ordningen træde i kraft allerede nu. Det vil jeg advare imod, for så får vi ikke det pres på virksomhederne, vi gerne skulle have.

Den anden ændring, Fremskridtspartiet fo-reslår, er at sætte ordet »eventuelt« ind, sådan at arbejdsministeren får lov til at give visse brancher og erhverv fuldstændig og total frihed for ansvar på det her område. Det synes jeg og-så er for meget.

Jeg beder om, at man stemmer underæn-dringsforslagene ned, men støtter mit æn-dringsforslag nr. 30, for det er der fornuft i.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fremskridtspartiet er enig med Kristeligt Folkeparti i den anbefaling, man lige gav af det ændringsforslag, man har stillet, nr. 30. Men vi mener faktisk, at Kristeligt Folkeparti ser for-kert på det, når man siger, at man godt kan ven-te til 1991 og så give en eller anden invalideret beføjelse til arbejdsministeren til den tid, fordi, som Kristeligt Folkeparti siger, der skal være pres på virksomhederne.

Men det er ikke virksomhederne, der skal presses, hr. Glønborg. Det er Vorherre, der skal presses. Vorherre skal presses til, at det ikke bli-ver dårligt vejr, sådan at bygningsarbejderne ikke kommer ud for vejrligsskader og specielt svingende vejr. Det, der bevirker, at man må hjemsende folk, er, hvordan vejret udvikler sig.

Fiskene skal presses til, at de lader sig fange i passende kvoter hen over året, sådan at hver eneste dag i året går $\frac{1}{365}$ af fiskene i fiskernes net. Hvis nu fiskene ikke kan finde ud af med en kvote på $\frac{1}{365}$ pr. dag, uanset om det nu er stormvejr eller isvinter, eller hvad det er, at gå i nettene, hjælper det ikke meget, at man vil presse fiskebranchen til at indrette sig. Og så er det selvfølgelig meget rart for vådfiskbranchen, at når den ligesom den tyske og svenske vådfiskbranche, og som den hollandske var på vej til, ligger i sin grav i 1991, så træder hr. Glønborgs frelserregel i gang. Men så er det for sent.

Det er derfor, hr. Glønborg, at man ikke skal standse op på halvvejen, som hr. Glønborg har gjort med sit ændringsforslag, men at det er særdeles tilrådeligt for hr. Glønborg og alle os andre 178 her i Folketinget at stemme ja til Fremskridtspartiets underændringsforslag til ændringsforslag nr. 30.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Hr. Bollmann sagde, at det var positivt for

[Arbejdsministeren]

forholdene på arbejdsmarkedet, at der var indgået et forlig. Ja, man kan vel sige, at det er positivt for forholdene på arbejdsmarkedet, at der er indgået to forlig: først et forlig om en forstærket indsats mod langvarig ledighed og så et forlig i forbindelse med finansloven om budgetforbedringer på Arbejdsministeriets område.

Det er da korrekt, som flere ordførere har været inde på, at det sidste forlig er vanskeligt at udmønte teknisk, fordi det er indviklet lovgivning, men jeg er helt enig i hr. Kaj Poulsens formulering. Det skal aftales, for vi har en aftale, og så bliver det selvfølgelig også aftalt.

Det har taget os lidt tid, men vi bliver færdige, og jeg tror godt, vi kan garantere for, at Folketinget kan komme på juleferie til stort set planlagt tid. Det skal nemlig udmøntes, for det er vigtigt, at hele det kompleks, der ligger i lovforslag nr. L 55, når vi er færdige i morgen, bliver gennemført, for så er der tale om en lang række nye muligheder og en lang række nye pligter.

Der er ingen tvivl om, at det skal vi have vedtaget, bl.a. af den grund, fru Lilli Gyldenkilde var inde på, nemlig at hvis ikke lovforslag nr. L 55 bliver vedtaget inden jul, så vil pr. 1. januar 1989 et antal mennesker være i en meget vanskelig situation. Det kan vi selvfølgelig ikke forsvere.

Så skal jeg i øvrigt blot sige til fru Lilli Gyldenkilde, som har været inde på spørgsmålet om rådighedsregler, at jeg har med interesse og en lille smule overraskelse læst SF's bidrag i betænkningen på side 4.

Jeg synes bedre om svarene på spørgsmål 42 og spørgsmål 45 end om SF's fortolkning af svarene. Derfor vil jeg for god ordens skyld henlede opmærksomheden på det sidste af SF's punkter, der drejer sig om, at de regler, der vil blive udarbejdet, naturligvis ikke vil stride mod de besvarelser, der er optrykt som bilag til betænkningen. Men det er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at det vil være identisk med den fortolkning, SF har lagt ind i sine vurderinger af spørgsmål 42 og 45.

Jeg vil altså gerne bekræfte, at det, der står i svarene på spørgsmål 42 og 45, er rammerne for den bekendtgørelse, der skal udarbejdes.

Så må vi jo nok bedrøve fru Lilli Gyldenkilde med, at af de ændringsforslag, hun er så glad for kommer, er der et sæt ændringsforslag, som

fru Lilli Gyldenkilde nok ikke er så glad for kommer. Men sådan er livet jo. De kommer forhåbentlig snart, sådan at vi kan få en god og konstruktiv drøftelse, inden vi vedtager dette lovforslag ved tredje behandling i morgen.

Kaj Poulsen (S):

Det, der kalder mig på talerstolen denne gang, er selvfølgelig fru Lilli Gyldenildes slettede hukommelse.

Da fru Lilli Gyldenkilde skulle fortælle, hvad der stod i den aftale, der er indgået mellem Socialdemokratiet og regeringen, tror jeg nok, at hukommelsen spillede fru Lilli Gyldenkilde et puds, idet hun sagde, at Socialdemokratiet har givet regeringen carte blanche til at gøre, hvad den vil på finansieringsområdet. Jeg må indrømme, at det er noget af en fortolkning. Der står i aftalen, i punkt 7:

»I aftalen indgår ikke finansieringsomlægning af arbejdsløshedsforsikringen, hvor parterne har forskellig opfattelse.«

Hvordan kan man udlægge en sådan tekst, som om Socialdemokratiet har sagt til regeringen: I kan gøre, hvad I vil, vi skal nok lade være med at genere jer? Hvad er det for noget vrøvl! Jeg har aldrig kendt magen.

Må jeg så godt sige til fru Lilli Gyldenkilde: Vi er godt klar over, at vi har et problem på kvindearbejdsmarkedet på grund af, at der bliver udbudt alt for få fuldtidsstillinger, og fordi alt for mange fuldtidsstillinger bliver delt op i deltidsstillinger, fordi arbejdsgiverne gerne vil have deltidsarbejdskraft. Vi kender også godt begrundelsen for det. Men derfra og til at acceptere, at kvindearbejdsmarkedet skal vedblive med at udvikle sig i den retning, skal vedblive med at blive smadret i den henseende alene i arbejdsgivernes interesse, er der et stykke vej.

Det er baggrunden for, at Socialdemokratiet, som fru Lilli Gyldenkilde sagde, altid har ment, at vi skulle have lavet en regulering på det her område, sådan at de dårligst stillede kvinder på arbejdsmarkedet, nemlig Kvindeligt Arbejderforbunds medlemmer, således at kassedamerne i HK, således at Husligt Arbejder Forbunds medlemmer, de dårligst stillede i det her samfund, også har mulighed for at få en fornuftig arbejdsdag, uden at de skal rende rundt til tre og fire arbejdsgivere for at få otte timers arbejde om dagen.

[Kaj Poulsen]

Hvis ikke vi tør tage fat i det, får vi aldrig rettet det arbejdsmarked op. Det, der vil blive indgået aftale mellem regeringen og Socialdemokratiet om, vil være en lille begyndelse på den opretning. Vi tror, at vi kan få arbejdsgiverne til at indse, at nu er det slut med bare at sjakke med kvinderne på arbejdsmarkedet, hvad de har gjort i mange år.

Jeg synes nok, at fru Lilli Gyldenkilde ikke bare skulle have lyttet til sin egen indre stemme og taget hensyn til de stærke stålnerver. I den offentlige debat om lovforslag nr. L 57 før den 9. december fortalte arbejdsministeren fornøjeligt, at han forhandlede både med Socialdemokratiet og med Fremskridtspartiet. Fremskridtsfolk udtalte sig lystigt om, hvad det var, de havde lyst til på området. Bl.a. blev det nævnt, at hvis de fik indflydelse på finansloven, var der såmænd ikke noget i vejen for, at de kunne ændre opfattelse med hensyn til lovforslag nr. L 57. Eller hvis det var helt umuligt, så kunne man tænke sig fra Fremskridtspartiets side at foreslå en nedsættelse af dagpengene.

Jeg må indrømme, at med et Folketing, der ser ud som det, vi har her, skal der mere end almindeligt stærke nerver til kynisk at læne sig tilbage i stolen og sige: De tør ikke! Det skal der mere end almindeligt stærke nerver til. Vi har ikke lyst til at lade de dårligst stillede på arbejdsmarkedet, nemlig de ledige, løbe så store risici med så nonchalant en indstilling. Det er baggrunden for, at vi har taget del i de her forhandlinger og har nået et resultat, som er mange gange bedre end det, man kunne risikere.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg kan forstå, at arbejdsministeren er af den mening, at SF har fortolket de svar, der er kommet vedrørende de rådighedsstramninger, der ligger i det her forslag, lidt for venligt. Jeg tror, det var ordvalget.

Det er jeg ked af, hvis det er rigtigt. Men jeg vil nøje granske, hvilket ordvalg ministeren brugte, for jeg synes også, jeg hørte en nuance, og jeg mener at have lidt sans for nuancer. Der kan jo ikke tolkes i strid med, hvad der ligger i de her svar. Det håber jeg jeg har forstået rigtigt, for vi ved, at der skal være forhandlinger med andre uden for det her hus om, hvordan disse regler skal være.

Det er det ene, der kalder mig op i denne se-ne aften. Det andet er til hr. Kaj Poulsen.

Jeg skal sige til hr. Kaj Poulsen og til Socialdemokrater i øvrigt, at det er nu ikke så rart, hvis det ligesom bliver skudt SF i skoene, at vi ikke skulle have omsorg for de svage, at vi ikke skulle have omsorg for kvinder på arbejdsmarkedet. Det har vi faktisk, og det er grunden til, at vi ikke vil være med til dette indgreb over for de deltidsarbejdende på supplerende understøttelse.

Jeg kan forsikre for, at hvis vi var 100 pct. sikre på, at vi kan anvise dem et fuldtidsarbejde, når de gerne vil have det – når de er fuldtidsforsikrede, er det, fordi de gerne vil have fuldtidsarbejde – så kunne vi ikke drømme om at gå imod det her, men vi ved altså noget om, hvor stor arbejdsløsheden er. Vi ved, at vi står med et forlig, hvorefter der i 1989 og 1990 skal skaffes 79.000 uddannelses- og arbejdstilbud. Og så kommer man med det her oveni.

Jeg ved godt, at arbejdsministeren er optimistisk og i et svar har sagt: Jamen o.k., vi har skaffet mange flere arbejdstilbud tidligere. Hvad er der blevet ud af det? Er der blevet fast arbejde ud af det? Nej, der er blevet rotation for de arbejdsløse ud af det.

Derfor er vi ikke med på denne her. At jeg vurderer det lidt anderledes, end Socialdemokratiet gør, mener jeg jeg må have lov til. Vi tilhører jo dog forskellige partier, selv om vi gerne på mange områder vil samarbejde med Socialdemokratiet.

Socialdemokratiet står efter min mening med det allerbedste kort på hånden, som hedder, at denne regering ikke ønsker, at der er uro på bagsmækken. Det vil sige, at det har betydning for trepartsdrøftelserne og for overenskomstforhandlingerne osv. Vi har set denne regering kyst, fordi der stod 285.000 nede på Slotspladsen efter et indgreb i overenskomsterne. Hvad skete der året efter? Ingen indgreb. Hvad hører vi her fra talerstolen gang på gang arbejdsministeren stå og sige? Ja, det er sådan, at der er somme, der er begyndt at kalde ham den socialdemokratiske arbejdsminister hr. Henning Dyremose.

Man hører ustandselig: Vi skal samarbejde parterne imellem. Det betyder, at Socialdemokratiet efter min bedste mening har stået med et våben i hånden – hvis vi nu skal blive i krigsproget – som gjorde, at det ikke var nødvendigt, at man havde taget fat i den efter min mening svage gruppe, fordi lovforslag L 57 ikke

[Lilli Gyldenkilde]

kunne blive til en realitet, fordi, som hr. Glistrup rigtigt har set i den her sammenhæng, den måde, det var grebet an på, simpelt hen var så bureaukratisk, at det ville hr. Glistrup ikke være med til. Hr. Glistrup havde godt nok nogle forslag om at skære over en bank i dagpengene, men dér mener jeg, at man havde det våben, at denne regering ikke vil have uro på bagsmækken, og det ville den have fået i trepartsdrøftelserne, hvis der overhovedet var sket noget med arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Der er altså forskellige vurderinger af det politiske spil. Det mener jeg vi må have lov til, når vi tilhører to forskellige partier, hvad enten vi skal samarbejde senere eller ikke. Selvfølgelig skal vi det, men vi må have lov til at have forskellige synspunkter, og jeg synes, det går glimrende med at samarbejde med de borgerlige partier, der dog vist ligger længere væk i deres synspunkter fra Socialdemokratiet, end vi gør.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg må tilstå, at jeg bliver desorienteret, når jeg hører fru Lilli Gyldenkildes kommentarer til, synes jeg, i øvrigt et fornuftigt stykke politisk arbejde, der er kommet til verden i et samarbejde mellem regeringen og Socialdemokratiet.

Når jeg lytter til, hvad fru Lilli Gyldenkilde siger, og prøver at finde substantielle indvendinger mod det, der er aftalt, og det lovforslag, der er lagt op til, kan jeg ikke høre egentlig kritik af substansen.

Jeg vil gerne efterlyse hos fru Lilli Gyldenkilde: Hvad er egentlig kritikken af substansen? Er det, fordi der kommer flere uddannelses tilbud? Er det, fordi der kommer flere arbejdstilbud? Er det, fordi fru Lilli Gyldenkilde er modstander af rotation på arbejdsmarkedet? Det er jeg tilhænger af, og det tror jeg egentlig fru Lilli Gyldenkilde også er. Rotation på arbejdsmarkedet er ganske vist ikke det bedste i denne verden, men det sikrer dog en tilknytning til arbejdsmarkedet, og dermed undgår vi, at en række mennesker, fru Lilli Gyldenkilde, falder ud og mister tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Mit enkle spørgsmål er: Hvad er der egentlig galt med dette forlig? Man kan ærgre sig over, at der er nogle parter, der har indgået en aftale, men hvad er der egentlig galt med selve forliget? Hvori består fejlene, og hvori består de ne-

gative konsekvenser for hvilke grupper? Det vil jeg gerne bede om at få belyst lidt nærmere.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal sige til hr. Nyrup Rasmussen, at det er lidt ærgerligt, at han ikke har været her under hele debatten, for så havde jeg ikke stået i denne situation, hvor jeg har en kort bemærkning på to minutter, hvor jeg jo ikke kan gentage, hvad jeg har sagt i det sidste kvarter. Jeg har faktisk haft to gange taletid, første gang ti minutter, anden gang fem minutter.

Jeg har intet imod, at man laver gode uddannelsesmuligheder og gode arbejdstilbudsmuligheder. Det har jeg gjort rede for. Hvis lovforslag nr. L 55 skulle komme til at foreligge, som det er, efter at disse ændringsforslag nu er henholdsvis taget ud og bliver stemt ud, er det fint, så lad os vedtage det. Det har jeg hele tiden sagt, hr. Nyrup Rasmussen.

Det, jeg har imod det – det har jeg også gjort rede for – er, at man angriber en gruppe på deltid, som er svage, fordi der ikke er fuldtidsarbejde til dem. Hvis der var det, så ville vi være med til omgående at sikre, at de kunne få fuldtidsarbejde, hvis de ønskede det. Og hvis de er på fuldtidsforsikring og modtager supplerende understøttelse og får anvist et arbejde, som må anses for rimeligt, skal de naturligvis tage det. Men arbejdspladserne er der ikke, hr. Nyrup Rasmussen. Dér ligger min bekymring, at man tager fat i denne gruppe i en tid, hvor arbejdspladserne ikke er der.

Det andet – det har vi været uenige med Socialdemokratiet om altid, det er der intet nyt i – er, at jeg har gjort rede for, at vi er enige med Socialdemokratiet i, at man skal have afspadsering af overarbejde. Men jeg synes, det er temmelig bagvendt, at man begynder med de arbejdsløse, sådan at de skal afspadsere med det til følge, at de mister dagpenge, i stedet for at vi tog ordentligt fat og lavede en lov herinde om, at afspadsering af overarbejde er obligatorisk.

Det er de indvendinger, jeg har mod den sidste del af forliget.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg håber, at vi snart kan bringe en positiv overraskelse også for fru Lilli Gyldenkilde, når

[Nyrup Rasmussen]

det gælder spørgsmålet om de svage grupper på arbejdsmarkedet. Jeg tror faktisk, at der er kræfter i gang lige nu, som prøver at samle op et forslag, som har en sådan sammenskrning, at det sikrer, at de svage grupper ikke falder ud af arbejdsmarkedet, fru Lilli Gyldenkilde, og sikrer, at de svage grupper, som oprigtigt ønsker et fuldtidsjob på arbejdsmarkedet, bliver skilt fra andre, som måske har lukket det ene øje, når det gælder subsidier til opretholdelse af varig deltidsbeskæftigelse med varige supplerende dagpenge.

Jeg tror, vi alle i en situation, hvor økonomien er presset så hårdt – det håber jeg fru Lilli Gyldenkilde er enig i – har en interesse i at finde frem til et arbejdsmarkedspolitisk system med dagpenge, som sikrer, at vi bruger vore ressourcer så effektivt, vi kan, også til at få folk ind i det uddannelsestilbud, vi begge argumenterer så hårdt for.

Så lad os se, om vi alligevel ikke kan få en julegave her i løbet af de allernærmeste timer, som forhåbentlig også kan være til gavn for de svage grupper på arbejdsmarkedet. Jeg har et håb om det.

Glistrup (FP):

Da arbejdsministeren ville hælde et lispund peber i fru Lilli Gyldenkildes sår, garanterede han med en unægtelig truende mine, at vi nok skulle regne med, at vi fik et sæt ændringsforslag endnu fra ham ud over hele den stak af ændringsforslag og tilbagetrækning af ændringsforslag og marcheren frem og tilbage, vi hidtil havde fået.

Men så ville den truende peberuddelende arbejdsminister jo også gerne berolige sine egne venner, og så sagde han: Og det skal nok blive sådan, at der bliver god tid til, at Folketinget kan komme på juleferie nogenlunde til planlagt tid. Men situationen er faktisk den, at man må imødesee det her med ydmyghed. Det er svært stof, og det gælder ikke blot, at det er svært for Fremskridtspartiet at finde ud af. Jeg er meget sikker på, at det er lige så svært for de andre partier.

Det drejer sig ikke bare om partierne. Det drejer sig om et sekscifret antal danskere rundt omkring i landet, der er afhængige af på deres økonomi, på deres livsgrundlag, deres levefod, at der eventuelt ikke er blevet sat et komma et forkert sted eller mangler et litra f i en eller an-

den § 64, stk. 3, eller hvor der nu er tale om. Så der skal være tid til at gennemarbejde det grundigt.

Og da der er mindre end 24 timer tilbage, og da Folketingets medlemmer inden for de 24 timer også, ud over selvfølgelig at have krav på at overholde arbejdsmiljølovens 11-timers-regel, skal have udført forskelligt andet arbejde, må man nok sige, at det faktisk ville være rart, om arbejdsministeren nu kunne give os en helt præcis tidsplan, så vi ved, hvad vi kan arbejde efter, altså helt præcist sige: Kl. 23.37.12 har vi ændringsforslagene, eller hvornår nu klokkeslættet er, sådan at vi kan tilrettelægge arbejdsplanen. I den situation, vi er i, er tingene faktisk så trængt, at det må være et krav.

Det er altså Arbejdsmarkedsudvalget, jeg nu taler om. Det vil være særdeles rimeligt, om der i hvert fald er 70 deputationer, som gerne vil ind i Arbejdsmarkedsudvalget og nøje forelægge deres synspunkter på disse fuldstændige nydannelser, som der tilsyneladende i vidt omfang bliver tale om. Og skal vi efter selv at have forstået forslagene afvikle 70 deputationer med at gå det grundigt igennem og derefter skrive en tillægsbetænkning, ud over de småsager, der i øvrigt er til behandling og skal klares, inden Folketinget skal på ferie inden for det, arbejdsministeren lovede nogenlunde til planlagt tid, så kan det faktisk ikke nytte, at arbejdsministeren smøler – hvis jeg må bruge det udtryk om ham. Han vil sikkert ikke selv sige, at han har smølet i den sidste uge.

Men det afgørende er ikke, hvad man selv føler man har gjort. Det afgørende er, hvordan det har virket på modtagerne eller rettere sagt dem, der *ikke* har modtaget post til tiden fra arbejdsministeren. Det er rart at se, at trafik- og kommunikationsministeren er her i salen, for faktisk er alt det, der er ved at kikke i juleposten i år, det, der har som afsender arbejdsministeren. Det er vel nok endnu værre end med alt det, der har andre afsendere.

Derfor må jeg rette en opfordring til trafik- og kommunikationsministeren om at sørge for, at Arbejdsmarkedsudvalget inden alt for mange minutter får sin post til tiden ovre fra dér, hvor fanden er løs i Laksegade.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 33, 6 og 9, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 34-36 og ændringsforslag nr. 14

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15
forkastedes, idet 16 stemte for, 117 imod.

Ændringsforslag nr. 16
forkastedes, idet 15 stemte for, 116 imod.

Ændringsforslag nr. 17
forkastedes, idet 20 stemte for, 111 imod.

Ændringsforslag nr. 18
forkastedes, idet 20 stemte for, 113 imod.

§ 2 med de foretagne ændringer og ændringsforslag nr. 21
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 22
forkastedes, idet 18 stemte for, 113 imod.

Ændringsforslag nr. 23, ændringsforslag nr. 24 og 25, § 3, således ændret, ændringsforslag nr. 26, § 4, således ændret, og ændringsforslag nr. 28 og 37
vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 31
forkastedes, idet 15 stemte for, 118 imod.

Underændringsforslag nr. 32
forkastedes, idet 16 stemte for, 115 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 30
forkastedes, idet 20 stemte for, 95 imod; 18 stemte hverken for eller imod.

§ 5 med de foretagne ændringer
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 117:

Forslag til lov om registreret partnerskab.
Af Pia Gjellerup (S) og Carsten Andersen (SF) m.fl.
(Fremsat 22/11 88).

Sammen med denne sag foretoges den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 118:

Forslag til lov om ændring af ægteskabsloven, arveloven, straffeloven og lov om afgift af arv og gave. (Ændringer som følge af registreret partnerskab).

Af Pia Gjellerup (S) og Carsten Andersen (SF) m.fl.
(Fremsat 22/11 88).

Lovforslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Disse forslag er fremsat af Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, og inden jeg tager stilling til dem, vil jeg gerne fortælle alle de interesserede medlemmer lidt om indholdet. Forslagene indebærer, at homoseksuelle kan lade deres partnerskab registrere med de retsvirkninger, som er knyttet til et ægteskab, bortset fra en enkelt, nemlig adoption af børn. I tilslutning hertil foreslås der endvidere følgeændringer i ægteskabsloven, arveloven, straffeloven og lov om afgift af arv og gave.

Det vil næppe overraske hverken forslagsstillerne eller andre, at jeg meddeler, at vi i regeringen ikke kan acceptere forslagene. Jeg kan i det væsentlige henvise til de bemærkninger, jeg fremsatte, da det sidst blev behandlet her i Tinget.

Derimod synes jeg, der kan være en god begrundelse for at drøfte de homoseksuelles problemer, og jeg vil gerne med det samme sige, at jeg er indstillet på at medvirke til en løsning af de retlige problemer, der kan være for dem, navnlig når der kan henvises til, at der foregår en eller anden form for diskrimination. Det er